

GEORGI DİMİTROV

**BULGAR İŞÇİ PARTİSİ
(KOMÜNİST) BEŞİNCİ
KONGRESİNDE
MERKEZ KOMİTESİNİN
SUNDUĞU SİYASİ
RAPOR**

19 Aralık 1948

Kıvılcım Yayıncılık

Bibliyografi

**Kıbrıs'ta Sosyalist Gerçek—Londra Bürosu
tarafından birinci baskısı Temmuz 2003'te
yayınlanmıştır.**

**Kıvılcım Yayıncılık
Sahibi: Kıvılcım Ltd
Şht. Arif Diktepe Sok.
No: 10/A Ortaköy, Lefkoşa, Kıbrıs
Tel: 0392 22 70 680
Faks: 0392 22 70 681**

Birinci baskı: Haziran 2005
İkinci Baskı: Ağustos 2008

İÇİNDEKİLER

KIVILCIM YAYINCILIK'IN NOTU.....	4
BULGAR İŞÇİ PARTİSİ (KOMÜNİST) BEŞİNCİ KONGRESİNDE MERKEZ KOMİTESİNİN SUNDUĞU SİYASİ RAPOR, 19 ARALIK 1948.....	8
I. PARTİNİN GELİŞİMİNDEKİ BAŞLICA DÖNEMLER.....	11
1. "SINIRLI" SOSYALİST DÖNEM.....	11
2. KOMÜNİST ENTERNASYONAL'DE PARTİMİZİN YERİ VE BOLŞEVİKLEŞMENİN BAŞLANGICI.....	20
3. PARTİNİN BOLŞEVİKLEŞMESİNDEKİ DÖNÜM NOKTASI. 1923 EYLÜL AYAKLANMASI.....	24
4. PARTİ İÇİNDEKİ SOL SEKTERLİKLE MÜCADELE VE BUNUN TASFİYESİ.....	35
5. PARTİNİN YENİ BOLŞEVİK ÇİZGİSİ.....	40
II. 9 EYLÜL AYAKLANMASI BULGARİSTAN'DA SOSYALİZMİN KURULUŞ YOLUNU AÇTI.....	54
1. 9 EYLÜL 1944'TEN BÜYÜK ULUSAL MECLİS SEÇİMLERİNE.....	54
2. BULGARİSTAN'DA SOSYALİZMİN TEMELLERİNİN ATILMASI.....	67
III. HALK DEMOKRASİSİNİN KARAKTERİ, ROLÜ VE PERSPEKTİFLERİ.....	74
IV. ULUSLARARASI DURUM.....	80
V. GÜNEY SLAV FEDERASYONU VE MAKEDONYA SORUNU.....	91
VI. EKONOMİK VE KÜLTÜREL OLASILIKLAR VE GÖREVLER.....	100
VII. İTİCİ GÜÇ VE ÖNDER OLARAK PARTİ.....	112
TARTIŞMAYA YANIT — [SONUÇ KONUŞMASI, 25 ARALIK, 1948'DE, BEŞİNCİ PARTİ KONGRESİNDE, RAPOR ÜZERİNE TARTIŞMALARIN SONUÇLANMASINDAN SONRA SUNULDU].....	125

KIVILCIM YAYINCILIK'IN NOTU

G. Dimitrov'un 19 Aralık 1948'de Bulgaristan İşçi Partisi (Komünist) Merkez Komitesinin V. Kongresine Sunduğu Rapor'un tam orijinal metnini Türkçe'ye kazandırmak için aşağıdaki kaynaklar karşılaştırılarak kullanılmıştır:

İNGİLİZCE KAYNAKLAR

1948 ve 1951 tarihli orijinal İngilizce kaynaklar:

—Georgi Dimitrov, Siyasi Rapor, V. Bulgar Komünist Partisi Kongresi, Sofya 1948, Dışişleri Bakanlığı Basım Dairesi tarafından basılmıştır, İngilizce Baskı.

—Georgi Dimitrov, Seçme Konuşmalar ve Makaleler, 1951, Lawrence & Wishart Ltd, London, s. 186-275, İngilizce Baskı.

Revizyondan Geçirilmiş İngilizce kaynaklar:

—Georgi Dimitrov, Seçme Eserler, Cilt 3, Sofia Press, s. 287-383, İngilizce Baskı.

George Dimitrov'un yazılarının 3 cilt halinde revizyonistler tarafından yapılan bu baskısında baskı tarihi konmamış, ama 1960'larda veya 1970'lerde basımı yapıldığı, orijinal baskılarla karşılaştırıldığında revizyondan geçirilip makaslanmasından belli oluyor. Bu baskıda, Stalin'e yapılan atıflara, verilen alıntılara yer verilmemektedir. V. Bölüm "Güney Slav Federasyonu ve Makedonya Sorunu" bölümü tamamen makaslanmıştır.

Ayrıca rapordaki tüm bölüm numaralamaları kimse 5. Bölümün varolduğunu fark etmesin diye çıkartılmıştır.

TÜRKÇE KAYNAKLAR

Revizyondan Geçirilmiş Türkçe Baskılar:

Ser Yayınevi'nin Baskısı

Dimitrov, Faşizme Karşı Birleşik Cephe, İki Cilt Birarada, Ser Yayınevi, Birinci Baskı, Haziran 1969; İkinci Baskı, Ocak 1978; Üçüncü Baskı, Mayıs 1977, Çağlar Matbaası, Ankara, Türkçesi: Ali Özer.

Ser Yayınevi şu açıklayıcı notu düşmüştür: “Bu kitaptaki yazılar Bulgaristan’ın “Foreign Languages Press” yayınevinin 1964 yılında yayınladığı, Boris Palankov ile Zora Takova’nın İngilizceye çevirdiği “GEORGI DIMITROV—On the Unity of the Workers and Communist Movement in the Struggle for Peace, Democracy and Socialism” adlı kitaptan Türkçeleştirildi. “Faşizme Karşı Birleşik Cephe”nin ilk basımı 1969 yılında Ser Yayınevi tarafından yapılmıştı.”

Ser Yayınevinin bu basımı revizyonistlerin basımını yaptığı 1964 İngilizce baskısına dayandığı için aynı makaslama burada da aynen korunmuştur. Burada da rapordaki sıra numaralamaları yoktur.

Raporun “IV. Uluslararası Durum”, “V. Güney Slav Federasyonu ve Makedonya Sorunu”, “VII. İtici Bir Güç ve Lider olarak Parti”, “Tartışmaya Yanıt” bölümleri bu basımda hiç yer almamaktadır.

Ayrıca 1948, 1951 tarihli İngilizce baskılarda varolan Stalin’e yapılan atıflar, alıntılar bu baskıda da yoktur. Bunun yanında bu basımda bir dizi çeviri hataları vardır.

Ekim Yayınları'nın Baskısı

Dimitrov, Faşizme Karşı Birleşik Cephe, Ekim Yayınları: 1, Kasım 1989, 7. Baskı, Birinci Baskı, Haziran 1969, İkinci Baskı, Şubat 1974, Üçüncü baskı, Ocak 1976, Dördüncü baskı, Ekim 1976, Beşinci baskı, Mayıs 1977, Altıncı baskı, Aralık 1978, SER YAYINEVİ, Baskı: Maya Matbaacılık, Türkçesi: Seçkin Cılızoğlu, Ali Özer.

Ekim Yayınları da Ser Yayınevinin açıklayıcı notuna yer vermektedir, Ser Yayınevinin basımını kaynak olarak kullanmaktadır.

Ekim Yayınları Ser Yayınevinin basımını kaynak olarak aldığı açıklamasına rağmen kitapta çeviri hataları yanında yer yer eksik pasajlar bulunmaktadır.

Ser Yayınevi baskısında olduğu gibi, “Uluslararası Durum”, “İtici Bir Güç ve Lider olarak Parti”, “Güney Slav Federasyonu ve Makedonya Sorunu”, “Tartışmaya Yanıt” Bölümleri bu baskıda da yoktur. Ayrıca Stalin'e yapılan atıflar da burada yoktur.

ÇEVİRİ VE DÜZELTMELER

Aşağıdaki bölümlerin tümü Türkçe'ye tarafımızdan çevrilmiştir:

“IV. Uluslararası Durum”, “V. Güney Slav Federasyonu ve Makedonya Sorunu”, “VII. İtici Bir Güç ve Lider olarak Parti”, “Tartışmaya Yanıt”.

Diğer bölümler, Ser Yayınevinin ve Ekim Yayınlarının baskıları tümünden gözden geçirilerek İngilizce orijinal baskıları ile karşılaştırılarak varolan çevirileri hataları düzeltilmiştir. Stalin'e yapılan atıflar ve alıntılar da çevrilerek Rapor 1948 ve 1951 İngilizce orijinal baskılarına uygun olarak tamamlanmıştır.

Türkçe'ye tam metnini kazandırdığımız *Georgi Dimitrov'un V. Kongreye Sunduğu Rapor* esas olarak şu İngilizce baskılara dayanmaktadır.

—*Georgi Dimitrov, Seçme Konuşmalar ve Makaleler, 1951, Lawrence & Wishart Ltd, London, s.186-275, İngilizce Baskı.*

—*Georgi Dimitrov, Siyasi Rapor, V. Bulgar Komünist Partisi Kongresi, Sofya 1948, Dışişleri Bakanlığı Basım Dairesi tarafından basılmıştır, İngilizce Baskı.*

Her iki baskıda da raporun tüm metni eksiksiz vardır ve baskı tarihleri (1948 ve 1951) gözönüne alındığında en güvenilir kaynak olarak kabul edilmiştir.

Dipnotlar ise bu İngilizce baskılarda yoktur. Dipnotlar açıklayıcı bilgi vermesi açısından *Georgi Dimitrov, Seçme Eserler, Cilt 3, Sofia Press, s.287-383, İngilizce baskısından alınarak Türkçe'ye çevrilmiş ve rapora eklenmiştir.*

Kıvılcım Yayıncılık
Haziran 2005

BULGAR İŞÇİ PARTİSİ (KOMÜNİST) BEŞİNCİ KONGRESİNDE MERKEZ KOMİTESİNİN SUNDUĞU SİYASİ RAPOR, 19 Aralık 1948

Yoldaşlar ve Delegeler,

Kongrenin bugün oybirliğiyle Bulgar Komünist Partisi olarak yeniden adlandıracağına kuşku duymadığım Bulgar İşçi Partisi (Komünist)'in kökleri geçmişin çok derinlerine uzanır. Bu parti, 1891'de Buzluca Dağında¹ yapılan kongrede Sosyal Demokrat Parti olarak kuruldu. Ama ancak 1903'te "serbest" sosyalistlerden uzaklaştıktan, yani sosyal reformist, oportünist kanattan arandıktan sonra, Parti Dimiter Blagoev ve silah arkadaşları Georgi Kirkov ile Gavril Georglev'in liderliğinde Marksist işçi partisi niteliğine kavuştu.

Partimiz gelişimi boyunca, küçük burjuva ve burjuva etkilerine karşı mücadele etti, kendine özgü ideolojisi ve örgütü olan bağımsız bir işçi sınıfının oluşması için çaba gösterdi. Yüzyılın başlarında, parti işçilere sınıf bilinci aşılama, onları örgütlemeye, hayati çıkarlarını savunmaya çalışan, kısacası sosyalizmi yayma çabasında olan ufak, ama giderek gelişen bir çeşit

¹ Buzluca, Ağustos 1891'de Bulgaristan Komünist Partisinin kurucu kongresinin çağrıldığı ve temellerinin atıldığı Balkan Dağlarının orta kısmında en yüksek zirvesi.—s.1

propaganda örgütüydü. Partimiz, bu gösterişsiz durumundan giderek gelişerek özellikle I. Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında işçi sınıfının siyasi bir kitle partisine dönüştü.

Bulgar emekçi halkının coşkuyla karşıladıkları ve yüce ilkeleri partimiz tarafından benimsenen Rus Devriminin etkisi altında, Parti 1919 yılında Bulgar Komünist Partisi olduğunu açıkladı ve Bolşevik Partisini izleyerek Komünist Enternasyonal'in kuruluşunda yer aldı. Kendi kendini feshettiği 1943'e kadar Komünist Enternasyonal'in faal üyesi olarak kaldı.

Otuz yıl boyunca, özellikle 1923 Eylül Ayaklanması'ndan sonra, Partimiz kendini Bolşevik olmayan, ortodoks "dar görüşlü" sosyalistlerden arındırdı, çeşitli sağ ve sol-kanat sapmalarla mücadele etti, Bolşevik partisinden öğrendi, giderek artan miktarda deneyim kazandı, gelişti, dönüştü, ve kendini ideolojik olarak Marksizm-Leninizm ruhuyla donattı. Yeni tipte bir parti, işçi sınıfının örgütlü ve bilinçli öncüsü, gerçek bir Marksist-Leninist parti oldu; işçi sınıfını bir ölüm kalım savaşında seferber edebilecek ve yönetebilecek güçte, işçi sınıfı ile şehir ve kırdaki öteki çalışan halk arasında militan bir ittifak kuracak, zalim faşist diktatörlüğü yıkacak, ülkemizin kaderini kendi ellerine alacak yetenekte ve ülkeyi, sosyalizmin zaferine, komünizmin tam zaferine ulaştırmaya kesin kararlı bir parti oldu.

Parti gelişim süresinde çetin, zikzaklarla ve dikenlerle dolu bir yolu, bir kahramanlık ve işçi sınıfı ile emekçilere sarsılmaz güven yolunu takip etti. Partimiz uzun süreli yeraltı çalışmaları boyunca ciddi engellerle karşılaşmasına ve büyük fedakarlıklarda bulunmasına rağmen mücadeleden bir an bile yılmadı.

Parti işçi sınıfının kurtuluşu misyonuna hep bağlı kaldı. Kuruluşundan beri yapılan birtakım yanlışlara, güçsüzlüklere ve bocalamalara rağmen, hep kitlelerin arasında bulunmaya, onlarla birlikte ilerlemeye, onlara tavizsiz sınıf mücadelesini ve proleter enternasyonalizmini öğretmeye, onların çıkarlarını dürüstçe ve bencillikten uzak olarak savunmaya ve kitleleri düşmanlarıyla yiğitçe savaşa yöneltmeye çalıştı. Monarko-faşist diktatörlüğün ve Alman işgalinin en zor yıllarında, parti faşizme ve yabancı istilacılara karşı savaş bayrağını korkusuzca açtı. Partizan hareketini örgütledi ve yönetti. Anavatan Cephesini kurdu ve doğru, bencil olmayan yöneticiliğiyle ulusu 9 Eylül zaferine ulaştırmayı, geniş halk kitlelerinin güven ve sevgisini kazanmayı başardı.

Sosyal Demokrat Partinin, yakın geçmişte, Marksizm-Leninizmin temeline ve partimiz disiplini ile kurallarına bağlı olarak Anavatan Cephesine katılması, bugün bir tek siyasi partide bütünleşen işçi sınıfı içindeki bölünmüşlüğü son unsurlarını da ortadan kaldırdı.

Partimizin devlet yönetiminde ve ülkemizin tüm kamusal yaşamında öncü güç olarak tanınması doğal ve mantıktır.

Partimizin büyük prestiji, Kongremizin uyandırdığı geniş ilgi ve halkımızın partiye bağladığı umutlar kesinlikle göstermektedir ki, sosyalist toplumun, yani insanın insanı sömürmediği bir toplumun temelini atarak ülkemizin ilerlemesini sağlamak görevi partimize verilmiştir.

İşçi sınıfının başında olan, emekçi halkın güven ve desteğini kazanan ve daima fetheden Marksizm-Leninizm doktrinine daima bağlı kalan Bulgar Komünistlerinin Partisinin tarihi görevini başarıyla yerine getireceği

kuşkusuzdur. Bu Kongremizin alacağı kararlar bunun ek bir güvencesi olacaktır.

I. PARTİNİN GELİŞİMİNDEKİ BAŞLICA DÖNEMLER

Partimizin bugünkü durumunu ve acil görevlerini incelemeden önce, kuruluşundan bugüne kadar olan gelişimine göz atmakta yarar vardır. Bu halkımız ve ülkemiz açısından olduğu kadar Parti açısından da tarihi ve siyasi bir önem taşımaktadır. Partinin geçmişiyle ilgili birtakım sorunları aydınlığa çıkarmak gereklidir.

Partimizin tarihçesi başlıca şu dönemlere ayrılabilir:

1) 1891'de kuruluşundan 1903'te oportünist Sosyalistlerden kopmasına kadar.

2) 1903'te işçi sınıfının Marksist bir partisi olarak oluşumundan, Rus Devrimine ve 1919'da partinin Komünist Partisine dönüşmesine, ve onun Komünist Enternasyonalin kuruluşunda yer almasına kadar.

3) 1919'dan Eylül 1923 Ayaklanmasına kadar.

4) Eylül 1923 ayaklanmasından 1940'ta II. Dünya Savaşına kadar.

5) II. Dünya Savaşından 9 Eylül 1944 Ayaklanmasına kadar.

6) 9 Eylül'den bugüne kadar.

Parti tarihindeki bu başlıca dönemlerin doğal olarak kendilerine özgü gelişme evreleri vardır.

Partimizin gelişimindeki bu dönemlerin en karakteristik özelliklerine kısaca göz atalım.

1. "SINIRLI" SOSYALİST DÖNEM

“Sınırlı” sosyalist dönemin analizine geçmeden önce, Partimizin 1891'den 1903'e kadar olan birinci dönemindeki belirgin özelliğın, sosyalist görüşlerin, giderek gelişen dirençli propagandası ve o zamanki gelişmemiş toplum koşullarında, sosyalist eylemin mümkün olduğunu kabul etmeyen burjuva ve küçük burjuva ideologlarına karşı sürekli mücadele olduğunu belirtmek isterim. Kapitalizm yoluna yeni yeni giren Bulgaristan'da, oluşmaktaki işçi sınıfıyla belirlenecek sosyalizmin mümkün olduğu, geleceğın işçi sınıfının elinde bulunduğı ve bu sınıfın kendi siyasi partisinin kurulması zorunluluğı kanıtlanmalıydı. Parti içinde Dimiter Blagoev'in yürüttüğü devrimci Marksist akımla Yanko Sakuzov'un reformist-oportünist akımı arasında bu konular üzerinde giderek büyüyen bir mücadele ortaya çıktı. Bu uzun ideolojik çatışma küçük burjuva reformist sosyalistlere karşı devrimci Marksizmin zaferiyle sonuçlandı.

“Sınırlı” sosyalist dönemde Partinin olumlu tutumu, Marksizm'e, proleter sosyalizmine ve enternasyonalizme derin bağılı, burjuvaziye ve onun reformist temsilcilerine karşı tavizsiz bir sınıfsal tavır, işçi sınıfının güçlerine ve geleceğine duyulan sarsılmaz inanç ve bilinçli demir disiplin oldu. “Sınırlı” sosyalistler, Parti üyelerinin kişisel yaşamlarının, özel çıkarlarının ve bireysel isteklerinin, proleter partisinin çıkar ve isteklerine bağılı olması gerektiğine kesinlikle inanıyorlardı. Partimiz bu nitelikleri sayesinde I. Dünya Savaşı öncesindeki ve hemen sonrasındaki dönemde büyük başarılar elde etti. Bu nitelikler Partinin işçi sınıfı mücadelesinde örgütçü ve lider duruma gelmesini, emek hareketinde reformizm kilit noktalardan söküp atmasını sağladı. Yine bu nitelikler, Partinin I. Dünya Savaşı sırasında tutarlı bir

enternasyonalist tavır almasına, Bolşeviklere daha da yaklaşmasına, Rus Devriminden ve Komünist Enternasyonalin kurulmasından sonra da Partinin kendini Bolşevikleştirme yolunda ilerlemesine yol açtı.

“Sınırlı” sosyalist dönemde, Partimiz saflarındaki reformistleri temizledi; işçi sınıfının ayrı bir sınıf olarak bağımsız gelişimini sağladı ve egemen burjuvaziye karşı amansız mücadeleye girdi. O dönemde Partinin sloganı sınıfa karşı sınıftı. Parti, işçi ve emekçilerin sekiz saatlik iş günü, sosyal güvenlik kanunu, yaşama ve çalışma koşullarının düzeltilmesi mücadelesinin başına geçti. Burjuvazinin gerici iç ve dış politikasına karşı bayrak açtı. Parti, 1906'da Pernik'teki büyük madenciler grevini ve o yıllardaki işçi sınıfının öteki kesimleri tarafından yürütülen grevleri yönetti. Partinin liderliğinde ya da en azından Partinin etkisinde olmayan tek bir grev yoktu.

Parti, emekçi halka proleter enternasyonalizmi ruhunu aşıladı. Sosyalist partilerinin bir Balkan Federasyonunun kurulmasında inisiyatifi ele aldı ve faal bir rol oynadı, ve Bulgar emekçi halkı ile öteki Balkan ülkelerinin ve bütün dünyanın emekçi halkı arasındaki dayanışmayı pekiştirmek için elinden geleni yaptı.

“Sınırlı” sosyalistlerin reformizme ve çeşitli reformist hiziplere karşı esnek olmayan tutumları emek hareketinde burjuva ajanlarıyla yan yana bulunmayı reddedileri, işçi sınıfının çıkarlarını ve haklarını savunmaktaki militan mücadeleleri, onları uluslararası emek hareketinde ve İkinci Enternasyonalde bütün sol sosyal demokrat akımlar içinde Bolşevizme en yakın devrimci Marksist eğilim olarak belirlendi.

Ancak bu durum, “sınırlı” sosyalizmin temel sorunlarda Bolşevizmden ayrılmaması demek değildi. “Sınırlı” sosyalizmin Bolşevizmin Bulgaristan'a özgü bir

tarzı olduğu ve yapılacak tek işin yeni uluslararası duruma ayak uydurmak olacağı yolundaki yanlış yorum, Partiye çetin ve tehlikeli günler geçirtti.

Altı çizilerek vurgulanması gerekir ki, Partiyi 19. yüzyıl Marksizm'i çerçevesinde tutan ve Marksizm'i, emperyalist çağa -yani kapitalizmin son aşaması dönemine- uygulayan Lenin'in değerli katkılarından yararlanmayı engelleyen işte Partinin ve özellikle Dimiter Blagoev'den başlayarak bütün liderlerin bu yanlış yorumu oldu. Bu yanlış kavram, Partimizin Bolşevikleşmesini geciktirdi, liderlerin Vladaya olaylarındaki ve özellikle 9 Haziran 1923 askeri faşist darbesindeki yanlış tutumlarını doğurdu.

“Sınırlı” sosyalizmin, özellikle taviz vermeyen sınıfsal tutumu, Bulgar Menşevizmine karşı mücadelesi ve demir disiplini ile Bolşevizme yakın olduğu bir gerçektir. Ne var ki, birtakım temel ilke ve taktik sorunlarında “sınırlı” sosyalizmin Bolşevizm ve Leninizm'den ayrıldığı da bir gerçektir.

“Sınırlı” sosyalizm ile Bolşevizm arasındaki temel ayrılıklar nelerdir?

“Sınırlı” sosyalizm, proleter diktatörlüğünü proleter devriminin temel bir niteliği olarak kabul etmiyordu. Bu sorun Parti programında yer almamıştı. Kapitalist gelişimin yeni bir evresini ortaya çıkışından, onun son evresi olarak, proleter devriminin eşiğine geldiğinden habersiz, burjuvazinin devrilmesinin bir aracı olarak silahlı ayaklanma ve iktidar sorununu somut olarak öne sürmüyordu.

“Sınırlı” sosyalizm, Parti yapısı, örgütlenmesi ve disiplini açısından Leninist parti doktrinine yaklaşmasına rağmen, devrimde ve iktidar mücadelesinde işçi sınıfının militan öncüsü olarak Partinin rolü konusunda Leninist bir

tavır almıyordu. Partimiz, kendini, emekçi halkın bütün öteki örgütlerini yönetecek, kitlelerle en yakın ilişkiyi kuracak ve böylece başarılı bir devrimci eylemi sağlayacak güçte bir Bulgar işçi sınıfı üst örgütü olarak görmüyordu.

“Sınırlı” sosyalizm, işçi hareketi içinde kendiliğindencilğe belirli bir tapmadan henüz sınırlanamamıştı. Nesnel toplum kanunlarının kendiliğinden işleyeceğini savunan sosyal demokrat görüşün etkisindeydi. Parti, başlıca görevinin ajitasyon ve propaganda olduğunu, nesnel işlevi olan toplumsal gelişme kanunlarını açıklamaktan, işçilere ve bütün çalışan halka sosyalizm ruhunu aşılarmaktan, işçilere sınıf bilinci vermekten ve işçilerin güncel mücadelelerine yol göstermekten ibaret olduğunu kabul ediyor, kaçınılmaz sosyalist devrimin nesnel koşulların olgunlaşmasıyla kendiliğinden gerçekleşeceği görüşünü sürdürüyordu. Parti, görevinin sadece emekçi halkı örgütlemek, eğitmek ve günlük mücadelelerini yönetmek, olayları açıklamak olmayıp, aynı zamanda devrimci eylemin yaratılması ve yönlendirilmesine katkıda bulunmak, proleter devriminin hazırlanmasında, örgütlenmesinde ve gelişiminde egemen unsur olma zorunluluğunu, kendisinin etkin bir güç olduğunu anlamıyordu. Bu nedenle de, sert sınıf çatışmalarının yapıldığı dönemde Parti bir hareketsizliğe girdi ve ayaklanmış olan kitle bağınaz bir tutumla uzak kaldı.

“Sınırlı” sosyalizmin Marksist görüşleri birer dogma niteliğine sokması sonucu, Parti sekterliğe kaydı ve geniş kitlelerle ilişki kurması zorlaştı. Örneğin, burjuvaziye karşı bir sınıf olarak tavizsiz politika izleyen, burjuva partileriyle çeşitli seçim koalisyonlarına ve burjuva parlamentosunun “kurucu” yasama görevine haklı olarak karşı çıkan Parti,

bağımsız eylemi dogmaya çevirdi, genel olarak ve çeşitli özel koşullarda öteki toplumsal ve siyasi gruplarla ortak anlayışa varma imkanını reddetti ve böylelikle de kendini tecrit etmiş oldu. Devrimci partilerin başarılı mücadele vermek ve atılım yapmak için kabul etmek zorunda oldukları devrimci uzlaşmalar konusundaki Leninist doktrin Partimiz için bilinmeyen bir görüştü.

Kapitalizme karşı mücadelede köylülerin işçi sınıfının müttefiki olma rolünü kavrayamayan parti, köylü sorunu konusunda Leninist olmayan Plehanovist bir tutum takındı. Köylüleri ancak proletaryanın pozisyonlarından yana geçtikleri sürece bayrağı altına aldı. Oysa bilindiği gibi, Lenin, proletarya ile köylülerin ittifakına ilişkin Marksist doktrini geliştirmiş ve buna katkıda bulunmuştur. Çarlığa ve burjuvaziye karşı mücadelede işçilerle köylüler arasında militan bir ittifak kurulması görüşünü ortaya atmış, geliştirmiş ve köylülerin tek tek ufak üretici nitelikleri içinde sosyalizmi benimseyecek duruma gelmeden önce, işçi sınıfı tarafından birer müttefik olarak kazanılabileceklerini ileri sürmüştür. Lenin, sosyalist devrimde olduğu kadar burjuva demokratik devriminde de köylülerin varolan devrimci potansiyellerini kullanmak olanağı bulduğunu ortaya koymuştur.

Partimiz işçi sınıfının partisini sulandırılmış bir küçük-burjuva partisine dönüştürmeye çalışan ve böylece onu burjuvazinin bir aleti haline getirmeye ve işçi sınıfını bağımsızlığından yoksun bırakmaya çalışan reformistlere karşı doğru ve başarılı bir mücadele yürüttü. Ama Partimiz, küçük meta üreticileri olarak, köylülerin tekelci sermayenin sömürsüne tabi olduklarını belirli devrimci potansiyele sahip olduklarını, kurtuluş mücadelesinde işçi sınıfının doğal müttefikleri olduklarını, işçilerle köylülerin ittifakı olmadan, bu ittifakta işçi sınıfının önderliği

gerçekleşmeden, kapitalist düzenin alaşağı edilemeyeceğini ve proletaryanın zaferinin mümkün olamayacağını kavramadılar.

“Sınırlı” sosyalizm, köylü meta üreticisini, sadece tutucu bir toplum unsuru olarak dogmatik bir tanımla niteliyordu. Tröstler egemenliğinin, köylü kitlelerinin daha da çok sömürülmesine ve yoksullaştırılmasına yol açtığını, köylüler arasındaki hoşnutsuzluğu daha da artırdığını ve aralarında devrimci eğilimleri geliştirdiğini kavramıyordu. Devrimde işçi sınıfının bir müttefiki olarak köylülüğün devrimci potansiyelinin kavranmaması, “sınırlı” sosyalizmle Leninizm arasındaki en belirgin ayrılıklardan biridir. Bundan dolayı, 1900'deki köylü ayaklanmaları sırasında, kapitalizme karşı mücadelede, ancak işçi sınıfının ve onun militan öncüsünün liderliğinde gelişebilecek olan köylülerdeki devrimci potansiyelin Parti tarafından değerlendirilmemesi bir rastlantı değildir. Partimizin o sıralarda devrimci bir tarım programının olmayışı da bir rastlantı değildir. Marksizm'in emperyalizm çağında devamı ve uygulanması gibi, Lenin'in geliştirdiği ve Marksizm hazinesine kattığı görüşlerin hiçbirinde “sınırlı” sosyalizmin Leninist bir tutum göstermediğini belirtmek gerekir. Bu nedenle de, 1905'teki birinci Rus Devriminden ders alınmadı, o devrimin hem değerlendirilmesinde hem de sonuç çıkarılmasında Kautsky'nin ötesine aşamadı. Burjuva demokratik devriminde işçi sınıfının liderlik rolünü, burjuva demokratik devriminin sosyalist devrime dönüşmesini ve silahlı ayaklanma sorunlarını içeren Lenin'in “İki Taktik” adlı yapıtında geliştirilen ve proleter devrimiyle ilgili Marksist kuramın yeni yönlerini ortaya getiren temel görüşlere Partimiz tamamen yabancıydı. İşte bu nedenle Partimiz, işçi sınıfının tek kurtuluş yolu

olarak sosyalist devrim görüşünün propagandasını yaptığı halde, temel sorunlar konusunda belirli görüşlere sahip değildi. Devrimin Bulgaristan'da gerçekleşmesi için gerekli özgün yol ve yöntemleri, devrimin temel itici güçleri sorununu, devrimin yapısı, özellikleri ve işçi sınıfı ile partinin rolü sorunlarına bir çözüm getirmemişti. Parti, işçi sınıfının müttefikleri sorununa da hiç eğilmiyordu.

Bu göstermektedir ki, Partimiz, çalışan Bulgar halkına muazzam devrimci hizmetlerine rağmen, daha bir Bolşevik Marksist-Leninist parti, yeni tipte bir parti, Yoldaş Stalin'in dediği gibi —“devrimci bir durumun karmaşık sorunları arasında yolunu bulacak kadar tecrübeli ve hedefinin önüne çıkan bütün batık kayalara çarpmadan yolunda gidecek kadar esnek” değildi.

I. Dünya Savaşından önce, başlıca görevin işçi sınıfı güçlerini örgütlemek ve bunlara sınıf bilinci aşılacak olduğu günlerde, “sınırlı” sosyalizmin eksikleri ve güçsüz yanları henüz duyulmuyordu. Ama I. Dünya Savaşı patlayıp da, kapitalizmin devrilmesi pratik bir sorun haline gelince, bu eksiklikler gün ışığına çıkıverdi.

I. Dünya Savaşı sırasında ve özellikle Rus Devriminden sonra, Parti, askerler arasında onları “Rus kardeşlerinin örneğini izlemeye,” yani devrime hazırlamak amacıyla yoğun bir eğitim ve propaganda kampanyasına girişti. Ama en gerekli ve kritik anda, cephedeki askerler süngülerini savaş suçlarına çevirdikleri ve kitle halinde ayaklanıp Sofya'ya yürüdükleri (yani Rus kardeşlerinin örneğini izledikleri) sırada Parti görevini yerine getirmedi. Ayaklanmayı örgütlemeyi ve başarıyla yönetmeyi, işçileri ve köylüleri de katarak ayaklanmaya ülke çapında bir kapsam sağlamayı ve bunu (Alman emperyalizminin başlıca ajanı olan) monarşiye ve talancı amaçları için savaşı kullanan egemen kapitalist kliğe karşı bir halk

ayaklanmasına dönüştürmeyi başaramadı. O tarihte Parti, barış ve demokratik halk cumhuriyeti sloganını ortaya atarak köylü ve şehirli kitlelerini kuşkusuz birleştirebilirdi. Partimiz ile Tarım Birliği arasında kurulacak güç birliği ayaklanmanın başarıya ulaşmasını sağlayabilirdi. 1918'de halk cumhuriyeti için elde edilecek böyle bir halk ayaklanması zaferi, ülkenin ve Balkanların gelişimini halkın yararına büyük ölçüde değiştirebilirdi.

Partimizin 1918 sonbaharında ayaklanan asker kitlelerinin yönetimini ele alamayıştaki başlıca neden, doktriner eğilimleri, Bolşevik-olmayan kavramları ve yöntemleri, ve "sınırlı" sosyalizm izlerinde yatıyordu.

Değişik ülkelerde devrimci sürecin kendine özgü yolda ilerleyeceği, demokrasi mücadelesi ile sosyalizm mücadelesi arasında ilişki ve organik bağlantı olduğu yolundaki Leninist kavramdan yoksun bulunan Partimiz, sosyalist devrim çağının geldiğini ve bundan dolayı bir halk cumhuriyeti sloganının özgün bir sosyalist slogan olmaması nedeniyle Marksist bir parti tarafından öne sürülemeyeceğini savundu.

İşçi ve köylülerin militan ittifakı yolundaki Leninist kavramdan yoksun olan Partimiz, genellikle köylülerden oluşan asker kitleleri Sovyet iktidarı adına savaşmaya hazır olmadıkları, bu yüzden de gerçek bir devrimci mücadele vermek gücünde bulunmadıkları için böyle düşünüyordu. Parti Marksizm'i böylesine doktriner yorumladığı için, asker ayaklanmasının liderliğini üstlenmedi ve bunu genel bir ayaklanmaya dönüştürmek için hiçbir çaba göstermedi. Bu davranışın sonucu olarak, gerektiği gibi yönetilmeyen ayaklanma kitlelerden kopuk kaldı ve bastırıldı.

Böylece, "sınırlı" sosyalizm, devrimci Marksist bir akımdı, ama Bolşevizmin Bulgaristan'a özgü bir türü

değildi. Yeni bir tipte bir parti, Marksist-Leninist bir parti yapmak, bugün Kongrenin karşısına gururla çıkması gibi, Partiyi bolşevikleştirmek için uzun mücadele verilmesi gerekliydi.

2. KOMÜNİST ENTERNASYONAL'DE PARTİMİZİN YERİ VE BOLŞEVİKLEŞMENİN BAŞLANGICI

Partimiz, Rus Devrimini oybirliği ve coşkuyla karşıladı, onun sloganlarını benimsedi ve emekçi halkımızı genç Sovyet Sosyalist Cumhuriyetinin savunusu için seferber etti.

İç savaş, emperyalist müdahale ve Volga bölgesindeki kıtlık sırasında, Partimiz etkili bir siyasi kampanya ile yardım kampanyası yürüttü. Emekçi köylülerimizin az rastlanır bir coşku ve fedakarlıkla Sovyet kardeşleri için yiyecek topladıkları, Partinin komutasındaki işçi sınıfının 20,000 kişilik Wrangel ordusunu Bulgaristan'da bozguna uğrattı. Churchill ile hempalarının bu orduyu Sovyetler Birliği'ne karşı askeri müdahale için kullanmalarını engellediği o tarihi ayları kim unutabilir?

Partimiz, 1919'daki Kongresinde Komünist Partisi adını aldı. Öteki ülkelerin çoğundaki partilerin tersine, Partimiz bir bütün olarak Komünist Enternasyonale katıldı. Dahası, Bolşevik Partinin ve ölümsüz Lenin'in liderliğinde, Komünist Enternasyonalin kurulmasında faal bir rol oynadı. Yeni bir program kabul etti. Proleter devrimini artık uzun vadeli bir hedef olarak değil, ama, nesnel koşulların olgunlaşmış bulunduğu ve gerçekleşmesinin öznel devrim unsurlarına, yani Partimizin devrimi örgütleme ve önderlik etme yeteneğine bağlı olan acil bir görev olarak benimsedi. Partimiz,

1921'deki Kongresinde, proletarya diktatörlüğünün Sovyet biçiminin proleter devriminin temel bir unsuru olduğunu açıkladı. Köylü sorunu konusundaki kararında işçi sınıfının liderliğinde varılacak bir işçi köylü ittifakının, devrimin zaferi için vazgeçilmez bir zorunluluk olduğunu ilan etti. Lenin'in temel eserlerinin Bulgarca'ya çevrilmesiyle yaygınlaşan bu program maddelerinin kabulü yanısıra, Parti Komünist Enternasyonalin çalışmalarına da faal olarak katıldı.

Parti aynı zamanda, illegal mücadele yöntemlerini de ilke olarak kabul etti, mücadelede ve devrimci propagandada legal olanakların yanısıra bu yöntemlerin de parlamento, belediye ve il meclisleri gibi alanlarda tam olarak kullanılması görüşünü benimsedi.

Parti, kendi militan örgütünü kurmaya girişti, askerler arasında etkin propaganda ve örgütleme hareketini başlattı ve kitleleri silahlandırmaya koyuldu. Felaketlerle dolu savaşın başlangıcında emekçi halkın çetin mücadelesini, af kampanyalarını, pahalılığa, Bulgaristan'ın SSCB'ni istila için kullanılacak bir üsse dönüştürülmesine karşı ve Sovyetler Birliği'nin tanınması adına yürütülen kampanyaları yönetti.

Parti aynı zamanda, belediyeleri birer baskı, sömürü ve yağma aracı olmaktan çıkarıp, emekçi halkın çıkarına hizmet eden örgütler durumuna getirmek için kitlesel mücadeleye girdi. Birtakım önemli kasaba ve köy meclisleri Komünist Partisinin eline geçti. 1920'de 22 kasaba ve 65 köyde Komünist belediye örgütü kuruldu. Bu belediyelerin işçi sınıfı ve öteki emekçilerin çıkarlarını gözetken ekonomik ve kültürel politikaları, burjuvazinin ve merkez yetkililerinin doğal karşıtlığını üzerine çekti. O zamanlar komün olarak adlandırılan örgütlerin kurulması ve güçlenmesi için verilen uzun ve çetin mücadeleler,

Ülkemiz tarihinde hiç unutulmayan anılar olarak kalacaktır.

Partinin liderliğindeki proletarya bütün alanlarda iktidarı tamamen eline almadığı takdirde, bu komünler kısa ömürlü olmaya mahkumdu; nitekim burjuvazi bunları teker teker yok etti.

Ancak, Partimiz liderliğinde emekçi halkın belediyeleri ele geçirmek için verdiği mücadele, sömürücülere karşı mücadelede kitlelerin birleşmesine büyük katkıda bulundu ve Partinin prestijini büyük ölçüde artırdı.

Partimiz emekçi halkın acil ihtiyaçları için verdiği mücadele ile devrimin zaferi adına yapılacak çatışmanın hazırlığını birleştirdi. Emekçi halkın siyasi hak ve özgürlükleriyle ilgili önemli çıkarları tehlikeye düştüğünde, Parti genel bir siyasi greve gitmekten çekinmedi ve 1919-20'deki ulaşım işçileri grevi böyle oluştu. Bunun yanı sıra kitle eylemlerine girildi, hatta 1922'de gericiliğe ve faşizme karşı Tarım Hükümetiyle işbirliği bile yapıldı. Böylelikle Parti şehir ve köylerden büyük yeni kitleleri çevresinde topladı.

Parti, Komünist Enternasyonale katılmasına ve I. Dünya Savaşı sonrasındaki devrim ortamında emekçi halkın sınıfsal mücadelesinde lider olarak başarıyla ortaya çıkmasına rağmen, "sınırlı" sosyalizmle Bolşevizm arasındaki temel ayrılığı henüz kavramamış, liderleri bu ayrılığa parmak basmamış ve sınırlı sosyalizmin aksaklıklarını yenmek, Partiyi Marksizm-Leninizm'le donatmak mücadelesi henüz başlamamıştı.

Gerçi Parti kendi devrimci birikimini yapıyordu, ama parti içinde legalist, propagandist alışkanlıklar sürüyor, Marksizm'i devrimci eylemin rehberi olmak yerine bir dogma biçiminde yorumlamak eğilimi ağır basıyordu.

Bu durum, “sınırlı” sosyalist dogmatik eğilim iyice ağırlık kazandığı sırada 9 Haziran 1923'te Parti liderlerinin aldığı tavırla iyice belirginleşti. Parti liderlerinin ilan ettiği tarafsızlık politikası, gerçeğe ve devrimci Marksizm'e tamamen aykırı, cansız doktriner görüşlerle desteklendi. Parti liderleri bu politikayı sürdürdüler; çünkü Tarım Hükümeti yanlış yönetimi yüzünden itibarını kaybetmişti. Kitleler faşist darbeye karşı bu hükümeti savunmadılar, köylüler ise bir işçi ve köylü hükümetine henüz hazır olmadıklarından Komünist Partisinin faşizme karşı ayaklanma çağrısına uymadılar. Parti liderleri, Komünist Partisinin yaptığı mücadelelerle kitleler arasında elde ettiği yetkinliği yeterince değerlendiremedi. Liderler, saray temsilcileri ile burjuva monarşist kliklerin halkta uyandırdığı ve Komünist partisinin de körüklediği faşizme ve banker-militarist oligarşiye karşı duyulan nefreti de yeterince değerlendiremedi. 1917 Eylülünde Kornilov'un darbe girişimi karşısında Bolşevik Partisinin verdiği örnek izlenmiş olsaydı, Parti Tarım Birliği içindeki zinde güçlerle birleşseydi ve faşist tertipçilere karşı açıkça tavır alsaydı, faşist darbe hiç kuşkusuz bastırılırdı.

Parti liderliği içinde hüküm süren Bolşevik-olmayan, “sınırlı” sosyalist devrim anlayışı, 9 Haziran'da ve sonraki günlerde moral ve siyasi bir çöküntüye yol açtı. Darbenin başlangıcında monarko-faşist güçleri altetmek, kapitalizme karşı sosyalizmin mücadelesinde önemli mevziler kazanmada muazzam bir fırsat böylece kaçırmış oldu.

Kapitalizmin savaş sonrası krizi ve iktidar mücadelesi ile ortaya çıkan yeni koşullarda, “sınırlı” sosyalizm işçi sınıfının ideolojik ve politik bir silahı olarak tarihi sınavını geçemedi. Bu silahın ülkemizde proletarya zaferini sağlamakta yetersiz olduğu açıkça ortaya çıktı.

Partimiz bunu kavramak, “sınırlı” sosyalizmle Bolşevizm arasındaki ayrımı kendi devrimci deneyiminin ışığında görmek, bütün siyasi ve örgütsel çalışmalarını Marksist-Leninist ruhla donatmak, olumsuz Sosyal-Demokrat görüşlerden, alışkanlıklardan ve yöntemlerden kesinlikle arınmak zorundaydı. “Sınırlı” sosyalizmin olumlu Marksist gelenekleri, nitelikleri ve deneyimleri Bolşevik potasında eritilmeliydi.

Partimiz bu yolda ilerlemeye başlamıştı. Ne var ki, geçmişin olumsuz kalıntılarından arınma ve bolşevikleşme süreci artık illegal koşullarda ve Eylül Ayaklanmasının bastırılışını izleyen beyaz terör ortamında düşmanın amansız ateşi altında sürmek zorundaydı.

3. PARTİNİN BOLŞEVİKLEŞMESİNDEKİ DÖNÜM NOKTASI. 1923 EYLÜL AYAKLANMASI

Bulgar Komünist Partisi tarafından düzenlenen ve yönetilen 1923 Eylül anti-faşist halk ayaklanması, partinin “sınırlı” sosyalizmden Bolşevizme gelişiminde dönüm noktasını belirler.

Parti, faşist darbenin yol açtığı kriz sırasında yapmayı başaramadığı şeyi, daha sonra faşist hükümet ülkeyi silahlı Eylül ayaklanmasına neden olan krize sürüklediği zaman yapmaya girişti. 1923 Ağustosunda, zinde Marksist çekirdek, Komünist Enternasyonalin yardımıyla Parti liderliği içinde ağırlığı ele geçirdi ve Partinin stratejisinde, taktiklerinde köklü bir değişim yaptı. Parti, o zamana kadar sürdürdüğü kitlelerden kopuk tutumunu bıraktı, bütün anti-faşist güçleri, köy ve şehir emekçi halkından oluşan geniş bir cepheye birleştirmeye ve kitleleri bir işçi-köylü hükümeti sloganıyla, silahlı

ayaklanma da dahil olmak üzere monarko-faşist diktatörlüğe karşı genel mücadeleyi hazırlamaya girişti.

Parti izlediği bu yeni yolda, Tarım Birliğiyle ortak mücadele için ittifak yaptı, Makedonya'daki IMRO örgütünün liderleriyle anlaşmaya vardı ve liderleri tarafından (faşist ideolog) Tsankov'un arabasına koşulmuş Sosyal-Demokrat Partiye ortak mücadele için elini uzattı. Parti, Tarım Birliğiyle güç birliği yaparak, popüler 1923 Eylül Ayaklanmasında liderliği üstlendi.

Bu ayaklanmanın yapıldığı sıradaki koşullar, Haziran'daki kadar elverişli olmaktan doğal olarak çıkmıştı. İnsiyatif düşmanın eline geçmişti. Ama Eylülde bile ayaklanmanın zafere ulaşması nesnel açıdan olanaklıydı. Herşey Komünist Partisi ile ayaklanan kitlelerin enerjisine, yiğitliğine ve beraberliğine bağlıydı. Daha önce de belirttiğim gibi, Parti saflarındakilerin ve liderlerin 9 Haziran taktiklerinin yanlışlığını ve zararını, ayrıca Partinin yeterince Bolşevikleşmemesini kavrayamayışları, Partinin Eylül 1923 ayaklanmasını düzenlemesini, yönetmesini ve başarıya ulaştırmasını engelledi.

Eylül olayları gösterdi ki, pek çok yöresel ve merkez şube başkanları ya faşizme karşı tavizsiz mücadele yolunu benimsememişler, ya da savaş inancı ve isteği olmadan Partiyi böyle bir mücadeleye hazırlamak istemeden sadece kuru sözlerle bu yolu benimsemiş görünmüşlerdi. Bu tutumun sonucu olarak Partinin birçok şubesi gafil avlandı. Ayaklanma sırasında yerel liderlerden çoğu faşist yöneticilere karşı eyleme giremedi veya girmeye yanaşmadı. Ayaklanmanın başarısızlık nedeni işte budur.

Ne var ki, işçi sınıfının kurtuluşu davasının gelecekte zafere ulaşmasına yardımcı olan yenilgiler de vardır. Eylül 1923 ayaklanmasındaki yenilgi de bunlardan biriydi.

Partinin ayaklanmasının liderliğini üstlenmesi, 9 Hazirandaki bozguncu tutuma son vermesi ve faşist diktatörlüğe karşı kararlı mücadele yolunu seçmesi, Partinin kendi geleceği ve Bulgar devrimci hareketinin geleceği açısından çok önemliydi.

Eylül ayaklanması, kitleler ve faşist burjuvazi arasında kanlı ve kapanmaz bir uçurum açtı. Bunun sonucu olarak, ayaklanmayı izleyen yıllarda faşizm istikrar sağlayamadı ve geniş bir toplumsal taban elde edemedi. Birleşik bir anti-faşist cephe kurulması için Partinin verdiği bencillikten uzak, dirençli ve yılmaz mücadele, Partiyi kitlelere daha yakınlaştırdı, bağlarını güçlendirdi ve demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde köylü, şehirli emekçi halkın gerçek lideri olarak Partinin benimsenmesi için gerekli koşulları yarattı.

Bunlar, Partimizin devrimci oluşumuna kök salan büyük başarılarıdır.

Eylül ayaklanmasından alınan kanlı ders, Partinin bolşevikleşme sürecini pekiştirdi. Parti lideri Dimiter Blagoev'in 9 Haziran'daki yanlış tutumu açıkça kabullenmesi ve Eylül ayaklanmasını onaylaması, bolşevikleşme sürecini kolaylaştırdı ve hızlandırdı.

Ancak bu arada, Partinin ve kitlelerin uğradığı yenilgi ve ağır kayıplar, Parti içindeki tasfiyeci sağ ve sol-kanat akımları ayakta tuttu. Her iki akım da Eylül ayaklanmasını suçlayarak, Partinin Eylül liderliğine karşı bir mücadelede ilkesiz bir blok içinde birleştiler. Bu blokun son hedefi pratikte Komünist Partisini tasfiye etmektir.

Nikola Sakarov ve İvan Klinçarov'un başında bulunduğu bir grup eski Komünist militan, Partiyi "tasfiye

edilmiş” olarak ilan ettiler ve “Bağımsız Emek Partisi” adında oportünist bir ölü doğmuş örgüt kurdular. İşçiler bu hain “parti”yi hoş karşılamadılar, Merkez Komitesi de tasfiyecileri partiden ihraç etti. Bu gelişim, Eylül ayaklanmasındaki yenilgiden sonra Partinin karşısına çıkan ve kararlı biçimde mücadele edilmesi gereken tehlikeyi ortaya koydu.

Eylül yenilgisinden ve faşist hükümetin partiyi kapatmasından sonra Partinin gelişimindeki önemli olay, 1924 Nisanında bölgelerin çoğunluğundan gelen delegelerin katılımıyla yapılan illegal Vitoşa Konferansı oldu.

Vitoşa Konferansı, söz konusu dönemde Partinin taktikleri ve olaylar konusunda Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesinin yaptığı değerlendirmeleri kabul etti. Konferans, 9 Haziran olaylarında Partinin Birleşik Cephe taktiklerini gerektiğince uygulamadığını ve 9 Haziran'da hayati bir yanlışa düştüğünü kabul etti.

Konferans, Partinin Ağustos başından itibaren silahlı ayaklanmaya yönelmesini onayladı, ama Eylül-öncesi ve sonrasında Parti Konseyi ve Merkez Komitesinin çoğunluğu tarafından sürdürülen “9 Haziran taktiklerini” kınadı. Merkez Komitesinin bu yanlış tutumunu haklılaştırması, Partinin silahlı ayaklanmaya bilinçli bir tarzda yönelmesini oldukça biraz engelledi.

Konferans, Partinin halk kitleleri başlattığı “ayaklanmanın yönetimini üstlenmesini, amacını bir işçi-köylü hükümeti olarak saptamasını” ve “olağanüstü zor koşullarda” ayaklanmayı “örgütlemek, birleştirmek ve yaymak” için çaba göstermesini doğru karşıladı. Parti böylelikle “devrimci propaganda ve ajitasyondan devrimci eyleme geçebilecek yetenekte bulunduğunu” ortaya koymuş, kendisine düşen görevi, yani emekçi halkı yeni

bir silahlı ayaklanmaya ve işçi-köylü hükümetini kurmaya hazırlamak ve yönetmek görevini gereğince yerine getirebilecek “gerçek Komünist Partisi” olduğunu kanıtlamıştı.

Vitoşa Konferansının önemi, Partinin çok hayati bir anında zinde güçleri Merkez Komitesinin Eylül çekirdeği çevresinde toplaması, Partinin Komintern tarafından onanan Eylül politikası çevresinde birleştirmesidir. Ancak, Konferans kitleleri doğru Parti politikası için seferber ederken ve sağ sapmayla savaşırken, aynı biçimde savaşılması gereken sol sapma tehlikesi konusunda yeterince uyarıda bulunmadı.

Eylül ayaklanmasını, Komünist Partisinin ve sınıfsal işçi örgütlerinin kapatılmasını izleyen dönemdeki durumun özellikleri şunlardı:

1. Ülke, faşist hükümetin devrilmesi ve bir işçi-köylü hükümetinin kurulması için yapılacak yeni mücadelelerle karşı karşıyaydı. Komintern'in görüşüyle çakışan Partinin bu düşüncesi, 1923 Kasımındaki parlamento seçimlerinin sonucuyla kanıtlandı. Seçim sonuçları, faşist hükümetin karşısındaki Komünist Partisinden ve Tarım Birliğinden oluşan muhalefetin güçlü olduğunu ortaya koydu. Bu durum, kitlelerin öfkesinin büyük olduğunu ve kitlelerin faşist hükümeti devirmek mücadelesinde kararlı bulunduğunu gösteriyordu.

2. Komünistlerin ve Tarımcıların seçimlere ortak listeye katılmaları, onların geçmişten ders aldıklarını ve Birleşik Cephe taktiklerini benimsediklerini gösteriyordu. Komünist Partisi ile Tarım Birliğinin ortak mücadelesi, seçimlerdeki zaferi sağlayan, bir önem taşıyordu.

3. Faşist diktatörlük Partinin legal kitle çalışmalarını engelledi. Bu arada yeni bir silahlı savaş

ihtimali, Partiyi kitlelerin silahlı eğitimine eğilmek zorunda bıraktı.

Bu ortamda, Parti içinde ve özellikle hükümetin terörüne karşı kendi gruplarını oluşturan ve şiddet eylemlerine girişen militan örgüt içinde, faşist hükümetin beyaz terörüyle harekete geçen bir aşırı sol sapma tehlikesi belirdi.

Bu arada, 1924 sonları ve 1925 başları genel durumda bir değişime sahne oldu. Kapitalizmin Avrupa'da geçici ve yer yer olmak üzere istikrar sağlaması sonucunda, faşizmin ülke içindeki ve dışındaki durumu güçlendi. Yeni bir silahlı ayaklanma ihtimali kalmadı. 1925 Martında Partinin dış ülkelerdeki temsilcileri, ülkenin ulusal ve uluslararası durumunu yeniden değerlendirdiler ve silahlı ayaklanma politikasını rafa kaldırmayı önerdiler. Ayaklanma yerine, kitle örgütleri kurmak ve günlük ihtiyaçların karşılanması için işçi ve köylülerin kitlesel mücadelesini yoğunlaştırmak yoluna gidilmesini öğütlediler. Bu yeni politika, Parti ve devrimci hareket için ölümcül olabilecek aşırı sol sapma tehlikesini engellemek amacını güdüyordu. Oysa ülke içindeki Parti Yöneticisi, aşırı sol sapmayla başa çıkabilecek, silahlı ayaklanma politikasından vazgeçip, değişen koşullara uygun olarak Parti çalışmalarını yeniden örgütleyebilecek yetenekte değildi.

Faşist hükümet terör politikasını daha da şiddetlendirerek devam ettirdi. Partinin silahlı örgütünün başındaki liderlerin umutsuz davranışlarından yararlanarak ve Sofya Katedraline bulunan girişimi doruk noktasına çıkararak, aktif Komünistlere, işçi ve köylü aktivistlere karşı kitlesel bir imha hareketine girişti.

16 Nisan 1925'te² Sofya Katedralindeki girişimi izleyen terör, bilindiği gibi Partiye çok ciddi bir darbe indirdi. Partinin lider kadrosu parçalandı. Eylül ayaklanmasından sağ çıkmış olan Parti üyelerinin çoğu öldürüldü, hapsedildi veya başka ülkelere iltica etmek zorunda bırakıldı. Yeraltı çalışmalarını sürdürmek olağanüstü zorlaştı. Parti, işte bu koşullar altındayken emekçi halkın mücadelesine liderlik etmek ve faşizme karşı savaşı sürdürmek zorundaydı. Parti bunun yanı sıra, 1923 ve 1925 yenilgilerinden ders almak, bu yenilgilerin temel nedenlerini bulup çıkarmak ve Parti üyelerini Bolşevik bir temel üzerinde bir araya getirmek durumundaydı. Ağır yenilgilere uğrayan, büyük ölçüde güç kaybeden ve en iyi liderlerinden yoksun kalan Parti, gelişiminin en çetin dönemini geçiriyordu.

Partinin geçmişi ve bolşevikleşmesi sorunu, ilk olarak 1925'teki Moskova Konferansında tartışıldı. Bu Konferans, Partinin yurt dışındaki liderleri tarafından ve Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesinin onayı ile toplandı ve Konferansa 1923-25 olaylarından sonra dış ülkelere iltica etmiş bulunan Parti militanları ile Merkez Komitesinden sağ kalanlar katıldılar. Bu Konferansta ileri sürülen ve Partinin “kapitalizmin organik gelişme döneminden çöküş dönemine ağır ağır, zahmetsizce,

² 16 Nisan 1925'te Sofya Katedrali'nde patlama, monarko-faşist rejimin temsilcilerini öldürmeyi hedefleyen anti-faşist harekete bağlı aşırı-sol kanat militanlarının işi. Bulgaristan Komünist Partisi, Merkez Komitesi aracılığıyla hemen bu eylemi pervasız ve yıkıcı olmakla, faşistler tarafından düzenlenen iğrenç ve kanlı katliamı uygulamaya yardımcı olmakla kınadı. Tsakanov hükümeti bu girişimden yararlanarak bir terör havası estirmeye başladı. Binlerce anti-faşist katledildi, diğer binlercesi hapse atıldı ve daha diğerleri göç etmeye zorlandı. Anti-faşist örgütler dağıtılmıştı. —s.15

büyük iç krizlere düşmeden geçtiğini, devrim çağının özelliklerini kavrayıp, kendini bunlara uydurduğunu” belirleyen görüş, abartmalı bir görüştü ve gerçeğe tamamen uymuyordu. Deneyler göstermiştir ki, Partinin “kapitalizmin organik gelişme döneminden çöküş dönemine geçişi” zorluklar, bocalamalar içinde olmuş, 1918 Vladaya ayaklanması, 9 Haziran yanlış tutumu, 16 Nisan 1925'teki silahlı örgütler liderlerinin aşırı sol sapmaları yüzünden yapılan yanlışlar gibi ciddi aksaklıklarla oluşmuştu.

Devrim çağının özelliklerini kavramak, genelde zor ve ciddi bir işti ve özellikle Partimizin çalışma alanı olan Balkanlara özgü durumu kavrayabilmek daha da zordu. Konferans doğru bir görüşle, kendi devrim deneyimiz ile Rus devrimini inceleyerek Marksizm-Leninizm'i eylemde yol gösterici olarak iyice öğrenmek zorunluluğu üzerinde durdu. Parti, özeleştiriyi yaparak “her tarihi durumda gereken yolu bulabilecek, somut koşulları hesaba katabilecek, biçimde kendini yeniden eğitmeli, kitlelerin savaşını dünya devrimine yöneltmeliydi.”

1926'da Merkez Komitesinin Viyana'da yaptığı toplantı, Partinin bolşevikleşmesi sorununda Moskova Konferansından daha ileri bir noktaya ulaşmadı. Gerçekten de, “Parti kitlelerini Leninizm temeli üzerinde Parti bayrağı ve Komünist Enternasyonal çevresinde ideolojik olarak toplama” görevi üzerinde özellikle durdu.

Moskova Konferansı ile Viyana'daki Merkez Komitesinin genişletilmiş Genel Kurulu, Partinin Leninizmin ışığında kendi deneyimini inceleyerek bolşevikleşmesinin muazzam önemini belirtmesi de mutlak biçimde doğru idi. Ne var ki, Merkez Komitesinin genişletilmiş Genel Kurulu ve Moskova Konferansı bolşevikleşmeyi “sınırlı” sosyalist dönemin Bolşevik-

olmayan geleneklerini ortadan kaldırmak için mücadele olarak değil de, organik bir gelişme süreci olarak düşünmekle yanlış yapmıştı.

Komünist Partisini Eylül Ayaklanması çevresinde bir araya getiren Vitoşa Konferansından sonra 1927 Aralık ayının sonları ile 1928 yılı başlarında Berlin'de toplanan İkinci Parti Konferansı, Partinin 1923 sonrası çalışmalarını, taktiklerini, başarılarını, yanlışlarını ve yenilgilerini özenle incelemeye girişti. İkinci Konferans sırasında, sağ ve sol sapmalara karşı da çetin bir mücadele verilmesi gerekti.

Daha Moskova Konferansında, Partinin yaptığı yanlışların değerlendirilmesi konusunda ciddi karşıtlıklar ortaya çıkmıştı. 9 Haziran'daki bozguncu tutumu savunanlar ve Nisan 1925 olaylarındaki aşırı sol sapmayı destekleyenler, Partinin Eylül ayaklanmasının liderliğini üstlenmesine karşı mücadelede birleştiler. Eylül politikasının temsilcileri iki cephede birden savaş vermek zorunda kaldılar. Bütün sorunların ayrıntılarıyla tartışılmasından sonra, sağ ve sol kanattan olanlar açtıkları bayrakları indirdiler ve Parti liderliğinin önerdiği kararları onayladılar.

Ne var ki, konferanstan sonra karşıtlıklar daha da alevlendi. Sağ oportünistlerle sol sekterler, Eylüldeki Parti liderliğine karşı ilkesiz bir blok oluşturdular. Bu blok, Vitoşa Parti Konferansında kesinlikle gün ışığına çıktı.

Partinin örgütsel durumundaki karışıklıklar sonucu, Konferansa örgüt temsilcilerinin pek azı katıldı, onların katılması da büyük ölçüde bir rastlantıydı. Üstelik Parti içinde gizliden gizliye, bir avuç küçük-burjuva aydınından oluşan aşırı sol sekter bir hizip kurulmuştu. Bu hizip, kendi sekter görüşlerini benimsetmek ve Parti liderliğini

ele geçirmek için el altından yaptığı kışkırtmalarla, yapay bir çoğunluk kazanmıştı.

Uzun ve fırtınalı tartışmalar sonunda, 9 Haziran oportünizmi ile sağ-kanat bozguncuları kesinlikle açığa çıkarıldılar ve silahsız bırakıldılar. Ama öteki Komünist Partilerinin bazıları içindeki Troçkist ve sol-kanat unsurlar tarafından desteklenen aşırı sol sekte hizip ise, Eylül liderliğinin kararları lehine oy vermesine rağmen silahlanmadı ve konferanstan hemen sonra hizipçi eylemlerine yeniden, üstelik daha da yoğun biçimde başladı.

Konferans, Partinin geçmişi konusunda bir inceleme ve genel değerlendirme yapmak için gerçekten çaba gösterdi. “Sınırlı” sosyalizmi Bolşevizme yakınlaştıran unsurları belirtti ve Partinin Bolşevizme yönelmesine yardımcı oldu. Aynı zamanda “sınırlı” sosyalizmin Bolşevizmden ayrıldığı ve Partinin bolşevikleşmesini engelleyen noktaları da belirtti. Ne var ki, İkinci Parti Konferansı, büyük bir adım atmasına rağmen fazla ileri gidemedi, başlıca devrim sorunlarında Leninizm ile “sınırlı” sosyalizm arasındaki temel ayrımı açık seçik ortaya koyamadı. İkinci Konferans da, Partinin bolşevikleşmesini, Parti içindeki Sosyal-Demokrat unsurları ortadan kaldırmak ve Partinin Bolşevik (Marksist-Leninist) düzende yeniden silahlanması olarak değil, devrimci “sınırlı” sosyalizmin yeni koşullara uydurulması olarak yorumluyordu. Savaş sonrası dönemde Partinin “genelde Bulgar proleteriyasının devrimci partisi olarak geliştiğini ve işlev yaptığını” vurgulayan İkinci Parti Konferansı, Partinin giderek “kitlesele devrimci eylem yöntemlerini uygulamaya başladığını, devrimci çağın gereklerine ayak uydurduğunu, savaş öncesi dönemin ajitasyon,

propaganda ve ekonomik mücadele yöntemlerini yeni koşullara uyguladığını” belirtti. Gerçi Konferans, bu gelişimin “düz bir çizgi izlemediğini, zikzaklar ve bocalamalar içinde yürüdüğünü, Partideki bolşevikleşmenin Partiyi ileri iten Bolşevik eğilimlerle geriye çeken Sosyal-Demokrat unsurlar arasındaki çatışma içinde oluştuğunu” belirtti. Ancak, aynı zamanda herhangi bir eleştiri getirmeksizin “devrimci ‘sınırlı’ sosyalizm ile Eylül akımının, iki temel ve sarsılmaz kök halinde kaynaştığını ve bu köklerin Bulgar proletaryasının Bolşevik Partisinin temelini oluşturduğunu” da belirtti.

İkinci Parti Konferansı, Eylül Ayaklanmasını “9 Haziran taktiklerinin kesinlikle inkar edilmesi” biçiminde ve Partinin bolşevikleşme yolunda belirleyici bir adım olan “Sosyal Demokrat ve 9 Haziran unsurlarıyla kesin kopmayı sağlayan” önemli bir dönüm noktası olarak niteledi.

İkinci Parti Konferansı, “sınırlı” sosyalist dönemi değerlendirirken, “sınırlı” sosyalizmi Bolşeviklik ile özdeş kılmamakla birlikte, ikisi arasındaki benzerlikleri vurguladı ve farklılıklar üzerinde durmadı.

O dönemi özetlerken; bu kürsüden bir kez daha belirtmek isterim ki, Dimiter Blagoev’in en yakın çalışma arkadaşları olan bizler, onun ölümünden sonra, ne yazık ki Partinin devrimci geçmişini ve Bulgar proletaryasının durumunu Marksist-Leninist açıdan yeniden değerlendiremedik; “sınırlı” sosyalist dönemin Bolşevik olmayan unsurlarını tamamen ortadan kaldırmak için, devrimci eylemin büyük birikimini gereğince kavrayamadık.

Partinin ciddi illegal durumu yanısıra, bu durum da lider kadrosuna sızan, hatta geçici olarak liderliği ele

geçiren bir takım aşırı sol unsurlar tarafından kötüye kullanıldı.

4. PARTİ İÇİNDEKİ SOL SEKTERLİKLE MÜCADELE VE BUNUN TASFİYESİ

Komünist Enternasyonalin verdiği yetkiyi kötüye kullanan, ülke içinde onun kararlarının gerçek yorumcusu olarak kendini tanıtan, illegal durumun zor koşullarını fırsat bilen, ve ayrıca Komünist Enternasyonal Merkez Komitesi içindeki örtülü düşman unsurlar tarafından da desteklenen sol sekterlerden İskrov, Georgi Lambrev ve İliya Vassilev (Boiko)³, örgütlü hizip çalışmalarıyla 1929 yazında Merkez Komitesi'nin bir genel kurulunu toplamayı ve gerçekte, Parti liderliğini ele geçirmeyi başardılar. Sol sekterler, Partiyi bolşevikleştirmek kisvesi altında, gerçekte anti-Bolşevik bir yol tutturdular. "Sınırlı sosyalizmin kökünü kazımak" sloganını ortaya attılar, uzun yıllar boyunca Partiye bağlılıkları sınanmış üyelere ve Partinin devrimci geçmişine karşı mücadeleye

³ Peter İskrov, Georgi Lambrev ve İliya Vassilev (Boiko), 1929'da Parti liderliğini ele geçiren Bulgaristan Komünist Partisinin sol sekter hizbi, eski Parti kadrolarının gerçek devrimciler olarak hareket edemeyeceklerini açıkladı, gençliğin öncü rolü hakkında bir teori öne sürdü ve 'topyekün genel saldırı,' 'sokakları ele geçirin,' 'toprağı ele geçirin' vb. gibi yanlış sloganlar öne sürdü.—s.19

Bu hizbin faaliyeti Partinin Leninist teori ve pratiği ile yeniden silahlanmasını engelledi, Partinin kitlelerden yabancılaşmasına yolaçtı ve 19 Mayıs 1934'te askeri faşist darbe sırasında onu oportünist eylemsizliğe yönlendirdi.

Georgi Dimitrov ve Vassil Kolarov'un başını çektiği zinde Parti güçleri sol sekterciliğe karşı, Bulgaristan Komünist Partisinin politika ve pratiğinde yeni bir Leninist çizgiyi onaylayan 1935'teki başarısı ile taçlanan korkusuz bir mücadele yürüttü.

giriştiler, Partiyi kitlelerden koparan yola ittiler. Onların bu tutumu, ülke içinde bulunan ve o sırada Parti çalışmalarından çekilmiş olan birtakım eski ve ünlü Parti militanının pasif kalmasıyla daha da kolaylaştı.

Sol sekte hizip, Partinin bolşevikleşmesindeki başlıca engel durumuna geldi. Faşist diktatörlüğün Partimizi gözlediği ve onu içten yıkmak, lider kadrosunu dağıtıp ezmek için fırsat aradığı sırada, en yakın müttefiklerini sol sekte hizibin başlıca liderleri arasında buldu. Dahası, sonradan, SSCB'de Bolşevik Parti ve öteki bazı Komünist Partileri içindeki düşman ajanların teşhiri ile bağlantılı olarak, bazı bu sol sekte liderlerin bu ajanların hizmetinde olduğu ortaya çıkarıldı.

Ancak, sol sekte hizibin geçici başarısına rağmen, işçi hareketinin yeni bir ayaklanmada emekçi halkın mücadelesini yerel çerçevede yönetebilecek yeterli güçler Parti içinde bulunuyordu.

1923-25 yenilgilerinden sonra bütün işçi ve ilerici hareketi saran durağanlık giderek kayboluyordu. 1927'de İşçi Partisi, işçi sınıfının legal partisi olarak kuruldu, sendikalar yeniden oluştu. İlegal Komünist Partisinin öncülüğünde hareket eden İşçi Partisi, kısa zamanda kitleler içinde önemli bir yer kazandı. Kitlelerin yeni bir devrime ayaklanmaya girişme belirtileri ortaya çıktı. Büyük grevler yapıldı; önemli seçim zaferleri kazanıldı ve legal olanaklar yaygın biçimde kullanılmaya başlandı. Parti büyüyor ve ilerliyordu. Sol sekte hizibin zararlı etkileri olmasaydı, Partinin başarıları çok daha büyük olurdu. Örneğin İkinci Genel Kurul toplantısında, "sol" sekte ler, çalışmalarını Partinin yeni kitle sel militan ayaklanmaların liderliğini üstlenmesi sorunu üzerinde yoğunlaştıracakları yerde, Partinin geçmişiyle ilgili skolastik sekte tartışmalara daldılar ve hiçbir işçinin

baştan sona okuyamayacağı sayfalar dolusu kararlar aldılar. Yine bu hizibin yanlışları yüzünden, gerek 1931 yazında, gerekse 19 Mayıs 1934⁴ darbesi sırasında Partimiz faşist dikta cephesini yarma işini başarılı sonuca ulaştıramadı.

Gerçekte Troçkist bir politika olan sol sekter politikanın Komünist Enternasyonal'in çizgisiyle hiçbir ortak yanı yoktu ve ona tamamen karşıydı.

1. Eylemdeki güçlerin somut Marksist analizi temeline dayanılarak durumun sağlıklı biçimde değerlendirilmesi ve yerine, Leninist-Stalinist strateji ve taktiklerin genel formülleri saptırılıyor ve öteki Komünist Partilerinin formülleri kendi somut koşullarımız göz önünde tutulmaksızın mekanik olarak uygulanıyordu. Sol sekterler kendi liderliklerine rağmen Partinin elde ettiği başarılarından yararlanıyorlar ve güncel görevin Bulgaristan'da bir proletarya diktatörlüğü kurmak olduğunu belirtiyorlardı.

2. Parti sloganlarının yayılması, mücadele hazırlığı ve kitlelerin seferberliği için işçi ve köylüler arasında ciddi ve tutarlı ajitasyon yapılması yerine, “devrimci” lafazanlık yapılıyor ve “devrimci” eylemlerde bulunmak için abartmalı ve anlamsız çağrılarda bulunuluyordu. Sol sekterlerin tipik sloganları “Genel ve Açık Saldırı”, “Sokakları Ele Geçirelim”, “Toprakları İşgal

⁴ 19 Mayıs 1934'te, Subaylar Ligi ve ZVENO Siyasi Çevresi askeri faşist bir darbe yaptı, 1921'de yapılan seçimler sonucu iktidara gelen popüler blok hükümetini devirdi ve faşist bir diktatörlük kurdu. –s.20 Darbeden sonra parlamenter ve burjuva demokrasinin son kalıntıları yok edildi. Ulusal Meclis dağıtıldı, siyasi partiler ve sendikalar feshedildi, yayınları yasaklandı, siyasi toplantılar yasaklandı ve basın sıkı bir sansüre tabi tutuldu.

Edelim” ve benzeri türden “devrimci” safsatalardan oluşuyordu.

Siyasi grev sloganı sol sekterler tarafından öylesine aşağılanıyordu ki, Sendikalar Enternasyonalı bu sloganın Bulgaristan'da kullanılmasını özellikle kınamak zorunda kaldı.

3. Parti üyelerinin ve kitle örgütlerinin, Parti karar ve talimatlarını bilinçli olarak uygulamaları demek olan gerçek liderlik, yerini mekanik ve kaba bir kumandaya bıraktı. Sol sekter liderlerin, Partimiz tarafından kurulan legal İşçi Partisine karşı tutumları yanlış ve alabildiğine zararlıydı. İşçi Partisinin üyeleri arasında kitlesel çalışmalarda deneyi olan pek çok işçi bulunmasına ve bu Parti, Komünist Partisinin etkisini kitlelere taşıyan bir aktarıcı olarak görev yapmasına rağmen, bu Partinin yerel kadrolarına ikinci sınıf vatandaş davranışı gösteriliyordu. 19 Mayıs 1934 darbesinden sonra İşçi Partisi ve öteki kitle örgütleri kapatıldığı zaman, sol sekter liderler buna karşı koymadılar ve alelacele İşçi Partisinin “kendi kendini feshettiğini” ilan ettiler.

4. Sözde “bolşevikleşme” kisvesi altında, Partinin bütün “sınırlı” sosyalist dönemi “Menşevik” ve “anti-Bolşevik” olmakla damgalandı. Eylül Ayaklanmasını savunmak kisvesi altında ise, bu ayaklanmanın Troçkist bir “eleştirisi” yaygınlaştırıldı ve Partinin Eylül aktivistleri sürgün edildi. Sol sekter liderler, Leipzig duruşması için yürütülen uluslararası anti-faşist kampanyayı bile sabote edecek kadar işi ileriye vardiirdiler.

5. Partinin iç liderliğini geçici olarak ve yurtdışındaki Troçkist arkadaşlarının yardımıyla ele geçiren sol sekterler, parti içinde gizli bir Troçkist hizip oluşturdular. Leninizm maskesi altında ve Komünist Enternasyonalin otoritesini iki-yüzlüce kullanarak, Partinin

temellerini sarsmaya ve devrimci hareketi gözden düşürmeye giriştiler.

Partinin sol sekterliği aşmak için yürüttüğü mücadelesinde, Komünist Enternasyonalin ve Bolşevik Partisi'nin, özellikle Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi tarafından reddedilen Merkez Komitesi İkinci Genel Kurulunun zararlı kararlarının reddedilmesiyle ilgili gördüğü destek şükranla anılmalıdır.

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi siyasi sekreterliğinin 1930 Ağustosunda aldığı karar, Partimiz açısından son derece önemli rol oynadı. Bu karar, Bulgaristan'daki Komünist hareketin temel sorunlarını ele alıyor ve Parti içindeki zinde güçleri gerçek Marksist-Leninist politika üzerinde birleştirmede sağlam bir temel olarak hizmet etti.

Bu karar açıkça, Partinin reddetmemesi, ama “bilinçli öncüsü ve geliştircisi” olması gereken “sınırlı” sosyalist dönemdeki devrimci Marksist unsurlara işaret etti.

Aynı zamanda, proleter devrimin temel sorunları üzerinde “sınırlı” sosyalizmle Leninizm arasındaki ayrılıkları da açıkça ortaya koyuyordu. Bu karar, Eylül ayaklanmasını, Partinin bolşevikleşmesinde kesin bir dönüm noktası olarak, parti liderliğinin Bolşevikliğe aykırı geleneklere ve sol çocukluk hastalığına karşı yetersiz ideolojik mücadelesiyle ortaya çıkan eski ve yeni kadrolar arasındaki Bolşevik kristalleşmenin başlangıcı olarak yorumluyordu.

Bu kararlar Partiye bir çağrıda bulunuluyor, tamamen ajitasyon ve propagandist bir örgüt olmaktan iktidar mücadelesinde kitlelerin lideri ve örgütleyicisi olmaya, baş düşmana, yani sol sekterlik ve oportünizm, kısıtlayıcılık ve pasiflik ile mücadelede ortak bir platform çevresinde birleşmeye geçiş dönemini aksatan “sınırlı”

sosyalist dönem unsurlarının tamamen ortadan kaldırılması öneriliyordu.

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi Siyasi Sekreterliği, Partiye hizipçilikle ve Partinin hiziplere bölünme tehlikesiyle mücadele etmesini bildirdi.

Partiyi Komünist Enternasyonal platformu üzerinde birleştirme süreci, kararı sözde kabul eden, ama bunu benimsemediklerini Partiden ve Komünist Enternasyonal'den gizleyen ve kararı sol sekter bir ruhla değiştirmek isteyen sol sekterler tarafından aksatıldı.

Partinin bizzat varlığı ve gelişimi yeniden tehlikeye düştü. Partiyi kurtarmak için sol sekterleri tasfiye edip, Parti liderliğini onların elinden alarak ve devrimci lafazanlıktan gerçek Bolşevik kitle çalışmasına ve mücadelesine kesinlikle dönüş yapacak bütün güçlerin seferber edilmesi gerekti. Ancak bütün çalışma alanlarında sekter sapmaların hızla ortadan kaldırılmasıyla, partinin kitlelerle yeniden ilişki kurması ve askeri faşist diktatörlüğü devirmek için birleşik bir anti-faşist halk cephesi kurması olanağı vardı.

İllegal durumun ve faşist terörün yarattığı ciddi zorluklara rağmen, Partimiz Komünist Enternasyonal'in yardımıyla bu önemli işin üstesinden gelmeyi başardı.

5. PARTİNİN YENİ BOLŞEVİK ÇİZGİSİ

Komünist Enternasyonalin Yedinci Kongresi, işçi sınıfı ve emekçilerin, barışın ve halkların özgürlüğünün en büyük tehlikesi olarak faşizme karşı mücadeleyi temel ve güncel görev olarak belirlemekle Komünist Partilerin politikalarını değiştirdi. İşçi sınıfını bir araya getirmek ve bu temel üzerinde faşist saldırıyı durdurmak, faşizmi ezmek için güçlü bir anti-faşist halk cephesi kurmak

gerekliydi. Birleşik Cephenin uygulamaya geçilmesi, Komünistlerin kendi içlerinde kök salmış bir bela durumundaki sekterliği yok etmelerini zorunlu kıldı. Sekterler, kitlelerin devrimcileşme oranını olduğundan çok abartarak, emekçi halkın günlük çıkar ve haklarının savunması mücadelesini ise gerektiğinden az önemseyerek, faşist saldırı karşısında pasif tutuma yol açtılar. Kitle politikası olarak soyut propaganda ve doktrinerliliği benimseyen, bütün ülkelerin sloganlarını ve taktiklerini aynen kopya eden, her ülkenin kendine özgü koşullarını hesaba katmayan sektercilik, Komünist Partilerin gelişmesini geciktirdi, gerçek, bir kitle mücadelesini aksattı ve geniş emekçi kitlelerinin Komünist Partilere yaklaşmasını engelledi. Komünist Partilerin, Birleşik Cephe uygulamasıyla gelişme olanağı bulacak, sürecin kendiliğinden gelişmesini, otomatizmi savunacak, Partinin rolünü azaltacak ve en kritik anda bocalamalara yol açacak sağ tehlikeye karşı da uyanık bulunmaları gerekiyordu.

Komünist Enternasyonalin Yedinci Kongresinin temel tezi buydu. Kongrenin aldığı kararlar, Partimizin kesin dönüş yapmasına ve Bolşevik bir yapı kazanmasına yardımcı oldu. Komünist Enternasyonalin 19 Mayıs 1934 olaylarıyla bağlantılı olarak sol sekter liderlik için aldığı karar, partinin kesin dönüş yapmasını sağlamaya yetersiz olan bu nevi şahsına münhasır liderliği değiştirme sorununu kesinlikle ortaya koymuş bulunuyordu. Bu değişiklik 1935 başlarında tamamen gerçekleştirildi.

Yeni Parti liderliği, 1 Ekim 1935 tarihli Açık Mektubunda, 1934 Komünist Enternasyonalin kararlarına dayanarak, “birtakım küçük burjuva unsurların—doktrinerlerin, sekterlerin ve hizipçilerin Parti liderliğini geçici olarak ele geçirdikleri ve kendi sol oportünist sekter

politikalarını kabul ettirmeye çalıştıkları” yıllardaki sol oportünist sekte politikasının özünü açıkça ortaya koydu. Komünist Enternasyonalin Yedinci Kongresi kararlarına dayanan Açık Mektup, Partinin temel görevlerini şöyle belirledi: a) bir birleşik anti-faşist halk cephe kurmak, ve b) Partinin genelde güçlenmesiyle işçi sınıfını örgütlemek.

1936 Şubatında yapılan Parti Altıncı Genel Kurul Toplantısı, Yedinci Dünya Kongresi kararları ışığında Partinin yeni Bolşevik çizgisinin doğru ve tutarlı olarak belirlenmesini gerçekleştirdi. Bu çizgi şöyle belirlendi:

1. Genel Kurul, temel güncel görev olarak, şu istekler için verilecek mücadelede faşist olmayan bütün örgütlerden oluşacak bir anti-faşist halk cephesi kurulmasını öngördü: Turnovo Anayasasının yeniden yürürlüğe konulması; eski seçim yasasına göre Ulusal Meclis seçimlerinin yapılması; anti-komünist kararnamelerin yürürlükten kaldırılması; bütün faşist örgütlerin dağıtılması. Bütün zinde halk güçleri bu istekler için birleşeceklerdi.

Bu arada, Parti temel ihtiyaçlarının karşılanması için bütün emekçi halk örgütlerinin ortak mücadelede birleşmelerini önerdi. Parti, kitlelerin durumunu köklü biçimde düzeltmenin, halkın özgürlüğünü en geniş planda savunmanın, barışı ve ulusal bağımsızlığı korumanın ancak Bulgaristan'da Sovyet Hükümeti kurulmasıyla olanak kazanacağı görüşünde olmasına rağmen, yukarıdaki görevleri yerine getirecek bir anti-faşist halk cephesi hükümetini desteklemeye de hazır olduğunu belirtti.

2. Genel Kurul, sol sekte liderliğin dağıtılmasını ve Parti liderliğinin yeni Bolşevik çizgisini destekleyenlere verilmesini tamamıyla kabul etti. Aynı zamanda, sol

sekte politikanın anti-Leninist ve Troçkist karakterini herkesin gözleri önüne sermek için sertçe eleştirilmesi gereğini, yeni Parti çizgisinde -sözde kalmayıp, uygulama alanına geçecek biçimde bilinçli birikimi sağlayacak ayrıntılı ve sistematik eğitim zorunluluğunu belirtti.

3. Genel Kurul, Partinin Marksist-Leninist bir temelde ve Merkez Komitesi çevresinde içtenlikli ve bilinçli olarak bütünleşmesi için, yaşlı-genç bütün parti kadrolarının pratik çalışmaya katılmalarını öngören ayrıntılı bir yönetmelik hazırladı.

Yeni Bolşevik çizgi sayesinde Parti, kitlelerle yeniden ilişki kurmayı başardı ve ulusun siyasi yaşamındaki rolü hızla büyüdü.

Her ne kadar zorluklar olduysa da, anti-faşist halk cephesi öteki faşist olmayan partilerin sağcı liderleri tarafından yapılan sabotajlara ve direnişe rağmen gelişti. Halk cephesi ve özellikle Parti, parlamento ve belediye seçimlerinde büyük bir siyasi güç olarak ortaya çıktı.

Anti-faşist halk cephesinin mücadele ettiği başlıca iç düşmanlar, faşizme ön ayak olanlar, yani Çar Boris hükümeti ile Tsankov'un sözümona Sosyal Hareketiydi. Barışı ve Bulgaristan'ın bağımsızlığını tehdit eden başlıca dış düşman ise Nazi Almanyası ile faşist İtalya idi. Anti-faşist halk cephesi bu ikili belaya karşı barış için savaş kışkırtıcılarıyla ve onların Bulgaristan'daki işbirlikçileriyle savaşmak, Bulgaristan'ın ulusal bağımsızlığını korumak, bütün komşu ülkelerle dostluk ilişkileri kurmak, savaşa ve faşizme karşı barış ve demokrasi politikası izleyen büyüklü küçüklü bütün demokratik ülkelerin toplumsal güvenliğini ve ortak savunusunu sağlamak üzere kitleleri seferber etti.

Nazi Almanyasının yeni bir dünya savaşı için hazırlanması, Hitler'in Avusturya ve Çekoslovakya'daki

saldırganlığa ve Bulgar monarko-faşizminin yardımıyla Alman emperyalistlerinin Bulgaristan'a egemen olmak ve Bulgaristan'ı kendi "Lebensraum"larına katmak girişimleri, Almanya'nın Polonya'ya saldırısı üzerine II. Dünya Savaşının patlaması, Bulgaristan'ı ve Balkanları da savaşa katmak tehlikesini yarattı. Parti doğru bir seziiyle Balkanlarda barışın korunması ve Balkan halklarının bağımsızlığı için tek güvencenin SSCB olduğunu kavradı.

Parti bu nedenle Bulgaristan dış politikasının ilk görevi olarak, Sovyetler Birliği ile bir dostluk ve yardımlaşma anlaşması yapılmasını öngördü. Bulgaristan, kendisini savaşa sokmak isteyecek taraflardan birinin saldırısına ve istilasına uğrayacak olursa, Bulgar halkı Sovyetler Birliği'nin desteğiyle özgürlüklerini ve bağımsızlıklarını korumak için var güçleriyle savaşacaktı.

Bu koşullar altında, parti çabalarını, bütün demokratik güçlerin barış ve ulusal bağımsızlığı savunmak, kitlelerin özgürlüklerini ve temel ihtiyaçlarını korumak için savaşa, gericiliğe ve kapitalist talana karşı birleşmesi sorununda yoğunlaştırdı.

1940 Aralık ayında elçi Sobolev aracılığıyla yaptığı, Bulgaristan'la bir dostluk ve yardımlaşma paktı imzalamak önerisi, Partinin Sovyet yanlısı tutumunun doğru olduğunu kanıtladı ve Partinin durumunu halk arasında güçlendirdi. SSCB ile yapılacak dostluk paktı için girişilen güçlü halk hareketinin merkezi Parti oldu. Bu halk hareketinin dışında kalanlar—Alman ve İngiliz yanlıları olmak üzere—her iki kampta yer alan ve SSCB ile Bolşevizme karşı duydukları nefrette birleşen kapitalist ve gerici unsurlar oldu.

Ocak 1941'deki Parti Yedinci Genel Kurul Toplantısı, Bulgaristan'ın zorla savaşa sokulmasına karşı mücadele

bayrağı altında yapıldı. Parti, Çar Boris'in faşist hükümetinin Sovyet önerisini reddetmekle Bulgaristan'ı Nazi Almanyasının arabasına koştüğünü kavradı. Bu durum, Bulgaristan'ın savaşa itilme tehlikesini artırmaktan başka bir anlam taşımıyordu. Bunun üzerine Parti, SSCB ile anlaşma yapılması ve savaşa katılmaya karşı mücadele edilmesi için kitleler arasında daha güçlü propagandaya girişti.

Bunun sonucu olarak, pek çok yerde cepheye sürülmüş Bulgar askerleri arasında olaylar patlak verdi, askerler subayların komutlarına uymayı reddettiler. Askerlerin evlerine dönmesi ve Bulgaristan'ın Nazi Almanyası yanında savaşmaması için sloganlar ortaya atıldı. Nazi işgal kuvvetleri ve onlarla işbirliği yapan hainler, Bulgaristan'ın güvenilir bir geri cephe olmayacağını ve canı politikalarının Bulgar halkı tarafından desteklenmeyeceğini anladılar.

21 Haziran 1941'de Hitler'in SSCB'ne saldırısı, uluslararası durumu değiştirdi. İki emperyalist kamp arasında başlayan II. Dünya Savaşı, Nazi saldırısına karşı, başta Sovyetler Birliği'nin bulunduğu özgürlük sever halkların savaşı niteliğine büründü. Savaşın başlangıcından itibaren, Partimiz Nazi-faşist bloka ve onun Bulgar işbirlikçilerine karşı kesin tavır aldı. Daha 22 Haziran 1941'de Parti Merkez Komitesi, Bulgar halkına yayınladığı bir bildirimde tavrını açıkça ortaya koyuyordu.

Bildirimde şöyle deniyordu:

“Tarihin hiçbir döneminde, faşizmin SSCB'ne karşı açtığı savaştan daha haydutça, daha karşı devrimci ve daha emperyalist bir savaş olmamıştır. Bu nedenle, Sovyet halkının faşist istilacıya karşı sürdürdüğü ve bütün ülkelerin kaderinin bağlı bulunduğu savaştan daha haklı ve daha ilerici bir savaş olamaz. Böylesine haklı bir

savaş, dünyadaki her dürüst ve ilerici insanın yakınlık desteğini kazanır... Büyük çoğunluğu ile kardeş Sovyet halkına derin sevgi besleyen ve daha iyi bir gelecek umutlarını Sovyet halkına bağlayan Bulgar halkı, topraklarının ve ordusunun Alman faşizminin haydutça amaçları için kullanılmasını önlemek ödevi ile karşı karşıyadır...

“Uyanık davranın ve Hükümetin bizi savaşa sokmak veya ülkemizi faşist haydutlarının hizmetine vermek için her türlü girişimine kesinlikle karşı koyun! Alman faşistlerine ve talancılarına Bulgar buğdayının tek bir tanesi, Bulgar ekmeğinin tek bir somunu verilmeyecektir! Hiçbir Bulgar, onların hizmetine girmeyecektir!”

Merkez Komitesi aynı bildirimde SSCB'ne karşı girişilen Nazi saldırısını “Hitler'in boynunu koparacak pervasız bir serüven” olarak niteledi.

24 Haziran 1941'de Parti Politbürosu, Nazi işgal güçlerine ve onların işbirlikçisi yerli hainlere karşı Bulgar halkını silahlı mücadeleye hazırlamaya girişti. Bu hazırlığı yürütmek için özel bir askeri komisyon kuruldu. Alman ulaşım yollarını kesmek, Nazilere hizmet eden fabrika ve depoları yıkmak, üretimi sabote etmek için işçileri örgütlemek (bunun sonucu olarak birkaç fabrikanın üretimi % 40-50 düştü), köylüleri tarım ürünlerini saklamaya yöneltmek amacıyla bölücü ve sabotaj eylemleri yapacak silahlı askeri birlikler oluşturuldu. Alman birliklerine ve üslerine saldırmak, ülkede Almanlar ve yerli hainler için güvensiz bir ortam yaratmak, onların savaşçı çabalarını bozmak sloganı ileri sürüldü. Aynı zamanda Parti, “Doğu Cephesine Tek Asker Vermeyiz” sloganı ile ordu içindeki çalışmalarına hız verdi. Yugoslavya'daki işgal kuvvetlerinde bulunan askerler

arasında ise, Yugoslav partizanlarıyla kardeşlik kurmak ve onların yanına geçmek sloganı yayıldı. Daha 1941'de, Razlog, Batak, Karlovo, Doğu Sredna Gora, Sevlievo, Gabrovo ve daha başka bölgelerde ilk partizan birlikleri ortaya çıktı.

Bu kahramanca mücadele, pek çok fedakarlığı ve çileyi gerektirdi: Düzinelerle savaşçı darağaçlarında sallandı ya da kurşuna dizildi, partizanların gövdelerinden ayrılan kafaları kasaba ve köylerde dolaştırıldı, hapisaneler ve toplama kampları tıklım tıklım doldu. Ama bu hayvanca teröre rağmen, mücadele giderek hız kazandı. Doğu Cephesinde Sovyet zaferlerinin sonucu olarak Alman yenilgileri arttıkça, Nazi Almanyasının kesin yenilgiye uğrayacağı açıkça belli olmaya başladıktan sonra bütün vatansever güçleri 1942 ortalarında Partinin insiyatifiyle kurulan ve programı yayınlanan Anavatan Cephesinde toplamak daha büyük olanak kazanmaya başladı.

Anavatan Cephesi programı, Hitler'in dünya egemenliği planının Nazi Almanyasının yıkılmasıyla son bulmaya mahkum olduğunu ve Bulgaristan'ı Hitler'in kölesi durumuna sokan Çar Boris hükümeti politikasının halka karşı olduğunu ve ülkeyi felakete sürükleyeceğini açıkça belirtiyordu. Programda, bu nedenle Bulgar halkının, ordusunun ve vatansever aydınların en büyük ödevinin Bulgaristan'ı kurtarmak için bütün Anavatan Cephesinde birleşmeleri olduğu da bildiriliyordu.

Program, Bulgaristan'ın Nazi Almanya'sı ile olan haydutça ittifakının derhal bozulmasını, Alman işgalcilerinin Bulgaristan topraklarından çıkarılmasını, ulusal servet ve emeğin yabancı saldırısından korunmasını, faşist örgütlerin dağıtılarak zararsız duruma sokulmasını, emekçi halkın siyasi haklarının yeniden

tanınmasını, bu hakların genişletilmesini ve güçlendirilmesini, ordunun monarko-faşist kliğin elinden kurtarılarak bir halk ordusuna dönüştürülmesini ve böylelikle Alman emperyalistlerinin kesin yenilgisini sağlamak için halkımızın maddi, manevi bütün güçlerinin SSCB'nin liderliğindeki öteki halkların gücüne katılmasını öngörüyordu. Program, bütün anti-faşist güçlerin Anavatan Cephesinde birleşmelerini istiyor, öteki özgürlük sever ülkeler ve özellikle Sovyetler Birliğiyle yakın ilişkiler içinde özgür ve bağımsız bir ulus olarak politik ve ekonomik kalkınmamızı sağlayacak bir Anavatan Cephesi hükümetinin kurulması için çağrıda bulunuyordu.

Parti, iç faşizmin yıkılması için verilecek mücadelenin, emekçi halkın ve bütün ulusal yaşamını ve geleceğini ilgilendiren bütün temel sorunları içerdiği görüşündeydi. Faşist rejim ortadan kalkmadan ülke faşist kampın elinden kurtarılamaz, felaket, yokluk ve gerilemekten sıyrılamazdı. Nazi Almanya'sının kaçınılmaz sonu ne oranda belirginleştiyse, Bulgar halkı da, kaderini Hitler'in köleci politikasıyla özdeş kılan Bulgar faşist rejiminin derhal ortadan kaldırılması gereken tehlike olduğunu o oranda kavradı. Bulgaristan'ın faşizmin zincirlerinden kurtarılması, iç ve dış durumun yarattığı bir zorunluluk olarak ortaya çıktı ve işçi sınıfının, şehir ve köydeki emekçilerin, bütün gerçek demokratik ve vatansever güçlerin başlıca ödevi oldu.

Ülkemizi faşizmden ve Alman işgalinden kurtarma savaşı sırasında Partimizin demokratik ve ulusal platformu bu durumdaydı. Partinin çağrısı büyük coşkuyla karşılandı, halkın çoğunluğu Anavatan Cephesi bayrağı altında toplandı ve ülkenin kurtarılması gerçek bir ulusal dava niteliği kazandı.

Parti, bu programın uygulanmasını, ülkenin köklü siyasi, ekonomik ve toplumsal değişimler yolunda ilerlemesi için kaçınılmaz ve belirleyici bir evre olarak görüyordu.

Bu militan programla silahlanan Parti, bütün gücünü, Anavatan Cephesini gerçek bir ulusal hareket durumuna getirmek, direniş hareketini genişletmek ve buna kitlesel bir hareket niteliği vermek çabasında yoğunlaştırdı.

1942'nin ikinci yarısında, kitlelerin Nazi işgal kuvvetlerine ve onların Bulgar maşalarına karşı mücadelesi büyük hız kazandı. Çeşitli yerlerde sayıca az partizan birlikleri örgütlendiler ve halkın desteğini gördüler. 1942-43 kışında Sredna Gora'daki (1941-44 arasında partizan faaliyetlerinin önemli kesimlerinden biri olan Orta Bulgaristan'daki sıra dağlar) birlikler, 20,000 kadar jandarma ve askere karşı unutulmaz ve destansı savaşlar verdiler. 1943 Mart-Nisan aylarında Merkez Komitesinin kararıyla, ülke birleşik askeri liderlik altında 12 gerilla savaş bölgesine ayrıldı. Köy ve kasabalarda Almanlara ve hain otoritelere karşı partizan birliklerinin saldırıları, genellikle halk içinde yürütülen yaygın siyasi eylemlerle birlikte gidiyordu. Nazi haydutlarının Doğu Cephesinde, özellikle Stalingrad bozgunundan sonra uğradıkları yenilgilerin sayısı arttıkça, partizan mücadelesi de büyüyor, ülkenin dört bucağından halk partizanlara katılıyordu.

1943 sonları ve 1944 başlarında, faşistlerin kumanda ettiği asker ve jandarmalardan oluşan 100,000 kişilik ordu, partizan harekete karşı mücadeleyle görevlendirildi. Hitler'in ve Çar Boris'in Doğu Cephesine tek bir Bulgar askeri gönderememişlerinin başlıca nedeni, Bulgar ordusunun belli başlı güçlerinin Bulgaristan ve Yugoslavya'da partizanlara karşı savaşmakta olmasıydı.

Bu, gerçekten destansı dönem, aynı zamanda Partimiz ve Bulgar halkı için gerçek bir sınav oldu. Güvenle söyleyebiliriz ki, çoğunlukla Komünist gençlik tarafından desteklenen Partimiz, uğradığı büyük kayıplara, hayvanca teröre ve birtakım Parti üyelerinin bocalamalarına rağmen bu sınavı onurla geçti. Bu dönem, Partinin Alman işgal kuvvetlerine ve Bulgar faşistlerine karşı örgütlediği ve yönettiği kadınlı erkekli kahraman Partizanlarıyla gurur duyacak, Partimizin ve halkımızın anılarına altın yaldızla kazındı.

Sovyet ordusunun ilerlemesi ve faşistlerin buna karşı koyamayışıyla kolaylaşan Partizan hareketin yayılması, halkı coşturdu, onların son zafere inancını pekiştirdi ve Anavatan Cephesindeki müttefiklerimizi harekete geçirdi.

Kitlelerin temel ihtiyaçlarının karşılanması ve Bulgaristan'ın Alman faşist emperyalistleri tarafından köle edilmesinin önlenmesi için verilen mücadele boyunca Anavatan Cephesi büyüdü. Anavatan Cephesi kıvılcımını tutuşturan Partimiz oldu, ama öteki faşist olmayan partiler ile örgütler de Anavatan Cephesinin çalışmalarına katıldılar.

1944'te Alman haydutlarının bütün cephelerde uğradığı onarılmaz yenilgiler, Sovyet ordularının Almanya'ya karşı giriştiği yıldırım hareketi, faşist İtalya'nın teslim olması, Üçüncü Ukrayna ordusunun Bulgar sınırlarına yaklaşması, Nazi Almanya'sının çöküşünü hızlandırdı. Paniğe kapılan işbirlikçi hainlerimiz ile monarko-faşist klik dağılmaya başladı. Bunların Partizan hareketini kanla boğmak girişimi ile Anavatan Cephesini bölme çabaları da boşa gitti. Monarko-faşistler, yaklaşan halk ayaklanmasını önce Bagriyanov, sonra

Muraviev-Giçev⁵ hükümetleriyle engellemek istediler ve kayıtsız şartsız teslim olmak önerisiyle Anglo-Amerikan kurmay heyetine yaklaştılar. Bir Anglo-Amerikan işgali olursa, cezalanmaktan kurtulacaklarını ve monarko-kapitalist rejimin sarsak temellerini koruyabileceklerini umuyorlardı.

Ne var ki, Sovyet ordularının hızla ilerlemesi ve Partimizin uyanık tutumu yüzünden bu plan suya düştü.

26 Ağustos 1944'te, Partimiz Merkez Komitesi, bütün örgütlerine, yöneticilerine ve üyelerine, tarihi 4 numaralı genelgeyi yayınlayarak, silahlı ayaklanma yoluyla faşist krallığı ve Bağrıyanov hükümetini devirmek, yerine Anavatan Cephesi hükümetini kurmak çağrısında bulundu. Bu genelgede, daha başka sorunların yanı sıra şunlar belirtiliyordu:

“Bulgaristan için saat 12'yi vurmuştur.

Bugün Bulgaristan'ın kaderi sadece halkına ve vatansever ordusuna bağlıdır. Kendini zorla kabul ettiren krallık ve Alman yanlısı Bağrıyanov hükümeti derhal devrilmez ve Almanya ile olan ittifak bozulmazsa, ülkemiz, ölüme mahkumdur.

⁵ Konstantin Mouraviev, Tarım Birliğinin sağ-kanat liderlerinden biri. Aleksander Stamboliiski hükümetinde Savaş Bakanı olarak, faşist subayların bir komplo düzenlemelerine ve 9 Haziran 1923'te askeri bir faşist darbe yapmalarına izin verdi. Mouraviev, 1931-34 arasında ilk Eğitim Bakanı ve sonra da Tarım Bakanı idi. 2 Eylül 1944'te, dönüm noktasına gelen, ayaklanmadan başka yöne halkı çekmek amacıyla ve nazi güçlerinin Sovyetler Birliğine karşı Balkanlarda geniş savunma konumları hazırlayabilmeleri için zaman kazanmaları amacıyla, monarko-faşist ajanlar tarafından atanan, sözde 'yasal muhalefet' hükümetinin başını çekti. 9 Eylül 1944'te, halk ayaklanması Mouraviev hükümetini devirdi. Halk Mahkemesi onu ömürboyu hapse mahkum etti. —s.29

Partiyi, Anavatan Cephesini, bütün Bulgar halkını ve ordusunu bekleyen görev, kararlılık içinde ve yiğitçe bir genel silahlı ayaklanmaya girişmektir.

Ülkeyi, zaman kaybetmeksizin, yiğitçe ve kararlı eylemle kurtarabilecek tek siyasi güç Anavatan Cephesidir.”

Aynı gün Partizan Ordusu Genel Kurmayı şu emri verdi:

“Genel saldırıya geçin ve Anavatan Cephesi yetkililerini yerel bir merkeze yerleştirin. Saldırının ana darbelerini büyük merkezlere, özellikle belirli ordu birliklerinin desteğinin sağlanabileceği yerlere yöneltin.”

Proletaryanın başında ve görevinin bilincinde olan Parti, geçmişteki militan deneylerinden, zafer ve yenilgilerden aldığı derslerden yararlanarak bütün güçlerini harekete geçirdi. Sovyet ordusunun yardımlarına güvenerek Bulgar halkının Anavatan Cephesi içinde seferber edilmesi ve Bulgaristan'daki kapitalizm ile gericiliğin en tehlikeli ve şeytani kalesi olan monarko-faşist diktatörlüğün devrilmesi için emir verdi.

8 Eylül'de Sovyet orduları Bulgaristan topraklarına ayak bastıklarında, silahlı ayaklanma çoktan başlamıştı. Plovdiv, Gabrovo ve Pernik madenlerinde grevler başlatıldı. Sofya'da tramvay işçileri greve gittiler, halk gösteri yaptı. Pleven, Varna ve Sliven zindanlarının basılması, Partizan birliklerinin pek çok kasaba ve köyü işgaliyle ayrı zamana denk getirildi. Sovyet ordularının demir baskısı altında, Alman haydutları Bulgaristan'dan alelacele çekildiler. Bulgar askerleri subaylarının emrine uymayarak Partizanlara katıldılar.

Ayaklanmanın zafere ulaşması kesindi. 9 Eylül'de, Partizan birlikleri ile devrimci görüşlü asker ve subayların yardımıyla birleşmiş yığınların indirdiği darbelerin altında

lanetlenmiş monarko-faşist diktatörlük yıkıldı ve Bulgaristan'da ilk halk hükümeti—Anavatan Cephesi hükümeti—kuruldu.

Ama, 9 Eylül zaferinde ve ülkemizin Alman faşist boyunduruğundan kurtulmasında en büyük katkı payı kahraman kardeş Sovyet ordusunun ve onun uzak-görüşlü önderi Generalismo Stalin'indir. Parti, işçi sınıfı ve bütün emekçi halkımız, bunu her zaman şükranla anacaklardır.

II. 9 EYLÜL AYAKLANMASI BULGARİSTAN'DA SOSYALİZMİN KURULUŞ YOLUNU AÇTI

1. 9 EYLÜL 1944'TEN BÜYÜK ULUSAL MECLİS SEÇİMLERİNE

Yoldaşlar,

9 Eylül silahlı halk ayaklanması, tarihimizde bir dönüm noktasıdır.

9 Eylül 1944'te, ülkemizdeki siyasi iktidar kapitalist burjuvazi ve monarko-faşist sömürücü azınlığın elinden alınarak, işçi sınıfı ve onun öncüsü Komünist Partisinin liderliğindeki şehir ve köylü emekçilerden oluşan halkın çoğunluğuna devredildi. Sovyet ordusunun yardımlarıyla zafere ulaşan 9 Eylül ayaklanması, ülkemizde sosyalizmin kurulması yolunu açtı.

9 Eylül 1944'deki anti-faşist halk ayaklanmasının Sovyet ordusunun Balkanlardaki ilerleyişi ile birleşmesi, sadece ayaklanmanın zaferini sağlamakla kalmadı, aynı zamanda ona büyük bir kapsam ve hız da kazandırmıştır. Yirmi yıl boyunca faşizme karşı birikmiş nefret ve emekçi halkın bunu yıkmadaki kararlılıkları, baskı altına alınamaz biçimde patladı ve faşist-rejimi bir darbeye yıktı. Emekçi halka baskı yapan burjuva-faşist polis örgütü dağıldı ve faşist unsurların direnişini ezmek, halk ayaklanmasını savunmak için bir halk milis örgütü kuruldu. İktidar, monarşinin çevresinde toplanmış olan ve Alman emperyalizmiyle yakın ittifak içinde bulunan kapitalist sınıfın elinden alındı ve Partimizin liderliğindeki

Anavatan Cephesinde birleşen işçiler, köylüler, zanaatkarlar ve aydınlardan oluşan militan kesimin eline geçti. Devlet gücünün yapısı tamamen değişti; kitlelerin karşısında kapitalistlerin çıkarı için bir baskı ve sömürü mekanizması olmaktan çıktı, kapitalizmin ortadan kaldırılması, emekçi halkın giderek her türlü sömürden kurtarılması için bir halk hükümeti kuruldu.

Doğru, eski burjuva devlet mekanizması 9 Eylül'de tamamen yıkılmadı. Komünistler yeni kurulan hükümette azınlıktaydılar. Önemli mevkilerin birçoğu, sonradan halk rejimine ayak uyduramadıkları, hatla düşman oldukları anlaşılan birtakım kişilerin elindeydi. Ne var ki, yerel yönetim merkezlerinin çoğunda, iktidar Anavatan Cephesi komitelerinin elindeydi. İçişleri Bakanlığı ile yeni kurulan ordu Kumandan Yardımcılıkları Partimizin elindeydi. Bu durum halkın çıkarıydı, çünkü devrilen monarko-faşist kliğin direnişini bastırmayı, iç düzeni sağlamayı ve yeniden örgütlenen ordunun anti-Nazi savaşına katılmasını ancak Partimiz başarabilirdi. Partinin Anavatan Cephesi komitelerinde olduğu kadar halk arasındaki gücü ve etkisi, onun hükümette önemli rol oynamasını, faşist gerici unsurlarla ve onların Anavatan Cephesi saflarındaki yordakçılılarıyla baş etmesini sağladı.

İşçi sınıfı ve halk içinden yeni insanlar ön plana çıktılar. Uzun yıllar faşist diktatörlüğün çizmeleri altında ezilmiş geniş halk tabakaları, etkin siyasi yaşama girdiler ve Partimizin liderliğinde, çeşitli yönetim kadrolarında yer aldılar. Demokratik halk türünde yeni bir tip hükümet kuruldu ve geliştirildi.

Güncel görevi demokratik yapıda olmasına rağmen, 9 Eylül ayaklanması doğal olarak ülkemizdeki kapitalist sistemin temelini sarstı ve böylelikle burjuva demokrasi sınırlarını zorladı.

İşte 9 Eylül ayaklanmasının belirgin özelliği buydu.

Kapitalist yönetime meydan okumadan faşizmi ortadan kaldıramazsınız, emekçi kitlelerine demokratik haklarını veremezsiniz, bu hakları güven altına alıp geliştiremezsiniz; çünkü faşizm, büyük iş çevrelerinin gaddar, terörist diktatörlüğünden başka birşey değildir. Büyük iş çevreleri politik ve ekonomik güce sahip oldukları sürece, emekçi halka demokratik haklar verilemez. Nazizmin kesin yenilgisi için halkımızın savaşa katılması gibi bir büyük ulusal sorunun yanı sıra demokratik nitelikteki sorunları da ele alan 9 Eylül ayaklanması, işte bu nedenle büyük iş çevrelerinin egemenliğine karşı koymadan, ona ciddi darbeler indirmeden ve büyük iş çevrelerinin, bütün kapitalist sistemin ortadan kaldırılması, sosyalizme geçişin hazırlanması için gerekli ortamı yaratmadan yapılamazdı.

Ne var ki, Partimiz bu olasılıkları gerçeğe dönüştürmek için çetin mücadele vermek zorunda kaldı.

En önemli iş, 9 Eylül zaferini korumak ve pekiştirmektir. Ayaklanmanın hangi koşullar altında yapıldığı, hangi zorunlu tedbirlerin alınacağı ve ilk anda hangi işlerin yapılacağı konusunda Parti açık davranmalıydı.

9 Eylül ayaklanması, Nazi Almanya'sına karşı savaş henüz sürdürülmekteyken yapıldı. Kuşkusuz, yapılacak görevlerin en önünde savaşın zaferle sonuçlandırılması geliyordu ve zaferi geciktirecek hiçbir işe girişilemezdi. Bu önemli gerçeği görmezden gelmemeliyiz. Ülke gelişiminin bu döneminde—yani 9 Eylül'den savaşın sonuna ve barış anlaşmasının imzalanmasına kadar olan dönemde—Partimizin faaliyetini değerlendirirken, Bulgaristan'ın Nazi Almanya'sının eski bir uydusu olması nedeniyle, İngiliz ve Amerikan temsilcilerinin yer aldığı bir Müttefik Denetim

Komisyununun gözetimi altında bulunduğunu ve bu temsilcilerin halk rejimine karşı olduğunu da unutmamak gerekir. Öte yandan, Bulgaristan ulusal varlığının çıkan ve özgürlüğünü korumak açısından da Sovyetler Birliğinin yanında ve kumandasında Nazi Almanya'sına karşı savaşa katılmak zorundaydı.

Bu koşullar altında, ulusal ve uluslararası durumun sağlıklı bir değerlendirmesini yapmak gerekiyordu. Şehirli ve köylü emekçiler ile işçi sınıfının kapitalizme karşı mücadelesindeki gelişim evrelerini kaçırmamak için ancak en acil ve olgunlaşmış sorunlara çözüm aranabilirdi. Partimiz bu yönden işçi sınıfının ve bütün emekçi halkın önünde tarihi sorumluluğunun bilincindeydi.

9 Eylül'de ve onu izleyen günlerde, Partimiz Monarko-faşist kliğin amansızca ve kesinlikle ortadan kaldırılması, bütün özgürlük sever halkların, Sovyetler Birliği kumandasındaki ortak savaşa katılmak üzere ülkenin maddi, manevi güçlerinin seferber edilmesi için ulusun bütün demokratik ve vatansever güçlerini bir araya toplamaya girişti. Partimiz bu temel görevi başarıyla yerine getirdi. Bulgaristan, Balkanların Nazi işgalcilerinden kurtarılması ve Nazilerin kesinlikle yenilmesi için bütün imkanlarıyla katkıda bulundu. "Herkes cepheye, Anavatan Savaşının Zaferi İçin Herşey Cepheye." Bu dönemde bu sözler Partinin, Anavatan Cephesinin ve bütün ulusun baş sloganıydı. Bütün öteki sorunlar bundan sonra geliyordu. Parti, bu slogandan her türlü uzaklaşmaya karşı mücadele ediyordu. Kendi saflarındaki sol sapmalarla, derhal sosyalist değişimlere gidilmesini isteyen sabırsız yoldaşlarla mücadele ediyordu.

Faşist kliğin ortadan kaldırılması, anti-Nazi savaşına zaferle katılması ulusal bağımsızlığımızın, toprak bütünlüğümüzün ve devlet egemenliğimizin korunması ve savunulması için tek doğru politika, bütün anti-faşist, demokratik ve vatansever güçleri sıkı sıkıya kenetlemek ve bunların içine burjuvazi çevresindeki Alman karşıtı unsurları katmaktı. Bunun gerçekleşmesi, 9 Eylül ayaklanmasındaki tarihi başarıların korunması ve daha da geliştirilmesi için bir ön koşul ve güvenceydi. Bu, Partinin kitlelerle yaklaşmasını, durumunu güçlendirmesini, ayaklanmanın ve halkın düşmanlarını tecrit etmesini sağlıyordu. Partimiz Merkez Komitesi bu politikayı dirençle sürdürdü.

O dönemde faşist unsurlara ezici darbe indirildi. Alman emperyalizmiyle ittifakımızdan ve ulusun üçüncü bir ulusal felaketin eşiğine getirilmesinden sorumlu Alman ajanlarına ve faşizmin baş temsilcilerine çok sert cezalar uygulandı. Faşist örgütler dağıtıldı. Emekçilerin politik, ekonomik ve kültürel örgütleri büyük sıçramalarla ilerledi. Demokratik reformların çoğu yapıldı. Kadınlara mutlak eşitlik sağlandı ve kamu yaşamında etken bir biçimde yer almaları imkanı verildi. Gençlik için geniş ufuklar açıldı. Azınlıklara da eşitlik tanındı ve okullarına devlet yardımı sağlandı. Toprak mülkiyetini 20 hektarla sınırlayan (sadece Dobruca'da, 30 hektarlık mülkiyet hakkı tanındı) Toprak Yasası⁶ kabul edildi. Bir başka yasa ile gayri meşru servetlere el konulması gerçekleştirildi. Orduyu bir

⁶ Toprak Mülkiyeti Yasası, 12 Mart 1946'da Ulusal Meclis tarafından onaylandı, bir çiftlik yerinin büyüklüğünü belirledi: köylüler için 20 hektar (Güney Dobrudja hariç –30 hektar), ve köylü olmayanlar için 3-5 hektar. Savaş suçluları ve halk düşmanlarının topraklarına elkonuldu. Çoğu, 211,000 hektar 128,000 topraksız ve yoksul köylülere dağıtıldı (her aile başına ortalama bir hektar).—s.34

halk ordusu yapısına sokmak için tedbirler alındı. Sınanmış halk çocuklarından ve faşizme karşı savaşıtlardan oluşan Kumandan yardımcılıkları kuruldu.

Bütün devlet mekanizması değiştirildi ve yeni, halka dönük bir temele oturtuldu. Geniş halk kitlelerinin demokratik hak ve özgürlükleri güven altına alındı. Bunlar ve benzeri değişiklikler, anlatımlarını ve kanıtlarını, monarşinin kaldırılmasında ve yerine Halk Cumhuriyetinin ilanında buldular.

Ekonomik alanda bütün çabalar, Almanlar tarafından amansızca talan edilen, sonra da peş peşe iki yıl çekilen kıtlıkla büsbütün zarar gören, savaşın olumsuz etkileriyle çöken ulusal ekonominin yeniden canlandırılması noktasında yoğunlaştırıldı. O sırada, büyük ekonomik değişiklikler sorunu henüz gündemde değildi ve olamazdı. Savaş daha sürüyordu, Bulgaristan'ın istikrarsız iç durumu ve Sofya'daki Müttefik Denetim Komisyonunun varlığı, kapitalist reaksiyonunun ekonomik temeline köklü bir yaklaşımı engelliyordu. Büyük endüstri, bankacılık ve ticaret kuruluşları, kapitalistlerin özel girişimleri elinde kalmış durumdaydı.

Kapitalistlerin, girişimlerine ve sermayelerine eskisi gibi sahip olamadıkları doğrudur. Halk denetimi kurulmuştu. Sendikaların rolü büyümüştü. Ancak, kapitalistlerin gücü her ne kadar sınırlandıysa da, işlerinin sahibi olarak kaldılar ve bu durumu, üretimin gelişmesini ve hükümet tedbirlerini engellemek için kötüye kullandılar. Ekonomik bir temele oturdukları için halk rejimi üzerinde belirli baskı kurabiliyorlardı. Kapitalist unsurları, siyasi ve ekonomik

Yasa köylülerin tarım üreticileri kooperatiflerine katılmalarını teşvik etti.

yerlerinden çekip atmak için bir mücadele daha verilmesi gerekiyordu.

Faşist kliğin temsil ettiği halk düşmanlarına indirilen 9 Eylül darbesi, öylesine güçlüydü ki, kapitalist burjuvazi bir süre su yüzüne çıkamadı. Ancak, bu kapitalist burjuvazinin, tarih saatini geri çevirme niyetinden vazgeçmesi demek değildi.

Ekonomik temeline dayanan ve gerici İngiliz ve Amerikan çevrelerince desteklenen kapitalist burjuvazimiz, kısa zaman içinde bu niyet ve umutlarını gerçekleştirmeye girişti. Anavatan Cephesi içinde, cepheyi oluşturan taraflarda kendilerini gizlemiş, sağcı--gerici unsurlardan burjuvazi ajanları vardı. Kapitalist burjuvazi, halk rejimine açıkça meydan okumaya henüz hazır olmadığı için, 9 Eylül'den sonra Komünist Partisine karşı savaş açan, Partinin egemen rolüne karşı koyan, bir yandan da ekonomimizi çökertmeye, hükümet tedbirlerinin uygulanmasını engellemeye, Partiyi gözden düşürmeye, Anavatan Cephesini zayıflatmaya ve eski düzeni getirmek için ortam yaratmaya çalışan bu gerici unsurlardan yararlandı.

9 Eylül'de kazanılanları yok etmek amacıyla iç ve dış gerici çevrelerin giriştiği çabalara karşı Partimiz emekçilerin direnişini örgütlemek zorundaydı. Partimiz bu çetin mücadelede zafere ulaşmak için son derece uyanık bulunmak, büyük manevralar uygulamak, kararlılık göstermek durumundaydı. Merkez Komitesinin yönetiminde Partimiz bu görevi başarıyla gerçekleştirdi. Bu dönemde Parti Anavatan Cephesinin, emekçi halkın ve bütün ulusun lideri olarak sıvrıldı.

Anavatan Cephesi hükümeti içindeki gerici unsurların, ordu içinde gizlenen kasaplarını halkın gazabından kurtarmak ve bunları tasarladıkları tertiplerde kullanmak

amacıyla çıkarttıkları Damyan Velçev'in⁷ Dört Numaralı Kararnamesine⁸ karşı Partinin halkı nasıl bir enerji ve kararlılıkla sokağa çağırıldığını Bulgar emekçi halkı hatırlarlar. Anglo-Amerikan çevrelerinin halk rejimimize karşı mücadelelerinde üstüne oynadıkları liderliğin kendinden menkul Tarım Birliği lideri ve ünlü yabancı ajanı Gemeto'nun⁹ (G.M. Dimitrov) maskesini Partimiz sıyırdı. Gemeto, Anavatan Cephesi içindeki sağ-kanat

⁷ Damyan Velçev (1883-1955): Gerici bir siyaset adamı ve general. ZVENO siyasi çevrenin sağ kanadının önderlerinden birisi. 9 Haziran 1923 faşist darbesinin aktif elemanlarından ve 1934'deki askeri darbenin düzenleyici ve kışkırtıcılarından birisi. 1944-46'da birinci Anavatan Cephesi Hükümeti'nde Savaş Bakanı olarak yer almıştır. Fakat halk düşmanı faaliyetleri sonucu bakanlık görevinden istifa etmek zorunda bırakılmıştır. Velçev daha sonra Bern'e Tam Yetkili Elçi olarak atanmıştır. Sonunda Bulgaristan'a dönmeyi reddetmiştir.—s.35

⁸ 4 No.lu Kararname, 23 Kasım 1944'te, Komünist Bakanlardan gizlice, Anavatan Hükümeti üyeleri, Damyan Velçev ve Nikola Petkov'un başını çektiği bir gurup gerici tarafından çıkarılmıştı. Amacı, halka karşı suç işlemiş olan faşist subayların adil bir cezalandırılmalarını, cepheye gitmelerine fırsat vererek ve savaşan güçlere katılarak 'suçlarını hafifletmeleri' fırsatı sunarak önlemektir. Yaralanmaları veya bir madalya ödüllendirilmeleri durumunda bu kişiler sorumluluktan muaftır. Kararnameye göre, bu sorun Savaş Bakanı, yani, Damyan Velçev tarafından çözülmek zorundaydı.—s.35

Bulgaristan Komünist Partisi bu kararnameye sert bir şekilde karşı çıktı. 4 Aralık 1944'te Politbürosu bir açıklamada 4 No.lu kararnamenin Anavatan Cephesi programına ters düştüğünü açıkladı ve geri çekilmesini talep etti. Bu çağırısına cevap olarak, çalışan halkın Partinin talebini desteklediği ülke çapında toplantılar ve gösteriler düzenlendi. Kitlelerin baskısı altında, gerici bakanlar 7 Aralık 1944'te geri çekilmek zorunda kaldılar ve 4 No.lu kararname iptal edildi.

gerici unsurları anti-komünist bir blok içinde örgütlemeye girişti. Bu unsurlar, Anavatan Cephesi komitelerini, devirlerini doldurdukları gerekçesiyle feshetmeye, Anavatan Cephesini sıradan bir parti arası koalisyona dönüştürmeye ve Bulgaristan'ın anti-faşist savaşta Sovyet ordusuyla birlikte ve onun önderliğinde yer almasına karşı koymaya çalıştılar. Halk Milisine ve Halk Mahkemelerine karşı yıkıcı propagandaya giriştiler, cephede ve cephe gerisinde bozgunculuğu yaymaya çalıştılar ve bozguncu faaliyetlerde bulundular.

Partimiz, Gemeto'yu ve onun siyasal benzerlerini geniş halk kitleleri önünde düşman ajanları olarak açığa çıkarmayı başardı, Anavatan Cephesi içinde ve özellikle Tarım Birliğindeki zinde güçlerle daha sağlam ittifaklar

⁹ Gemeto (Dr. Georgi Mihailov Dimitrov) gerici bir siyaset adamı. Savaş öncesi dönemde Bulgaristan Tarım Birliği'nin sağ kanadının önderlerinden birisi. İkinci Dünya Savaşı sırasında göç etmiştir. Bulgaristan'ın kurtuluşundan sonra Gemeto Bulgaristan'a geri dönmüş, Tarım Birliği'nin Genel Sekreterliğini ele geçirmeyi başararak Halk Hükümeti'ne karşı düşmanca faaliyetlere girişmiştir. Demagojik bir şekilde "barış, ekmek ve özgürlük" sloganı atmıştır. Bu slogan o dönemde nazi Almanya'sına karşı savaşı sona erdirmek ve dizginleri faşistlerle gericilerin eline vermek anlamına gelirdi. Gemeto ajanları aracılığıyla homojen bir tarım hükümeti sloganının propagandasını yapmaya başladı. Anavatan Cephesi ile bağlarını güçlendirmek ve Tarım Birliği'nden tüm gerici unsurları temizlemek isteyen Tarım Birliği üyelerinin baskısı ile Gemeto Ocak 1945'de Genel Sekreterlik görevini bırakmak zorunda kaldı ve Mayıs 1945'deki Tarım Birliği Konferans'ında Birlik'ten atıldı. Fakat Halk Hükümeti'ne karşı yıkıcı eylemlerine devam etti. Bunun sonucu olarak evinde göz altına alındı. buradan kaçmayı başardı ve Amerika'nın Bulgaristan'daki siyasi temsilcisi Mr. Barnes'in evine saklandı. Gemeto Eylül 1945'de Bulgaristan'ı terketmiştir. Yurt dışında da gerici göçmenlerin Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'ne karşı düşmanca eylemlerinin başını çekmiştir. —s.35

kurarak onları tecrit etti ve ezdi. Aşağılık Dr. G.M. Dimitrov çok geçmeden ordusuz bir general durumuna düştü, aşağılandı, Sofya'daki Amerikan elçiliğine sığındı, sonra da gizlice Birleşik Devletlere kaçtı.

Gemeto'nun Bulgaristan'daki Anglo-Amerikan emperyalizminin baş ajanı olarak başarısız çıkışı ve yenilgisi, Anglo-Amerikan emperyalizmini başka maşalar aramak zorunda bıraktı. Düşmanlıkların kesilmesi üzerine İngiliz ve Amerikan gerici çevrelerinin ülkemiz üstündeki baskısı arttı. Onların emriyle Nikola Petkov¹⁰ ve Grigor Çeşmeciyev¹¹ ile onların peşindekiler Anavatan cephesinden koptular, halka karşı ve Amerikan emperyalizminin belirgin ajanı niteliğinde bir muhalefet oluşturdular.

Ülkemizin henüz istikrara kavuşmamış uluslararası durumu, Amerikan emperyalistlerinin iç işlerimize açıkça karışmaları (26 Ağustos 1945'te yapılacak seçimlerin

¹⁰ Nikola Petkov: Gerici siyaset adamı. 1943-45'de Bulgaristan Tarım Birliği'nin temsilcisi olarak Anavatan Cephesi'nin Ulusal Konseyinde yer almıştır. Bulgaristan'ın kurtuluşundan sonra birinci Anavatan Cephesi Hükümeti'nde (1944-45) mevkisiz bakanlık görevi yapmıştır. Fakat kısa zamanda Halk Hükümeti'nin demokratik girişimlerine karşı haince mücadeleye başlamıştır. 1945-47'de Sosyal Demokrat Parti'nin sağ kanadı ile birlikte halk düşmanı bir muhalefet oluşturmak üzere Anavatan Cephesi'nden ayrılan Bulgaristan Tarım Birliği'nin sağ kanadının başını çekmiştir. Petkov Halk Hükümeti'ne karşı faaliyetleri nedeniyle ve bunun zorla yıkılmasını düzenlemek suçlarından 1947'de ölüme mahkum edilmiştir. –s.36

¹¹ Grigor Çeşmeciyev (1879-1945): Bulgaristan Sosyal demokrat Partisi'nin gerici militanı. 1944-45'de Sosyal Yardım bakanı olarak birinci Anavatan Cephesi Hükümeti'nde yer almıştır. 1945'de Anavatan Cephesini ve Sosyal Demokrat Partiyi terkeden bir grup sağcı Sosyal-Demokrat partilerini kurmuşlardır. –s.36

ertelenmesi), Almanların talanı ve savaş zararları yüzünden uğranılan ekonomi, donanım ve öteki konulardaki sıkıntılar, muhalefet liderlerinin Anavatan Cephesine, halk iktidarına ve Partimize karşı yıkıcı ve bölücü faaliyete geçmeleri için elverişli bir ortam yarattı.

Böyle olduğu halde, halka karşı muhalefet fiyaskoya uğradı. 26. Olağan Ulusal Meclis seçimlerinin boykotu başarısızlıkla sonuçlandı. Bunu izleyen Büyük Ulusal Meclis seçimlerinde, muhalefetin kampanya boyunca yaptığı şantajlara, yabancı müdahalesi tehditlerine, demagojiye, anti-Komünist iftiralara, Anavatan Cephesi programının yanlış tanıtılmasına rağmen, Anavatan Cephesi oyların yüzde yetmişten çoğunu alarak büyük zafer kazandı. Sadece Partimiz oyların yüzde ellisinden çoğunu ve Büyük Ulusal Mecliste açık farkla çoğunluğu aldı.

Bu seçim sonuçları gösterdi ki, emekçi halk ülkenin yönetiminde ve sosyalist kuruluşta egemen güç olarak Partimize mutlak güven duymaktadır. Gizli oyla eşit ve genel seçim kanununa dayanılarak yapılan normal ve özgür bir seçimde Partimiz Anavatan Cephesindeki ve ülkedeki liderlik rolü parlamenter yoldan da kanıtlanmış oldu. Artık Parti 9 Eylül Halk Ayaklanmasının açtığı yolda daha sağlam ve güvenli adımlarla ilerleyebilirdi.

Muhalefetin etkin direnişine rağmen barış anlaşması imzalandı ve ABD ile İngiltere'yle diplomatik ilişkiler yeniden kuruldu. Partinin ve Anavatan Cephesinin, muhalefet tarafından geçici olarak yanlış yöne sürüklenen köylü ve şehirliiler arasında yürüttüğü yaygın eğitsel çalışmalar, muhalefeti kitlelerden kesinlikle kopardı. Halkın reddettiği muhalefet liderleri, yabancı müdahalesi yardımıyla halk egemenliğini yıkmak için

tertiplere giriştiler. Bu tutum, daha sonra Nikola Petkov'un uydurma Tarım Birliği'nin yıkılmasına yol açtı.

Birtakım gerici tertipler, Partimiz liderliğinde açığa çıkarıldı ve tasfiye edildi. Damyas Velçev grubunun tertibi de aynı akıbete uğradı. Ordu gerici subaylardan temizlendi.

Partimiz, bütün zinde demokratik ve vatansever güçlerin Anavatan Cephesi bayrağı altında en geniş biçimde birleşmesi için çalışarak gerici muhalefete karşı mücadelesini son aşamaya getirdi. Birer yabancı ajanı olan muhalefet liderlerinin vatana ihanetini ortaya çıkardı. Bu sert bir sınıf çatışmasıydı. İşçi sınıfının düşmanları aynı zamanda ulusumuzun da düşmanlarıydı. Bu arada Parti işçi sınıfının durumunu güçlendirmek, işçilerle köylüler arasındaki ittifakı pekiştirmek ve Anavatan Cephesi saflarını sıkılaştırmak için elinden geleni yaptı. Partimiz bütün çalışmalarını, bundan böyle Anavatan Cephesinin giderek büyüyen demokratik siyasi ordusunu, bütün kesimlerinden ve unsurlarından en geniş oranda yararlanarak, ülkenin demokratik gelişiminde yönetmesi gerektiği görüşüne dayandırdı. Parti, üstlenilecek görevlerin yapısı nedeniyle belirli grupların ve unsurların, Anavatan Cephesi içindeki kararsızların bu ordudan kopup ayrılacaklarını anladı. Bu ordu içindeki faşizmin ve kapitalist gericiğin ajanlarına karşı da çetin mücadele vermek gerektiğini kavradı. Ancak Parti, aynı zamanda Komünist Partinin liderliğinde yürütülecek ortak çalışma ve mücadelede Anavatan Cephesinin daha da güçleneceğini, Cephe içinde Partimizin rolünün ve yetkinliğinin büyüyeceğini de biliyordu.

Partimizin, bütün demokratik ve vatansever güçleri Anavatan Cephesi bayrağı altında toplamak politikası, işçi sınıfının durumunu hiç kuşkusuz güçlendirdi,

halkımızın gericiliğe karşı kesin zaferine yol açtı ve Anavatan Cephesi programının uygulanmasını sağladı.

Büyük Ulusal Meclis seçimlerinden sonra kurulan yeni Anavatan Cephesi hükümetinin oluşumunda, işçi sınıfının ağır bastığı açıkça ortadaydı. Kilit noktalarına Komünistler ile güvenilir Anavatan Cephesi liderleri geldiler.

Anavatan Cephesi de güçlendi. Anavatan Cephesindeki (Damyán Velçev, Yurukov¹² ve benzerleri gibi) sağcı unsurlar ayıklandılar. Baş müttefikimiz olan ve Anavatan Cephesinden sınanmış liderlerin yönetiminde bulunan Tarım Birliği de kendi saflarındaki iki yüzlü ve iki yanlı oynayan unsurları temizledi: işçi sınıfı liderliğinde köylülerle işçilerin militan ittifakından sosyalist kuruluşan, kooperatif çiftlikler esasına dayanan tarım sosyalizasyonundan ve köylerdeki sömürücü ağaları kısıtlama ve tasfiye politikasından yana olduğunu açıkça ortaya koydu. Anavatan Cephesi partileri arasındaki karşılıklı güven ve anlayış arttı.

İç ve dış gericiliğin saldırısı böylelikle bozguna uğratıldı. Mücadele işçi sınıfının ve halkın zaferiyle sonuçlandı. 9 Eylül Ayaklanmasında elde edilenlerin savunusu için Partimiz ve Anavatan Cephesinin verdiği çetin mücadelenin son derece önemli bir dönemi sona erdi.

Bu noktada önemle belirtilmesi gerekir ki, o dönemde iç ve dış gericiliğin saldırısı silahlı eyleme dönüşmemişse, bunun nedenleri halk hükümetinin aldığı kesin tedbirler, Partimizin uyanıklığı ve enerjisi ve en az onlar kadar önemli olarak da gericiliği tam anlamıyla felce

¹² Yuroukovtsi, Vassil Yuroukov'un destekçileri, ZVENO siyasi çevresi içindeki sağ kanat lideri.—s.37

uğratan Sovyet kurtuluş birliklerinin topraklarımızda bulunuşuydu.

2. BULGARİSTAN'DA SOSYALİZMİN TEMELLERİNİN ATILMASI

Kapitalist gericiliğin tarih saatini geriye döndürme girişimine karşı, Partimizin liderliğinde halkın kazandığı zafer ülkemizin siyasi ve ekonomik gelişimini hızlandırmak, temel değişimleri uygulamak ve halk rejimimizin kuruluş görevlerini yerine getirmek için gerekli koşulları yarattı.

Büyük Ulusal Meclis seçimlerinin ve Partimiz liderliğinde bir hükümet kurulmasının oluşturduğu koşullar altında, kapitalist sınıfın ekonomik temeline radikal bir atak yapılmadan üretici güçlerin ulusal ekonominin ve emekçilerin refah düzeyinin daha gelişmesi olanaksızdı. Bulgaristan'ın deneyi, çürümekte olan kapitalist düzende, burjuva demokrasisinin bu düzenin doğal sonucu olarak içine düşeceği çözümsüz bunalım faşizme yol açtığına kapitalizmin temellerini yıkmadan, sosyalizme yönelmeden hiçbir ciddi ve uzun ömürlü demokratik değişim yapılamaz, hiçbir gelişme olamaz yolundaki Lenin'in savını kanıtladı. Bunun gerçekleştirilmesinde ülkemizin işi güçlü bir sosyalist devletin—SSCB—kardeşçe yardımlarıyla büyük ölçüde kolaylaştı.

Kapitalist unsurlara karşı tavizsiz bir sınıf savaşı vermeden yapılamayacak olan halk hükümetinin kurucu görevleri, ulusal ekonomimizde devrimci değişimler, kapitalizmin ekonomik temelini ortadan kaldırılması, kapitalizmden sosyalizme geçiş için yol açılmıştı.

Bu durumda, Parti, kendi kadrolarını, Anavatan Cephesini ve emekçi halkı kesin bir görüşle aydınlatmak ve donatmak için yeni görevlerini belirlemek zorundaydı. Ne var ki, ortada belirli bir gecikme, bir geride kalma durumu vardı. Bir önceki dönemin başlıca işleri çözümlendikten sonra Parti yine eski sloganlarının ışığı altında ilerlemeyi sürdürmekteydi. Gerici muhalefetin ortadan kaldırılması işinde gecikilmesine göz yumduk. Ortamın ulusal ekonomideki büyük iş çevreleri egemenliğini ortadan kaldırmak için köklü tedbirler almaya uygun olduğu ve ülkemizde sosyalizmin temellerini atmamız için olanak sağlayan etmenlerin ortaya çıktığı bir sırada, biz henüz iş adamlarının özel çıkarları ile devletin genel çıkarlarını bağdaştırma olasılığından söz ediyorduk.

Sosyalizme yönelik gelişimimiz doğrultusundaki genel bakış açımızdan asla ayrılmadık. Faşizmin yıkılmasının ve 17 Temmuz 1942 tarihli Anavatan Cephesi programında yer alan reformların gerçekleştirilmesinin, son hedefimizle, yani sosyalizm ve komünizmle sıkı sıkıya bağlantılı olduğunun her zaman bilincindeydik. İşçi sınıfının öncüsü olarak Partimiz açısından, Anavatan Cephesi programının tamamen gerçekleştirilmesinin halkımızın sosyalizme geçişi için gerekli koşullarının yaratılması demek olduğunu sık sık tekrarladık. Bir yandan bu programın uygulanması, öte yandan sosyalizm mücadelesi adına Anavatan Cephesi politikamız ile bütün demokratik ve ilerici güçleri Anavatan Cephesinde bütünleme mücadelemiz arasında hiçbir çelişki olmadığını vurguladık. Ne var ki, o sıralarda sosyalizme geçiş bize henüz izafi uzaklığı olan bir sorun gibi geliyor ve iç ve dış durum böylesi köklü girişimler için henüz uygun görünmüyordu.

Bu arada, 1942'de açıklanan ve 9 Eylül 1944'te birinci Anavatan Cephesi hükümetinin açıklanmasından sonra kesinlikle belirlenen Anavatan Cephesi programının başlıca maddeleri 1946 sonunda hali hazırda uygulanmış bulunuyordu. Dahası, Halk Cumhuriyetinin ilanı ve İki Yıllık Planın yapılması üzerine birinci Anavatan Cephesi programından da ileriye gitmiştik. 9 Eylül'de başlayan devrimci ilerlemenin gelişimi, büyük kapitalist özel mülkiyetin ortadan kaldırılması, kırsal kesimdeki zengin köylü unsurların (kulakların) susturulmasına yönelik bir tutum izlenmesi, devlet cihazının baştan sona köklü bir değişime sokulması, sosyalizme yönelik tutumu belirleyen yeni bir Anavatan Cephesi programının hazırlanması, Anavatan Cephesinin bu bakış açısına uygun olarak yeniden biçimlenmesi ve Partinin egemen rolünün pekiştirilmesi konularında kesin tedbirler alınılmasını zorunlu kılıyordu.

Ülkemizin ekonomik ve siyasi kalkınma hızındaki bu gerilik, Partimizin geçici bir süre kendisinin ve işçi sınıfı ile emekçi halkın gücünü olduğundan az, gericileri ise olduğundan güçlü sandığını gösterir. Merkez Komitesinin Onaltıncı Genel Kurul toplantısında belirtildiği gibi, Partimiz “sosyalizme doğru ilerlememizdeki hız ve görüş konusunda gerekli açıklıktan ve kesinlikten yoksundu.” Partimiz, 9 Eylül dönüm noktasının ve bunun getirdiği olanakların tutarlı bir Marksist-Leninist çözümünü yapmamış ve gelişimimizin değişik evrelerini zamanında kavrayamamış durumdaydı. Yine de Parti, belirli bir gecikme ve yetersiz kuramsal açıklama ile de olsa, ilerlemeyi ve değişen koşullarından doğan yeni görevlerin çözümünü sağlamayı başardı.

Marksizm-Leninizm ilkelerini öğrenmenin, bu ilkeleri toplumsal gelişimin her evresinde doğru ve zamanında

uygulamaktan daha kolay olduğu gerçeği, bizim deneyimizde bir kez daha kanıtlandı. Partinin geriye düşüp, gerekli müdahalelerde geç kalmaması ve gereğinden fazla da acele etmemesini sağlayabilmek için, büyüklü küçüklü bütün Parti liderlerinin bu sanatı öğrenmek üzere yılmadan çalışmaları gerekir.

Büyük Bolşevik Partisinden ve özellikle şahsen Stalin'den, halk demokrasisinin öncü bir gücü olarak Partimizin politikası konularında, bizim yanlışlarımızı hızla düzeltmemizi sağlayan, zamanında aldığımız nasihat ve açıklamalar şeklindeki değeri biçilmez ve anındaki yardımı hiçbir zaman unutmayacağız.

Geçen bir buçuk yıl içinde, halk demokrasisini tamamen güçlendiren ve Bulgaristan'da sosyalizmin ekonomik temellerini olan atacak ortamı hazırlayan bir dizi temel tedbir Partimizin liderliğinde alındı.

9 Eylül ayaklanmasında elde edilenleri ve demokratik halk hükümeti biçimini yasallaştıran, ülkenin daha ilerlemesi için ufuklar açan yeni Cumhuriyet Anayasası kabul edildi.

Partimizin insiyatifi ve yönetimiyle, endüstri, özel bankalar, dış ticaret, toptancı iç ticaret, kırsal kesimdeki büyük taşınmaz mallar ve ormanlar toplumsallaştırıldı, tarım makineleri çiftçilerden satın alındı. Böylelikle üretim ve mübadele araçlarının tümü kamu mülkiyetine geçti.

Endüstrinin ulusallaştırılması, ekonomimizdeki en önemli devrimci atılım oldu. Bu atılım, sosyalizm yolundaki planlı ilerlememizi sağladı. Endüstri, kredi ve ulaşım dallarında kamu sektörü hemen hemen tekelci bir görünüm kazanmış durumdadır, dış ticaret ve toptancı iç ticaret konularında da durum aynıdır. Perakendeci iç ticaretimizde de, kamu sektörü daha şimdiden özel sektöre ağır basmaktadır. Tarımda ve el sanatları

endüstrisinde, kamu sektörü, 70 makine-traktör istasyonunun, 300,000 hektarlık işlenebilir toprağı bulunan 1,000'i aşkın kooperatif çiftliğin, 100,000 hektara yakın toprağı olan devlet çiftliklerinin, yeni el sanatları kooperatiflerinin kurulması ve şehirde, köyde kooperatifçiliğin gelişimiyle giderek güçlenen sağlam kökler salmış durumdadır.

Bu radikal değişimlerle elele ve Anayasamıza uygun olarak, devlet cihazı baştan sona değiştirildi ve birtakım eksikliklere rağmen Halk Demokrasisinin devlet mekanizması olarak gelişmesini sürdürdü.

Bildiğiniz gibi, Anavatan Cephesinin yeniden örgütlenmesinde Partimiz insiyatifi ele aldı ve kendi önderliğinde Anavatan Cephesinin, sosyalizm yolunda ilerleme açısından ülkede yapılacak değişimlerle ilgili yeni görevleri belirleyen özgün kuralları ve yeni bir programı olan bütünleşmiş bir siyasi örgüt durumuna gelmesine çalıştı. Böylelikle, Partinin uzun ve dirençli çabalarının sonucu olarak, Anavatan Cephesindeki koalisyon unsurları tamamen saf dışı bırakıldı. Bugün Anavatan Cephesi, başında Partimizin bulunduğu işçi sınıfının benimsenmiş liderliğindeki bir militan şehirli köylü, emekçiler ittifakı örgütü olmuş bulunmaktadır. Anavatan cephesini oluşturan bütün partiler ve kamu örgütleri, bugün sosyalizmi kurmak gerekliliğini kabul etmektedirler.

Anavatan Cephesinin İkinci Kongresi, gelişiminde çok önemli bir evreyi belirledi. Anavatan Cephesini bölmek ve içten yıkmak amacıyla Cephe saflarına sızmış olan düşman, bocalayan ve tutarsız unsurlar ya kendiliklerinden ayıklandılar ya da ihraç edildiler. Anavatan Cephesi bu durumdan kazançlı çıkmaktan başka bir sonuçla karşılaşmadı. Anavatan Cephesinden

bu kopanların yerine, İkinci Kongreden sonra emekçi halkın saflarından ve onların kitle örgütlerinden yeni güçler geldi. Proletaryanın liderliğinde şehirli, köylü emekçilerin militan ittifakının örgütü olarak Anavatan Cephesi, bugün her zamankinden daha güçlü ve dayanıklıdır. Anavatan Cephesi Partileri arasında daha yakın bir işbirliğini sağlayacak elverişli koşullar vardır. Anavatan Cephesi partilerinin her biri kendi çalışma çevrelerinin özelliklerine bağlı olarak değişik inandırma, uyarma ve propaganda yöntemleri uygulayarak, ortak amaç, yani Halk Demokrasisi yoluyla sosyalizmin temellerini kurmak amacı adına olabildiğince çok kişinin bir araya gelmesine katkıda bulundular.

Kapitalist unsurlara karşı savaşı başarılı bir sonuca ulaştırmak ve sosyalizmin temellerini atmak için temel koşul olan, ülkemiz emekçilerinin giderek gelişen siyasi ve ruhi bütünlüğünü bugün Anavatan Cephesi somutlamaktadır.

Anavatan Cephesinin, sosyalist özü olan bir ortak programı, sıkı disiplini bulunan ve Komünist Partisinin liderliğini kabul eden bütünleşmiş bir siyasi örgüt niteliğine dönüşmesi, hiç kuşkusuz büyük bir başarıdır. İşte bu nedenle, Anavatan Cephesinin öneminin ve rolünün küçümsenmesine karşıyız. Anavatan Cephesi, ülkemiz için hayati bir gereklilik olmuştur ve olmaya devam etmektedir. Anavatan Cephesini küçümseyen tavırlarıyla, onu gözden düşürmeye çalışan sınıfsal düşmanlarımızın ekmeğine yağ süren Komünistleri ancak kınarız.

Anavatan Cephesini oluşturan partilerin, zamanı geldiğine ve yararlı olduğuna inandıklarında birbirleriyle birleşmelerinin ya da bağımsız birer örgüt olarak varlıklarını sürdürmelerinin kendi istemlerine bağlı

olduğunu, ayrıca belirtmek gerekmez. Bu onların kendi sorunudur.

Bu köklü değişimler, ülkemizdeki sınıfsal ve siyasi güçlerin ilişkilerindeki değişiklikler Sovyetler Birliği'nin de yardımlarıyla birlikte, sosyalizmin temellerini atmak işini acil, hayati ve güncel görev durumuna getirdi. Bugün Partimizin genel politikası budur. Partimiz, işçi sınıfının başında, şehirli ve köylü emekçilerle yakın bağlantılı olarak bu doğru genel politikayı, yılmadan, bütün iç ve özellikle dış zorluklara ve engellere rağmen zafere sarsılmaz inançla uygulayacaktır.

III. HALK DEMOKRASİSİNİN KARAKTERİ, ROLÜ VE PERSPEKTİFLERİ

Seçtiğimiz doğru yolda, yani sosyalizm yolunda güvenle ilerleyebilmek için demokratik halk rejiminin ve Halk Demokrasisinin yapısını, rolünü ve perspektiflerini aydınlığa kavuşturmak gerekir. Bu bakımdan, birtakım kavramlarımızı ayrıntılarıyla belirtmemiz, ötekileri düzeltmemiz, bildiğiniz üzere öteki Halk Demokrasilerini olduğu gibi ülkemizi de etkileyen bu yeni karmaşık sorunla ilgili en yeni ayrıntıları, bilgileri toparlamamız gerekir.

Bu sorunun temeli nedir?

Bildiğiniz gibi, halk demokrasisi, II. Dünya Savaşında Alman faşist güçlerinin kesin yenilgisi, Sovyetler Birliği'nin tarihi zaferi ve işçi sınıfının öncülüğündeki halkların ulusal özgürlük ve bağımsızlık mücadelesinin bir sonucu olarak başarıya ulaştı. Bu durum, birtakım Doğu ve Güney Avrupa ülkelerinin emperyalist sistemden kopmasına yol açtı.

Halk Demokrasisinin yapısı dört temel etmenle belirlenir:

1. Halk Demokrasisi, işçi sınıfının liderliğindeki emekçilerin, halkın ezici çoğunluğunun iktidarını simgeler. Bu birinci planda, kapitalistlerin ve toprak ağalarının egemenliğinin yıkıldığı ve işçi sınıfı liderliğindeki şehirli, köylü emekçiler egemenliğinin kurulduğu, çağdaş toplumun en ileri sınıfı olarak işçi sınıfının devlet ve halk yaşamında başlıca rolü

oynadığı anlamına gelir. İkinci planda ise, bu durum, sömürücülere, kapitalist düzeni ve burjuva egemenliğini yeniden kurma yolundaki bütün çaba ve eğilimlere karşı emekçi halkın yürüttüğü mücadelede devletin bir araç olduğu anlamını taşır.

2. Halk Demokrasisi, devletin sosyalizm yolunda gelişimi sağlayacak bir geçiş dönemi devletidir. Bu demektir ki, kapitalistler ile toprak ağalarının egemenliği yıkıldığı ve mülkleri halka devredildiği halde, kapitalizmin ekonomik temelini kökü henüz kurutulmamıştır, kapitalist unsurlar henüz vardır ve egemenliklerini yeniden kurmak için çaba içindedir. Bu nedenle, sosyalizm yolunda ilerlemek, ancak kapitalist unsurların tasfiye edilmesine dönük amansız bir sınıf mücadelesiyle mümkün olur.

Halk Demokrasisi, ancak sosyalizm yolunda şaşmadan ilerleyerek istikrara kavuşur, güçlenir ve tarihi görevini yerine getirebilir. Halk Demokrasisi sömürücü sınıflara karşı savaşmayı, sınıfsal unsurları ortadan kaldırmayı bıraktığı takdirde, sömürücüler yeniden üstünlüğü elde ederler ve sadece Halk Demokrasisinin temelini sarsmakla kalmaz, onu yok olmaya mahkum ederler.

3. Halk Demokrasisi, sosyalizm ülkesi Sovyetler Birliği ile dostluk ve işbirliği içinde kurulur. Ülkemizin emperyalizm zincirlerinden kurtuluşu ve Halk Demokrasisinin kuruluşu, faşist Almanya ve uydularına karşı savaşta nasıl Sovyetler Birliği'nin yardımı ve kurtarıcılık ödevi kanalıyla gerçekleşmişse, halk demokrasimizin daha da gelişmesi, devletimizle Sovyet devleti arasında yine aynı biçimde yakın ilişkileri, içten işbirliğinin, karşılıklı yardım ve dostluğun sürdürülmesi ve geliştirilmesiyle

gerçekleşecektir. SSCB ile bu işbirliğini yıpratma yönünde herhangi bir eğilim, ülkemizdeki halk demokrasisinin varlığına yöneltilmiş bir hareket demektir.

4. Halk Demokrasisi, demokratik anti-emperyalist kampa dahildir.

A) Halk Demokrasileri, ancak güçlü Sovyet devletinin başında bulunduğu bütünleşmiş, demokratik anti-emperyalist kampa katılmakla bağımsızlıklarını, egemenliklerini ve güvenliklerini emperyalist güçlerin saldırısına karşı güven altına alabilirler.

B) Faşist saldırgan devletlerin askeri çöküşü, genel kapitalist bunalımın birden doruğa varması, Sovyetler Birliği'nin büyük ölçüde güçlenmesi ve SSCB ile Halk Demokrasileri arasındaki yakın işbirliği sonucunda, ülkemiz ve öteki Halk demokrasileri, bir Sovyet düzeni kurmaksızın, istikrarlı ve gelişmiş olmak koşuluyla bir halk rejiminden geçerek ve SSCB ile öteki Halk Demokrasilerinin desteğine dayanarak kapitalizmden sosyalizme geçişi gerçekleştirebildiler.

C) İşçi sınıfının liderliğinde emekçi halkın egemenliği demek olan Halk demokrasisi, deneylerle kanıtlandığı gibi, bu ortamda kapitalist unsurların tasfiyesi ve sosyalist ekonominin örgütlenmesi için proletarya diktatörlüğünün işlevlerini başarıyla yerine getirebilir ve getirmelidir. Halk Demokrasisi, devrilen kapitalistlerin ve toprak ağalarının direnişini ezebilir, onların sermaye egemenliğini yeniden kurma girişimlerini bozguna uğratabilir ve

ekonomiyi kamu mülkiyeti ile planlı ekonomi temeline dayanarak kurabilir.

Halk Demokrasisi rejimi, kırsal küçük burjuvazi ile orta tabakadan köylülerin bocalamalarını yok etmeyi, kırsal kesimdeki kapitalist unsurları nötralize etmeyi ve sosyalizm yolunda ilerlemek için emekçileri işçi sınıfının çevresinde birleştirmeyi başaracaktır.

Halk Demokrasisi rejimi, kapitalist unsurların ulusal ekonomiden tasfiyesini amaçlayan bu politikanın uygulanmasında yapısını değiştirmeyecektir. Halk yaşamının bütün alanlarında işçi sınıfının kilit noktalardaki yeri sürekli olarak güçlendirilmeli, ağalara ve onların çanak yalayıcılarına karşı verilecek çetin mücadele döneminde işçilerin müttefiki olabilecek bütün kırsal unsurlar bir araya getirilmelidir. Sınıfsal düşmanların davranışlarını kısıtlamak ve tasfiye edebilmek için, demokratik halk rejimi güçlendirilmeli ve geliştirilmelidir.

D) Bulgaristan'ın da içinde bulunduğu Halk Demokrasileri, bütün iç ve özellikle dış düşmanlara karşı yılmadan mücadele ederek sosyalizm yolunda ilerlemektedirler. Halk demokrasileri, bugün sosyalizmin kurulması için gerekli koşulları, gelecekteki sosyalist toplumun ekonomik ve kültürel temelini oluşturmaktadır.

Bugün Halk Demokrasilerini ve buna bağlı olarak işçi sınıfı ile öncüsü Komünist Partisini bekleyen ana görev budur.

Bu genel görev, ülkemizde büyük önem taşıyan, aşağıdaki işleri içermektedir:

a) Politik, ekonomik ve kültürel yaşamın bütün alanlarında, Komünist Partisinin başında bulunduğu işçi sınıfının kilit noktadaki yerlerini güçlendirmek.

b) İşçi sınıfının liderliğinde, işçi sınıfı ile köylü emekçiler arasındaki ittifakı pekiştirmek.

c) Ulusal ekonominin ve özellikle ağır endüstrinin kamu sektörünün gelişimini hızlandırmak.

d) Kırsal kesimdeki kapitalist unsurların, tecrit edilerek ortadan kaldırılması yoluyla tasfiye için gerekli koşulları yaratmak,

e) Köylüler arasında kooperatif çiftlikleri yaymak; makine-traktör istasyonları kurarak, tarım makineleri, tohum kredileri vb. sağlayarak yoksul ve orta sınıf köylülere devlet yardımını gerçekleştirmek; onların işçi sınıfıyla ittifak yapmaya yanaşmalarını sağlamak, kooperatif çiftlik sisteminin yararlarını örnekler ile benimsetmek ve onları kapitalist unsurlara karşı tavizsiz bir tutumda eğitmek.

Toprağın kamulaştırılmasına gelince, bizim koşullarımızda ve kooperatif çiftliklerinin geliştirilmesiyle, bunun pratik bir önem taşımayacağı görüşündeyiz, yani tarımımızın kalkınması ve makineleşmesi için toprağın kamulaştırılmasını bir ön koşul olarak görmüyoruz.

E) Halk Demokrasisi enternasyonalizmden yanadır. Milliyetçilik Halk Demokrasisi ile bağdaşamaz. Partimiz, enternasyonalizmde yani, Yoldaş Stalin altında, uluslararası işbirliği ve dayanışmada, ülkemizin bağımsızlığının, refahının ve sosyalizm yolunda ilerlemesinin güvencesini görmektedir. Ne kisve altında olursa olsun, milliyetçiliğin komünizmin düşmanı olduğuna inanıyoruz. Bu Yugoslavya'da Tito grubunun anti-Komünist faaliyetleri tarafından açıkça görülmüştür. Bu nedenle, milliyetçilikle mücadele etmek Komünistlerin birincil görevidir.

Milliyetçiliğin her türlü belirtisiyle mücadele ederken, emekçi halkı proleter enternasyonalizmi ve vatanlarına bağlılık ruhu içinde yeniden eğitmeliyiz.

Proleter enternasyonalizmi ve vatana bağlılık ruhu içinde eğitim demek, herşeyden önce, halka uluslararası gericilerin ve emperyalizmin saldırgan güçleri karşısındaki savaşta Halk Demokrasileri ile SSCB'nin birleşik cephesindeki önemin bilincini aktarmak demektir. Halkımızın bütün geleceği, bir yandan yakın ilgi duyduğumuz Sovyetler Birliği'nin gücüne, öte yandan da kapitalist bir saldırı olduğu takdirde, Sovyetler Birliği'nin ortak savaşta kendine düşeni yerine getirmeye ne derecede hazır olduğuna bağlıdır.

Proleter enternasyonalizmi ruhu içinde eğitim demek, Komünist Partilerin çalışmalarındaki koordinasyonun ve Bolşevik Partisinin rolünün önemini halka kavratmak demektir. Çünkü Komünist Partileri için eylemde yol gösterici olarak sadece bir ve bir tek kuram -Marksizm-Leninizm kuramı vardır; ve politikalarında bir ve bir tek amaç vardır; ve uluslararası emek hareketinin lider partisi olarak da Lenin ve Stalin'in yüce Partisi vardır.

Partiyi, işçi sınıfını, emekçi köylüleri, aydınları ve bütün halkı bu ruhta yılmadan eğitmek, başarılarımız için gerekli ön koşuldur.

IV. ULUSLARARASI DURUM

Bugünkü çağı karakterize eden iki temel olgu vardır: 1) kapitalist sistemin genel krizi ve dağılması, ve 2) SSCB'nin sürekli büyümesi ve sosyalizmin gelişmesi.

Kapitalizmin genel krizi kendi gelişmesinin mantığı sonucudur. Toplumun üretici kapasitelerini emsaliz bir boyutta geliştirmesiyle, kapitalizm çözemeyeceği çelişkiler içine düştü. I. Dünya Savaşı kapitalizmin genel krizi döneminde başladı. Rusya'da Ekim Devrimi dünya kapitalist sisteminin altıda birini çekip aldı. Kapitalizm dünya ekonomisinin tek evrensel sistemi olmaktan çıktı; daha önceki çabuk iyileşme gücünü kaybetti.

Bütün uluslararası gerici güçler tarafından hazırlanan ve faşist saldırganlar tarafından başlatılan II. Dünya Savaşı, kapitalizmin genel krizlerini derinleştirdi ve keskinleştirdi. Birinci dünya savaşında olduğu gibi, net sonuç kapitalizmin belirli bir oranda zayıflaması oldu.

SSCB'ne ve sosyalizme karşı, işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketine karşı, faşizmin ve dünya saldırganlığının ana merkezlerinin yıkılması uluslararası gerici köprü başlarından—Almanya, İtalya ve Japonya — yoksun bıraktı.

Sovyetler Birliği'nin otoritesi ve gücü muazzam bir biçimde arttı. Kahramanca mücadelesiyle sadece kendi özgürlüğü ve bağımsızlığını savunmakla kalmadı, ama ayrıca Avrupa halklarını yabancı boyunduruktan kurtardı. SSCB saldırganlara karşı savaşı kazanmada belirleyici bir rol oynadı ve uygarlığı faşist haydutlardan korudu. Bütün dünya sosyalizm ve demokrasi güçlerinin yenilmez olduğunu gösterdi. SSCB uluslararası politikada belirleyici bir faktör oldu. Barışın ve ulusların güvenliğinin,

ilerlemeye ve gerçek demokrasiye doğru özgürce gelişmenin dayanağıdır. SSCB, uluslararası gericiliğin halkları yeni bir katliama sürükleme karanlık planlarının gerçekleştirilmesinin önünde geçilemez bir engeldir.

I. Dünya Savaşının Rusya'nın dünya kapitalist sisteminden kopmasıyla sonuçlandığı gibi, II. Dünya savaşı da, faşizmin yenilgisiyle, bir dizi Doğu ve Güney-Doğu Avrupa ülkelerinin emperyalist sistemden kopmasıyla sonuçlandı. Dolayısıyla, Sovyet Ordusu tarafından kurtarılan bu devletler, Sovyetler Birliği'nin karşılıksız yardımı temelinde, kendi halklarının özgür seçimi yoluyla kendi geleceklerini belirleyebildiler.

II. Dünya Savaşı tarafından şiddetlendirilen sömürge sisteminin krizi, sömürge ve bağımlı ülkelerde ulusal kurtuluş hareketlerinin güçlü bir büyümesine ve emperyalist sistemin gerisini tehdit etti. Sömürge halkları artık eskisi gibi yaşamak istemiyorlar, ve bağımsız devletler kurmak için kararlı mücadeleye giriştiler.

Bütün kapitalist dünyada savaş kitlelerin emsalsiz bir yoksullaşmasını, işsizliğin artmasını, sefalet ve açlığı ve sınıf çelişkilerinin keskinleşmesini getirdi, burjuvazi her yerde savaşın ve savaş-sonrası zorlukların ana yükünü emekçi halkın sırtına yüklemeye çalışmaktadır. Aynı zamanda, savaş enternasyonal işçi hareketinde de bir bir büyümeyi getirdi.

Faşist saldırganların yenilgisinden sonra, dünya gericiliğinin merkezi Birleşik Devletlere kaydı. Son savaşta fiyaskoyla sonuçlanan Hitler'in dünyayı köleleştirme planlarının yerini Amerikan emperyalistlerinin dünya hakimiyeti için planları aldı. Avrupa'nın ve bütün dünyanın ekonomik, politik ve ideolojik olarak köleleştirilmesi için bu maceracı planlar oldukça büyük sayıda ulusların ve halkların en canalıcı ulusal çıkarlarına

karşı yönetilmiştir. Onları buna mali oligarşinin doymak bilmez iştahları ve sosyalizmin ve halk demokrasisinin büyümesinden duydukları korkuları sevk ediyor.

Sözde “Batı demokrasisi” bayrağı altında Amerikan emperyalizmi Avrupa uluslarına, doların güçlülüğüne ve bir avuç tekelinin hakimiyetine dayanan kendi rejimini empoze etmeye çalışıyor. Amacı Birleşmiş Milletleri, bu örgütün ulus-üyelerinin egemenlik ve eşitlik ilkesini çiğneyerek, kendi yayılmacı politikasının bir aletine dönüştürmeye çalışıyor. Amerikan emperyalizmi küçük ve geçici olarak zayıflamış küçük halkları köleleştirmeye ve SSCB'ne, Halk Demokrasilerine ve işçilerin devrimci hareketlerine ve özgürlükleri için mücadele eden sömürge halklarına karşı emperyalist bir blok inşa etmeye çalışıyor. Pervasız bir biçimde artan bir silahlanma politikası gütmektedir. Anglo-Amerikan emperyalizmi yüzüstü başka devletlerin içişlerine karışmakta ve her yerde halk tarafından reddedilmiş olan gerici ve açıktan faşist unsurları desteklemektedirler.

Ama, II. Dünya Savaşının başında kurulan ve Britanya'nın ikinci kemancı olarak çaldığı Anglo-Amerikan bloku, uzun süreli ve dengeli olamaz. Dünya emperyalizminin esas iki devleti—ABD ve Britanya—arasındaki ve ayrıca öteki kapitalist uluslar arasındaki çelişkilerin, pazarlar ve etki alanları için mücadelenin daha da keskinleşeceği kesindir.

Dünya arenasında demokratik kamp ile gerici kamp arasındaki, savaş kışkırtıcıları ve devamlı demokratik barışın partizanları esas fark, SSCB'ne karşı tavidir.

SSCB, emperyalistlerin tüm saldırılarına ve halkı atom bombaları ile tüm korkutma çabalarına kararlı olarak direnmektedir. Halklar arasında iyi-denemiş bir barış ve dostça işbirliği politikası güden SSCB, büyüyen

ekonomik ve politik gücü, yenilmez Sovyet ordusu, barışın korunmasından yana çıkarı olan bütün dünyada işçi sınıfının ve emekçi halkın şartsız desteğine sahiptir. Saldırganların ve yeni bir savaş kışkırtıcılarının planları başarısızlığa mahkumdur.

Yeni bir dünya savaşı kışkırtıcılarını teşhir eden Yoldaş Stalin, yakın geçmişte maceracı politikalarının sonucunun ne olabileceğini belirtti:

“Yalnızca yeni bir savaş kışkırtıcılığı yapanların şerefsizce bir çöküşüyle sonuçlanabilir. Yeni bir savaşın baş kışkırtıcısı, Churchill hali hazırda kendi ulusunun ve dünya demokratik güçlerinin güvenini kaybettirmeyi başardı. Aynı kader tüm öteki savaş kışkırtıcılarını beklemektedir. Yakın geçmişteki savaşın dehşeti halkın hafızasında hala capcanlıdır ve barıştan yana toplumsal güçleri Churchill'in saldırgan öğrencilerinin aşamayacak ve yeni bir savaşa yönlendiremeyecek büyüklüktedir.”

Halkların kapitalist hakim kliklerin elinde görmez ve yardıma muhtaç olduğu zamanlar geçmiştir. Her iki yarıkürenin barışsever halkları artarak barış, demokrasi ve dünya kültürünün savunulması için kendilerini örgütlemekte; güçleri sürekli olarak büyüyen, başını büyük Sovyetler Birliği'nin çektiği anti-emperyalist cephe daha da açık bir biçim almaktadır. Şimdi emperyalist kliklerin atom bombasını savuracak kadar küstahlaştığı bir zamanda, *tüm halklar Sovyetler Birliği'ni dünya barışının esas koruyucusu ve kapitalist barbarlıktan uygarlığın koruyucusu olarak görmektedir.* Barışsever halklar Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda şimdi sonuçlanan barı ve savaş güçleri arasındaki düellodan iyi bir ders çıkardılar. Atom silahlarının yasaklanması ve beş

büyük güçlerin silahlarında hemen indirim yapılması için Sovyet önerilerini reddetmekle, *Anglo-Amerikan emperyalistleri bütün dünya önünde barış ve uluslararası işbirliğinin düşmanları olarak teşhir oldular.*

Sadece Sovyetler Birliği'nin halkları ve Halk Demokrasileri'nin halkları değil, ama ayrıca, kapitalist ülkelerin ve sömürgelerin büyük bir çoğunluğundaki halklar da barış cephesinde yer alıyorlar. Son ABD seçimlerinde gerici ve askeri Cumhuriyetçi Partinin kaybetmesi, Amerikan halkının büyük çoğunluğunun savaşı istemediğini ve büyük kapitalist tröstlerin gerici programlarını reddettiğini kesin göstermiştir. Her akli başında gözlemci İngiliz bakanının, korkunç Nazi tehditinden onları Sovyet Ordusunun kurtardığını hatırlayan İngiliz halklarının aklını anti-Sovyet bir savaşa, nasıl çececeğini sorabilir. Yeni bir savaş kışkırtıcılarına karşı geniş kitlelerin mücadelesi özellikle Fransa ve İtalya'da keskin biçimler aldı. Burjuva-demokrat ulusların halklarını Sovyetler Birliği'ne karşı top yemi olarak kullanma umudunu giderek kaybeden savaş-yanlısı emperyalistler umutlarını, Avrupa'da saldırgan politikalarında bir üs ve silah olarak kullanmak istedikleri işgal edilmiş Batı Alman bölgelerine ve faşist İspanya'ya bağlıyorlar.

Savaşın sonra anti-emperyalist kamp doğuya kadar uzandı ve şimdi onun yanında Endonezya, Vietnam, Burma ve öteki sömürge devletleri halkları kendi bağımsızlıkları için savaşıyorlar. SSCB'nin özverili desteğine sahip Kore halkı, gericilik ve emperyalizm uşakları üzerinde, Bulgaristan hükümetinin tanıdığı ve sevgiyle selamladığı kendi bağımsız halk demokrasisini ilan ederek mükemmel bir zafer elde etti.

İki dünya kampı arasındaki güçlerin dizilişinde özel bir öneme sahip olan Çin halkının emperyalistlere ve Çin'deki gerici ajanlarına karşı kendi bağımsızlıkları için yürüttüğü uzun, inatçı ve kahramanca mücadelesidir. Hemen şu anda, Çin Komünist Partisinin sağlam önderliğindeki milyon-güçte Çin ulusal kurtuluş ordusu, Çin gericiliğinin paralı askerleri üzerinde bir dizi muazzam zaferler kazanmıştır, Amerikan emperyalistlerinin yardımı ve verdikleri silahlara rağmen, halihazırda bütün Mançurya'yı, pratik olarak bütün Kuzey Çin'i, hemen hemen tüm İç Moğolistan'ı özgürlüğüne kavuşturmuştur ve şimdi Çan-Kay-Şek'in merkezi Nanking'e doğru ilerlemektedir. Beşyüz milyon gücünde Çin halkı arasındaki demokrasi güçleri, halihazırda gerici güçler üzerinde üstünlük kazanmıştır, ve son zaferleri sadece bir an sorunudur.

Böylece anti-emperyalist cephe sürekli olarak büyümekte ve sağlamlaşmaktadır. Halihazırda bugün sarsılmaz bir oluşturmaktadır. Tüm ülkelerde halk kitleleri ve anti-emperyalist güçler, ki ilk sıralarda Komünist partileri bulunmaktadır, saldırgan emperyalizmin savaş-yanlısı entrikalarını nasıl paralize edeceklerini bileceklerdir ve böylece dünyaya kalıcı bir barışı temin edeceklerdir.

Dış politikamızın temel çizgileri halihazırda 1942'deki programımızda belirlenmişti; SSCB ile sıkı dostluk ve komşu ülkelerle anlayış içinde Bulgaristan halkının ulusal çıkarlarını korumak.

Bu ilkelere bağlı, Anavatan Cephesi hükümeti kurulduğu andan itibaren Müttefiklerin safına geçti ve Bulgar ordularını Nazi çapulcularına karşı yöneltti; işgal ettiği Yunan ve Yugoslav bölgelerinden ordularını çekti ve

Balkanların Nazi işgalinden hızla kurtarılması için Sovyet kumandanlığı ile bir anlaşma yaptı.

Nazi Almanya'nın yenilgisi için kurtuluş savaşında, Sovyet kumandanlığı altında, Bulgaristan'ın yer almasının büyük siyasi ve moral önemini bugün biliyor ve değerlendirebiliriz.

Paris Barış Konferansında Yoldaş Molotov'un yetkili sesinden Bulgaristan halkının sınırları hakkında, hiçbir kimse tarafından bir yarda dahi alınmayacağına güvencesini işitildiğinde, SSCB'nin güçlü ve yeri doldurulamaz yardımının deneyimini bugün bir kez daha yaşadık.

Sovyet Hükümetinin Bulgaristan'ın Almanya'nın yanında savaşa girmesini önlemek için, Filov hükümetine SSCB ile Bulgaristan arasında bir dostluk ve karşılıklı yardımlaşma paktı önermesi girişiminden bu yana, Bulgar halkı SSCB'nin güçlü dost elinin varlığını hissetmiştir. Onlar, cani monarko-faşist kliğin Almanya ile bir ittifak yaptığı ve Nazi sürülerinin Bulgar toprağına ayak bastığında, Sovyet Hükümetinin uyarısını hatırlarlar. Onlar, şükranla Stalin'in cesaretlendirici sözlerini—yani, monarko-faşist diktatörlüğe karşı muhakkak zaferle sonuçlanacak mücadelede sebatla direnmeleri—savaşın en kritik saatlerinde çeşitli defalar hatırlarlar. 5 Eylül, 1944'te, Alman ajanlarının provokasyonlarının Sovyet Hükümetinin sabrını taşırdığı zaman, Sovyet Hükümeti Bulgaristan'a savaş açar. *Bugün bu hareketin Bulgaristan'ın kaderindeki kesin önemini tam olarak takdir edebiliriz.* Bu "savaş"ta bir tek Sovyet ya da Bulgar askeri öldürülmedi. Ama Sovyet ordusunun girmesi faşist diktatörlüğün alaşağı edilmesine yardım etti ve Bulgar halkının geleceğini, özgürlüğünü ve ulusal bağımsızlığını güvence altına aldı. Savaş sürdüğü zaman bile Sovyet

Hükümeti ekonomimiz için temel gereksinimleri sağlamaya başladığını, kuraklıklar sırasında halkımızı beslemeye yardım ettiğini ve değerli siyasi, ekonomik, moral ve teknik desteğini giderek artan bir oranda sağlamaya devam ettiğini hiçbir zaman unutmayacağız.

Ekim Devrimi öncesinden Rus devrimci hareketi ile sıkı bir bağ içinde olan Partimiz, Bulgar halkının hala daha da kurtarıcılara karşı derin minnettarlığını sunmanın ve SSCB ile dostluğu *Halk Demokrasimizin dış siyasetinin köşe taşına* dönüştürmenin tarihi erdemine sahiptir. Ayrıca, dostluğumuz bugün resmi olarak iki ulus arasında dostluk, işbirliği ve karşılıklı yardımlaşma pakti içinde gömülmüştür.

Sovyet dostluğuna güvenle dayanan özgür ve bağımsız Halk Demokrasimiz tüm uluslar tarafından tanınmıştır, var olan şartlar altında en mümkün olan anlaşmayı sonuçlandırmış ve pratik olarak tüm ülkelerle normal diplomatik ilişkiler kurmuştur. Şimdi Birleşmiş Milletlere kabul edilmesi hakkı ve böylece Bulgaristan'ın Nazi Almanya'sının eski bir uydusu olmanın son uluslararası sonuçlarını ortadan kaldırmak için mücadele etmektedir.

Cumhuriyetimiz ve öteki Halk Demokrasileri arasındaki dostluk dış siyasetimizin başka önemli bir yönüdür. Başlangıcı, SSCB'nin yardımıyla, halklarımızın özgürlükleri ve bağımsızlıklarını kazanmaları ve sağlamlıştırmaları için mücadele ettikleri tarihlere dayanır. Paris'te Barış konferansı sırasında ve ayrıca Bulgaristan'ın özürsüz suçlamalara ve haksız saldırılara maruz kaldığı son Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda kardeş Polonya ve Çekoslovakya hükümetlerinin bize verdikleri desteğe büyük değer veriyoruz. Bu iki ülkeyle ve aynı zamanda Romanya, Macaristan ve Arnavutluk

Halk Demokrasileri ile dostluk ilişkilerimiz, dostluk, karşılıklı yardım ve işbirliği paktlarıyla mühürlenmiş olup, daha da sağlamlaşmakta ve halklarımız arasında geleceklerini demokrasi ve sosyalizm yolunda güven altına almada sıkı işbirliği için geniş perspektifler açmaktadır.

En sıkı kardeşlik ilişkileri ve eski ortak ideal etrafında bizi birleştirmiş olan—bir Güney Slav Federasyonunun kurulması—kardeş Yugoslavya, ne yazık ki bugün, Komünist Partileri arasında karşılıklı güvenin önşartı ve sosyalizm yolunda işbirlikleri için temel olan büyük Marksizm-Leninizm öğretisine ihanet etmiş kişiler—Tito ve grubu—tarafından yönetilmektedir. Tito grubunun milliyetçi siyaseti artarak Yugoslavya'yı SSCB'den ve Halk Demokrasilerinden uzaklaştırmaktadır ve emperyalizmin açgözlü pedalleri arasına düşme tehlikesine maruz bırakmaktadır. Partimiz Yugoslav Komünist Partisinin şimdiki liderlerinin, komünizme düşman, sıradan bir burjuva-şövenist klik olarak yozlaşmasını endişe ile izlemektedir. Ama Yugoslav Komünist Partisinin enternasyonalizme ve Marksizm-Leninizm'e olan bağlılığından ve kardeş Yugoslavya'yı SSCB ve Halk Demokrasileri tarafına geri getirme yeteneğinden kuşkumuz yoktur.

Partimiz ile Yunan Komünist Partisi arasındaki dostluk II. Dünya Savaşı sırasında fırtınayı savuşturdu. Alman-Bulgar işgalinin en sert dönemi sırasında, Partimiz Yunan ulusal kurtuluş hareketi safındaydı ve ona elinden geldiğince yardım etti. Batı Trakya'yı gönüllü boşaltma sırasında Bulgar askerleri bütün yedek gıdaları aç olan yerel nüfusa bıraktı. Partimiz ve halkımız, İtalyan-Alman saldırganlarına karşı Balkanlarda ilk mücadele eden kahraman Yunan halkının, yabancı güçlerin askeri

yardımları tarafından desteklenen monarko-faşist bir klik tarafından maruz bırakılan acılardan büyük üzüntü duydu. Yunan halkının yabancı işgalcilere ve onların yerli uşaklarına karşı verdiği destansı mücadelesini derin sempati ile takip ederiz. *Yunan Komünist Partisi, demokratik ordu ve bütün Yunan halkı Partimizi ve Bulgar halkını onların gerçek dostu olarak kabul edebilirler.* Yunan halkına özgürlük ve bağımsızlığı güvence altına alacak ve Yunan tarafında, bizimle ve Yunanistan'ın öteki kuzey komşuları ile samimi dostluk ve işbirliğinin gerekli koşullarını yaratacak olanın yalnızca Yunanistan'da halk demokrasisinin son zaferine sadakatle inanıyoruz.

Emperyalistler ve savaş kışkırtıcıları cumhuriyetimizin gelişmesini önlemek için herşeye başvurmaktadırlar. Bulgaristan'da yenilmiş güçlere sayısız yardım ve yarıdakılık yaptılar. Hergün “Amerika'nın Sesi” radyo istasyonu cumhuriyetimize ve onun hükümet liderlerine çamur atmakta ve açıkça halkın yöneticilerine karşı suç işleme çağırısı yapmaktadır.

İflas etmiş Lulçev liderlerinin Sosyal-Demokrat Partisi yakın bir geçmişte mahkeme önünde ve bütün dünya önünde bazı yabancı diplomatların arka plandaki projelerini teşhir ettiler. Ama kundakçıların bu fiyaskosundan sonra bile, cumhuriyetimiz azgın çamur atmaların ve saldırıların hedefi olmaya devam ediyor. Ne zaman ki şimdi halkımız bütün maddi kaynaklarını ve emeklerini gelen 5-Yıllık Planı yerine getirmek için mobilize ediyorlar, ne zaman ki bütün dikkatlerini ekonomik ve kültürel inşa görevlerimize veriyorlar, savaş kışkırtıcıları, sanki sinyal vermişçesine, küstahça bizim barışçıl küçük cumhuriyetimizi, komşularımızla ilgili olarak “militarizm” ve “saldırganca planlar” suçluyorlar.

Gerçek tam tersidir. Ve bu kuşkusuz gerçeği her dürüst ve tarafsız gözlemci görür ve bilir. Öteki daha ileri uluslara yetişmek ve ekonomik olarak ileri, uygar, demokratik ve sosyalist bir devlet olmak için cumhuriyetimizin diğer halklarla kalıcı barış, dostluk ve işbirliğine ihtiyacı vardır. *Dış siyasetinin hedefi budur.* Ama Partimiz bilmektedir ki, bunun ancak ulusumuz özgür, bağımsız ise ve eşit haklara sahipse gerçekleşebileceğini bilir. Bundan dolayı, Anavatan Cephesi'nin başında, yabancı karışmacılığa karşı mücadele etmekte, Bulgaristan Halk Demokrasisinin özgürlüğünü ve bağımsızlığını gözlemekte ve müttefiklerimizle ve barış ve özgürlüksever halklarla daha da sıkı işbirliği için çalışmaktadır.

Bu amaç uğruna sebatla çalışan halkımız Bulgar Halk Demokrasisine yönelik bütün provokasyonları ve çabaları başlangıçta bastırmak için bir vücut olarak ayağa kalkmaya hazırdır.

V. GÜNEY SLAV FEDERASYONU VE MAKEDONYA SORUNU

Tito grubunun SSCB'ne ve anti-emperyalist birleşik demokratik kampa ihaneti, anti-Marksist ve milliyetçi duruşu, Komünist Enformasyon Bürosu, tüm Komünist Partileri ve tüm dürüst demokratik örgütler tarafından lanetlenmiştir, Güney Slavlarına ve Makedonya sorununa karşı tavrında ifadesini bulmuştur.

9 Eylül,1944'te faşist diktatörlüğün Bulgaristan'da alaşağı edilmesiyle ve Komünist Partilerinin önderliğinde Bulgaristan ve Yugoslavya'da bir halk demokrasisi rejimi kurulduğunda, Makedonya sorununun akılcıl ve demokratik bir çözümüne çok uygun şartlar yaratılmıştı.

Yeni yaratılan iç ve uluslararası şartlar altında, onların hızla ekonomik ve siyasi birleşmesine götürebilecek—bir Güney Slavları Federasyonunun kurulması—Bulgar ve Yugoslav halklarının canalıcı çıkarları her iki ulusun da en sıkı yakınlaşmayı talep etmektedir. SSCB ile sağlam dostluk ve öteki halk demokrasisleriyle sağlam kardeş ilişkiler temeline dayalı böyle bir federasyon, halklarının özgürlüğünü ve bağımsızlığını başarılı olarak koruyabilirdi ve sosyalizme doğru uygun gelişmeyi güvence altına alabilirdi. Pirin bölgesindeki Makedonyalıların Makedonya Halk Cumhuriyeti ile birleşmesi, aynı zamanda I. Dünya Savaşından sonra, Yugoslavya Kralı Alexander'in Bulgaristan'dan kaptığı saf Bulgar Batı Sınır Bölgesi ile ilgili olarak burjuva-monarşist rejimlerden kalan, çözülmemiş tüm eski problemler böyle bir federasyon çerçevesinde başarıyla çözülebilecekti.

Partimiz sıkı bir şekilde birçok yılı kapsayan ortak çalışma ve birliğe bağlı olduğumuz Yugoslav

komünistlerinin sözüne güvenerek bu yolu seçti. Ve bu Partimizin bugünkü duruşudur. Ama Yugoslavya'nın milliyetçi liderleri bu doğru yolu terketti. Her iki hükümetin federasyonun gelecek kuruluşu ile ilgili bir dizi önlemler üzerinde anlaştıktan iki yıl sonra, Yugoslav Komünist Partisi Merkez Komitesi fikrini değiştirdiğini, federasyon konusunda çok aceleci olmamız konusunda Mart 1948'de Partimizi bilgilendirdiler, ve konuyu tekrardan görüşmeyi reddettiler. Aynı zamanda, Yugoslav liderleri, bir federasyonun kurulması üzerine varolan anlayıştan bağımsız olarak, Yugoslavya'nın içine alınması düşüncesiyle Pirin bölgesinin özerk bir bölgeye dönüştürmeyi merkezi bir görev olarak saptadılar.

Tito'nun ve grubunun bu açık dolambaçlı dönüşü onların içtenlikle Marksizm-Leninizm'e olan ihanetleri ile bağıntılıdır. Bu grup kaygan milliyetçi yolda kaymaktadır ve bugün Büyük Sırbistan şövenistlerinin Balkanlarda hegemonya ve Makedonya'yı Sırbistan'a ve Yugoslavya'ya ilhak etmek için çalışırken aldıkları aynı yolu almaktadırlar.

Arnavut Komünist Kongresinde Tito grubunun saldırgan niyetleri konusunda açığa çıkarılanlar onların iki-yüzlü siyasetinin, kaba milliyetçiliğinin ve Sovyetler Birliği ve halk demokrasilerinin birleşik sosyalist cephesinden ayrılmalarının başka bir kanıtıdır.

On yıllardan beri Balkan rekabetinin ve savaşlarının merkezinde olan Makedonya sorununun çözümü konusunda geçmişte iki alternatif vardı.

1. Türk boyunduruğundan Makedonya'nın kurtuluşu için bir demokratik devrim. Bu yol İç Makedonya Devrimci Örgütü (IMRO)—Gotse Delçev, Sandansky ve diğerleri—ve aynı zamanda Makedonya Devrimci Sosyal-Demokrat Birliği—Hacı Dirnov, Nikola Larez ve diğerleri- tarafından

seçilmişti. Bu Makedonyalı örgütler Partimizin tam desteğine sahiptiler ve üyelerinin birçoğu Makedonya devrimci hareketi içinde faal savaşçılardı.

2. Burjuva milliyetçi yol, yani, savaş yoluyla Makedonya'nın Türk boyunduruğundan kurtuluşu, ve bir veya birkaç Balkan ülkesiyle ilhakı. Partimiz askeri-burjuva milliyetçiliğe her zaman kesin bir biçimde karşı çıkmıştır ve Balkan monarşilerinin ve burjuva-kapitalist klikle karşı Makedonya'yı köleleştirme ve parçalama planlarına karşı sadakatle mücadele etmiştir.

Fakat, iki Balkan savaşına (1912-13) yolaçan ikinci alternatif hüküm sürdü. Makedonya Türk boyunduruğundan kurtarıldı ama Sırbistan, Yunanistan ve Bulgaristan arasında bölüştü.

Balkanlar üzerinde büyüyen emperyalist saldırganlık karşısında, Balkan sosyalist partileri demokratik bir Balkan federasyonu sloganını yükseltti. Birleşmiş güçlü bir federasyon içinde Balkan halkları özgürlüklerini ve bağımsızlıklarını emperyalist güçler tarafından herhangi bir saldırgan harekete karşı daha kolayca savunabilirdi. Aynı zamanda, federasyon, Makedonya dahil, varolan tüm ulusal sorunları çözebilirdi. Demokratik bir Balkan federasyonu içinde, üçe bölünmüş Makedonya bir devlet olarak aynı eşit haklara sahip olabilirdi.

Partimiz doğru olarak Makedonya sorununun çözümünü demokratik bir Balkan federasyonu yaratılmasına bağladı. Bundan dolayı Büyük Bulgaristan şovenizmine karşı uzun, tutarlı ve uzlaşmaz bir mücadele yürüttü. Balkan savaşları sırasında ve I. Dünya Savaşında bu pozisyona sadık kaldı.

Bulgar monarşisi ve kapitalist burjuvazinin Büyük Bulgar şovenizminin özü neydi?

Birinci olarak, Balkanlarda hegemonya elde etme çabasını, ve ikinci olarak, Makedonya'yı Bulgaristan devletine zorla katma çabasını içeriyordu. II. Dünya Savaşı sırasında Nazi Almanya'sının tahakkümü altında uygulanan bu siyaset, gerçekte, Nazi Almanya'sının sözde "Büyük Bulgaristan"ı bir Alman sömürmesine dönüştürme çabasını gizlemeye çalışan bir ihanet siyasetiydi.

Sosyalist Ekim Devriminden sonra ve Balkan Sosyalist partilerinin Komünist Enternasyonale kabulünden sonra, Partimizin çok faal bir rol oynadığı Balkan Sosyalist Federasyonu bir Balkan Komünist Federasyonu oldu. Balkan Komünist Federasyonu, Makedonya dahil, tüm Balkan problemlerinin çözüldüğünü Balkan halklarının özgürlük ve bağımsızlığını korumaya muktedir bir demokratik Balkan federasyonunun yaratılmasını gördü.

Böylece, Partimiz genelde Balkan sorunu üzerinde muteber doğru bir tavır aldı ve ayrıca Makedonya sorununun doğru bir çözümü için gerçek demokratik bir çözüm önerdi. Balkan federatif cumhuriyeti sloganı Marksizm-Leninizm'in ulusal sorunu üzerine öğretileriyle tamamen uyum içindeydi.

Lenin 1912'de "Balkan ülkelerinde bilinçli işçiler" diye yazdı, "ulusal sorunun Balkanlarda tutarlı demokratik bir çözüm sloganını ilk yükseltenler oldu. Bu federatif bir Balkan Cumhuriyeti sloganı idi. Bugünkü Balkan devletlerinde demokratik sınıfların zayıflığından dolayı (proletaryanın sayısal olarak az olduğu ve köylülüğün geri kalmış, cahil ve dağınık olduğu) ekonomik ve siyasi olarak gerekli birlik Balkan hükümdarlarının bir ittifakı haline geldi."

II. Dünya Savaşı öncesi, Bulgaristan'da Makedonya halkının özgür bir ulus olarak self-determinasyonunu savunan güçlü ilerici bir Makedonyalı hareket büyümüşü. Bu Partimiz tarafından tam olarak desteklendi, ki savaş sırasında, Makedonyalı Komünistlerle tam anlaşma içinde çalışmıştı. Bulgar partizanları Makedonya partizanları ile birlikte işgalci Alman-Bulgar güçlerine karşı omuz omuza savaştılar. Partimiz, Federatif Yugoslavya Halk Cumhuriyeti içinde bir Makedonya Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasını sıcaklıkla karşıladılar.

Partimizin Makedonya halkının self-determinasyon hakkının savunulması için ve Bulgar burjuvazisinin saldırgan siyasetine karşı mücadelede büyük fedakarlıklar yaptığını herkes bilir.

Bled Anlaşmasından sonra, ve her iki ülkedeki Makedonya bölgelerinin gelecekteki birliği ve birbirine yakınlaşması sürecinin ilerlemesine yardım etmek için, Partimiz Makedonya dilinin zorunlu bir dil olarak tüm Pirin bölgesi okullarda zorunlu bir ders olarak konulmasını onayladı, ve Skopie'den birçok Makedonyalı öğretmeni öğretimiçi olarak kabul etti, aynı zamanda Makedonya kitaplarının dağıtılması Makedonyalı kütüphanecileri de kabul etti. Bu, Partimizin Makedonya halkının birleşmesi için duyduğu en büyük sempatinin kanıtı idi.

Fakat Belgrad ve Skopie liderleri Partimizin iyi niyetlerine rağmen bizi aldattılar. Yugoslav liderlerinden direktifler aldıkları açık olan Skopie'den gönderilen öğretmenlerden birçoğu anti-Bulgar şövenist propaganda, Büyük Yugoslav ajanları oldular; ve daha sonra, Tito grubunun SSCB'ne ve anti-emperyalist birleşik cepheye karşı ihanetinden sonra, açık olarak anti-Sovyet ajanları olarak ortaya çıktılar.

Kulişevski'nin ajanlarının Pirin bölgesinde yaptıkları Makedonya Halk Cumhuriyeti içinde yaptıklarının sadece bir yansımasıdır. Büyük Bulgar şövenizmine karşı mücadele bahanesi altında ve devlet aygıtının ve tüm diğer kamu kuruluşlarının –siyasi ve kültürel- yardımı ile Bulgar olan herşeye, Bulgar halkına, kültürüne, halk demokrasilerine, Anavatan Cephesine ve özellikle Partimize karşı sistemli bir kampanya başlatmışlardı. Bulgar kitapları ve gazetelerinin, hatta *Rabotniçesko Delo*'nun bile Makedonya Halk Cumhuriyetine sokulmasına izin verilmemişti. Eski okul binaları ve diğer anıtlar üzerindeki tüm Bulgar yazıları dikkatlice silinmişti. Aile isimleri, örneğin Kulişev, Uzunov, Tsketov ve diğerleri, bildiğimiz gibi, Bulgar isimleri ile hiçbir ortak yanı olmasın diye Kulişevski, Uzunovski, Tsvetkovski oldu.

Makedonya Halk Demokrasisi içindeki kamu görevlileri Bulgaristan halkına ve Bulgaristan'a karşı yönelmiş açıklamalar yapma küstahlığını gösterdiler. Makedonya Halk Cephesi'nin 23 Mart, 1948'de 2. Kongre'de yaptığı ünlü konuşmasında, Kulişevski ülkemizi ve halk yönetimimizi Pirin bölgesindeki Makedon nüfusuna baskı yapmakla suçlayan iftiralarda bulunmuştu.

Kulişevski'nin provokatif konuşması, Anglo-Amerikan emperyalistlerinin gazeteleri, haber ajanları ve radyoları tarafından Bulgaristan Halk demokrasisine ve Makedonya halkının birleşmesine karşı hevesle küfürülü bir kampanya başlattılar.

Geçen Temmuz'da, Belgrad'da, Yugoslav Komünist Partisi'nin 5. Kongresinde halk demokrasilerine karşı yapılan saldırıların ana noktası ulusumuza karşı yöneltilmişti. Tito, Djilas, Tempo, Kulişevski ve Vlahov,

konuşmalarında, Bulgaristan'a ve anlaşıldığına göre suçu, Pirin bölgesini kapmalarını reddetmek ve ihanetlerini teşhir etmek olan Partimize şövenist zehirlerini kustular. Hatta, General Tempo, kendi kendini kandıran şovenizmde, Bulgar halkının anti-faşist mücadelesiyle ve partizanlarımızın Yugoslav partizanlarıyla birlikte savaştıklarını ve ordumuzun Mareşal Tolbukin altında Yugoslavya'nın son kurtuluşu savaşında faal bir rol oynadığını herkesin bilmesine rağmen, onların partizan hareketiyle, alay edecek kadar ileri gitti.

Eylül 1948 sonuna doğru, Sırbistan Halk Cumhuriyeti Başbakanı, Peter Stamboliç, Belgrad Skupstina'da kamu önünde, sorumlu Bulgar politikacılarının Yugoslavya'nın toprak bütünlüğü ve egemenliğine karşı propaganda yaydıklarını iddia eden iftiralar yapma cesaretini gösterdi. Açıktır ki, böyle iftiraların sadece bir amacı vardır: Yugoslav halklarını Bulgaristan halkına karşı zıtlılaştırmak, iki kardeş halklar arasında bir uçurum yaratmak ve Bulgaristan'a yeni yalanlar ve iftiralar yağdırmak için emperyalist propaganda silahıyla donatmak.

Kasım 1948 sonunda Skopie'de Makedonya'nın işgali sırasında katliamlar yapmış olan Bulgar faşistlerinin, polis ajanlarının ve öteki savaş suçlularının yargılandığı bir mahkeme yapılmıştı. Ama, bu mahkeme Bulgaristan halkına ve ülkemize karşı acımasız bir şövenist kampanyaya dönüştü. Yargıç, hakimler ve itham edilen faşist suçluların kendileri, önceden ayarlanmış bir anlaşmayla duygulandırıcı oybirliği içinde, Bulgar halkına iftiralar yağdırdılar.

Titoların ve Kulişevskilerin milliyetçi ve şövenist politikası, ki onların, paranın öbür yüzündeki anti-Sovyet duruşudur, sadece Bulgaristan ve Bulgar halkına karşı

değil ama ayrıca Makedonya halkına da karşıdır. Bu politika Bulgar ve Sırp milliyetçilerinin yöntemlerini ödünç almışlardır ve Makedonya halkı arasında nefretlik biçmekte, birini ötekine karşı kıskırtmakta, bugünkü Yugoslav liderlerinin resmi çizgisini onaylamayanlara karşı terör ve cezalandırmaya başvurmaktadırlar. Bu şekilde Makedonya halkının eski rüyalarının—ulusal birleşmeleri—gerçekleşmesi suni olarak geciktirilmiştir.

Ama Pirin bölgesi halkı, bu acımasız anti-Bulgar ve bozguncu propagandaya düşmeyi reddetmektedir. Kendi topraklarının Yugoslavya içine Yugoslavya ve Bulgaristan arasında bir federasyon gerçekleşmezden önce alınmasına karşıdır, çünkü çok eski zamandan beri ekonomik, politik ve kültürel olarak kendilerinin Bulgar halkına bağlı olduklarını ve bunları koparmak istemiyorlar. Bunun yanında, bu halklar arasında Makedonya devrimci hareketinin ve özellikle, her zaman Makedonya sorununun tek doğru çözümünün federasyon olduğunu savunan Sandanski'nin başını çektiği Seres kanadının gelenekleri hala daha capcanlıdır.

Çok iyi biliyoruz ki, Tito ve Kulişevski tipi Belgrad ve Skopie liderlerinin milliyetçi ve şövenist politikası, ulusal birliğinin Yugoslavya ve Bulgaristan arasındaki bir anlayış temelinde, bu halklarla ve güçlü SSCB'nin desteğiyle işbirliği içinde inşa edileceğine ikna olmuş Makedonya halkının çoğunluğunun onayına sahip değildir.

Partimiz her zaman Makedonya'nın Makedonyalılara ait olması gerektiğini söylemiştir ve söylemeye devam etmektedir. Makedonya devrimcilerinin geleneklerine bağlı, tüm Makedonyalı yurtseverlerle birlikte, Makedonya halkının ulusal birliğini gerçeğe dönüştüreceklerine ve sadece bir Güney Slavları federasyonu çerçevesi içinde eşit haklara sahip özgür bir

ulus olarak geleceklerini güvence altına alabileceklerine derinden inanıyoruz.

Geçmişte, Güney Slavlarının birleşmesi her zaman Alman emperyalizminin ısrarlı direnişiyile karşılaşmışlardır. Bugün dünya hakimiyetçileri rolünde olanlar—Amerikan ve Britanya emperyalistleri—Güney Slavlarının birleşmesine ve kaynaşmasına karşı çıkmaktadırlar. Bugünkü Yugoslav liderleri içinde değerli müttefikler bulmuşlardır.

SSCB, halk demokrasileri ve dünya demokrasi güçlerinin desteğinden emin, Güney Slavları emperyalistlerin muhalefetini parçalayabilecek ve gerekli canalıcı birliği gerçekleştireceklerdir. Bugün Güney Slavları federasyonunun önündeki esas engel Belgrad ve Skopie'deki milliyetçi liderlik, Titolar, Djilasler, Kulişevskiler, Vlahovlar, Marksizm-Leninizm'e ihanet edenlerdir. Ama tarih ilerlemektedir ve ilerlemesinin önündeki her engeli silip süpürecektir. Makedonya halkının dahil, Güney Slavlarının birleşmesi davası zafere ulaşacaktır.

VI. EKONOMİK VE KÜLTÜREL OLASILIKLAR VE GÖREVLER

Halk Hükümetini ekonomik alanda bekleyen güncel görev, savaşın ve Alman talanının yol açtığı zararları onarmak, ülkemizin sosyalizme doğru hızla kalkınması için meydanı temizlemektir.

Endüstride yeniden kuruluş işlemi İki Yıllık Plan uygulamasıyla başarılı bir çözüme ulaştırıldı. 1948'de endüstri üretimi, savaş öncesi üretimi %75 oranında aştı. Bu gelişimin başlıca nedeni, sosyalist kuruluşa, endüstriyel girişimlerin birleşmesine ve üretim dallarının birleştirilip en üretici birimlerde yoğunlaştırılarak merkezleştirilmesine yol açan kamulaştırma olayı oldu.

Tarım alanında özellikle savaş sonrasındaki peş peşe üç yıllık kuraklık nedeniyle rehabilitasyon süreci henüz tamamlanamadı. Belirli hayvancılık ve tahıl dalları amaçlanan hedefe ulaşamamış durumdadır. Ancak bu alanda da, bütün üretim dallarında savaş öncesi düzeye erişmek ve geçmek için gösterilen çabayla birlikte büyük çapta kooperatif ve devlet çiftliklerinin kurulmasıyla sosyalist kuruluş dönemi başladı. 1,000'den fazla ve 300,000 hektarlık işlenebilir toprağı kaplayan kooperatif çiftlikler, makine-traktör istasyonlarının yardımıyla, köylülerin refah düzeyini artırmaya, tarımı makineleştirmeye ve modernleştirmeye, ve tarımı sosyalizme yöneltmeye tek başına etkin bir yeni tarım biçimi niteliğini aldı.

Son zamanlarda orta köylülerin kooperatif çiftliklere karşı tutumu olumlu bir değişim geçirdi ve şimdi bu çiftliklerin sayısı sürekli çoğalmaya başladı. Şimdi yapılacak iş, zorlamadan gönüllü olarak benimsetmek

ilkesini göz önünde tutarak bu çiftlikleri sağlamlaştırmak, güçlendirmek ve çoğaltmak ve bunları kooperatif tarımın yaygınlaşması için birer örnek durumuna getirmektir.

1948 ulusal geliri, endüstrinin başarılı biçimde kamulaştırılması sayesinde savaş öncesi dönemi %10 oranında aştı. Üstelik, endüstri kuruluşlarının, bankaların ve toptancı ticaretin burjuvazinin elinden alınması, hak edilmemiş kazançlar sağlayan büyük toprak mülkiyeti ile kırsal kesimdeki taşınmaz mallar mülkiyetinin kaldırılması sonucu olarak, bugün ulusal gelir çok daha adil biçimde dağıtılmaktadır.

Ne var ki, görevimiz sadece ulusal ekonomimizde hali hazırda varolanı yeniden kurmak değildir. Ülkemizin ekonomik geri kalmışlığını erkenden ortadan kaldırmak ve onu yüksek derecede gelişmiş bir endüstri-tarım ülkesine dönüştürmek için ülkemizin üretici güçlerini hızla daha da geliştirmeye girişmeliyiz. Tekrar ediyorum, bugün görev, endüstrileşme, elektrifikasyon ve tarımın makineleşmesi kanalıyla, öteki ülkelerin başka koşullar altında bir yüzyılda yapabildiklerini 15-20 yılda başarmaktır. Bu amaçla, ülkenin su ve yakıt kaynaklarını işleterek güçlü bir elektrik santrali kurmak, madenciliği hızla geliştirmek, kendi metalürji endüstrimizi, yeterince gelişmiş makine-inşa endüstrisi ve öteki ağır endüstrileri kurmak ve bunun yanı sıra hafif endüstrimizi geliştirmek modernleştirmek ve birleştirmek gerekir. Ayrıca, başta traktör olmak üzere büyük tarım makinelerinden yeterince sağlayarak tarımımızı güçlendirmek ve tarım tekniğini geliştirerek, sulama, elektrifikasyon ve suni gübre kullanımı yollarıyla ürünü artırmak da gereklidir.

Endüstri politikamız şu olmalıdır: Maliyetin sistematik olarak düşürülmesi, üretimin ucuzlatılması ve endüstri mallarının fabrika fiyatlarının sistematik olarak indirilmesi.

Endüstrimizin gelişip güçlenmesi, tarımı kendi doğrultusunda yönlendirilmesi ve sosyalist ekonomimizin temellerinin atılmasını hızlandırması için endüstrinin ilerlemesi gereken geniş yol budur.

Sosyalist üretim yasalarına uygun olarak, yani her yıl üretimini artırarak ve yeni kuruluşlar oluşturarak gelişen kamulaştırılmış endüstri, besin ve tarımsal hammadde talebini artıracaktır. Endüstrinin, şehir nüfusunun ve ordunun giderek çoğalan gereksinimleri, üretim düzeyi düşük özel ve küçük çaplı çiftçilikle karşılanamaz. Bu da, endüstrinin sosyalist kuruluşu ve gelişimiyle birlikte tarımın sosyalist kuruluşu sorununu ortaya getirmektedir. Demokratik halk yönetimini ve sosyalist kuruluşu, bir yanda büyük çaplı, birleştirilmiş endüstri, öte yanda dağınık, geri kalmış ufak mal üreten tarım olmak üzere iki değişik tabana oturtamazsınız. Tarım yavaş, sistematik ve sürekli olarak yeni bir temele dayanmalı, özel çiftliklerin makineleşmiş, büyük kooperatif çiftlikler halinde birleştirilmesiyle büyük çaplı üretime geçilmelidir. Beş yıllık Plan, işte bu nedenle çiftçilerin %60 oranında kolektifleştirilmesini öngörmektedir. Kooperatif çiftliklerin son zamanlardaki gelişimi göz önünde tutulursa, bu iş kolaylıkla gerçekleşir.

Halkımız sosyalizmi kurarken öncelikle kendi gücüne, ülkemizin öz kaynaklarına, kendi emek ve tasarruflarına, olanaklarının ekonomik ve verimli biçimde kullanılmasına dayanmalıdırlar. Halk Cumhuriyetimizdeki her devlet ve ekonomi liderinin, her işçi ve köylünün ve hepsinden öte her Komünistin hergünkü ve sürekli sloganı “tutumlu ekonomi” olmalıdır. Halkımız, bizi büyük emek ve çabalardan kurtaracak ve kalkınmamızı hızlandıracak olan büyük sosyalizm ülkesi Sovyetler Birliği'nin çıkar gözetmeyen yardımlarından ve öteki Halk

Demokrasileriyle planlı işbirliğine girmekten de mutluluk duymaktadır.

Düşünceli çiftçilerin yaptığı gibi, ürettiğimizin hepsini tüketmeyecek, ulusal gelirimizin bir bölümünü ulusal ekonomimizin daha da kalkınması -yeni fabrikaların ve işletmelerin, makine ve traktör istasyonlarının kurulması, endüstri ve tarım alanındaki üretici güçlerin yeni atılımları için biriktireceğiz.

Böylelikle şehir ve köy halkının giderek artan ihtiyaçlarını karşılayabilecek, yaşam standardını, yavaş yavaş ve sürekli yükseltebilecek, aynı zamanda, emekçi halkımızla çocuklarımızın gelecekteki refahının güvencesi olan ülkemizin hızlı kalkınmasını garanti altına alabileceğiz.

Henüz tamamen üstesinden gelinmemiş olan yiyecek toplama konusundaki güçlüklerle rağmen, vesikalı yiyecek miktarının artmasıyla halkımızın gelecek mahsule kadar besin ihtiyacını güven altına almış olmaktan dolayı mutluluk duyuyoruz. Bütün emekçi köylüler, devlete ve halka olan yükümlülüklerini dürüstlikle ve isteyerek yerine getirdiler. Sadece kulaklar (zengin köylüler) arasından ve Anavatan Cephesine sızmış eski gerici muhalefet unsurlarından bir kısmı, halkın ekmeğiyle oynamaya, onu sabote etmeye ve bu konuda spekülasyona kalkıştılar. Ama onların bu karşı koyma hareketi kırılacaktır.

Hükümetimizin benimsediği ve deneylerimize dayanarak geliştirilecek olan, tarım ürünlerinde tüketim fazlasının serbest satış yoluyla zorunlu olarak devlete aktarılması sistemi, yükümlülükleri köylü üreticiler arasında topraklarının büyüklüğüne ve olanaklarına bağlı olarak daha adil biçimde dağıtmakta ve onların topraklarını daha coşkuyla işleyerek daha fazla ürün

almaya yönelmektedir. Köylüler ürünlerinin bir kısmını değişmez fiyatlarla devlete satarak, gereksindikleri endüstri mallarını yine değişmez fiyatlarla alabilmektedirler.

Devletin fiyat politikası, değişik malların fiyatları arasında istikrarlı ve adil bir orantıyı kurmayı amaçlamaktadır. Böylelikle her üretici, ürettiğinin karşılığında bugün, yarın ve sonraki gün neler alabileceğini bilecektir. I. Dünya Savaşı sonrasında tarımsal üretimin büyük ölçüde arttığı, bunun üzerine fiyatların korkunç bir oranda düşerek pek çok çiftçiyi iflasa sürüklediği durumun tekrarını önlemeliyiz. Endüstri ve tarımda emek üreticiliğinin sistematik artışı, endüstri ve tarım ürünleri fiyatlarını yavaş yavaş düşürecek, bunun sonucu olarak da hayat pahalılığı azalacak ve leva istikrar kazanacaktır.

Temel ihtiyaç maddelerinin sağlanmasında son aylarda ileri adımlar atıldı. Ne var ki henüz bütün ihtiyaçları karşılayabilecek durumda değiliz. Peşpeşe iki ya da üç iyi mahsul, emekçi halkın artan ihtiyaçlarını ve gelişen tüketim kapasitesini karşılamamızı ve yiyecek vesikası sistemini kaldırmamızı sağlayacaktır. Bu nedenle, tohum ekme planının uygulanması, ürünün en üst düzeye çıkarılması için elimizden geleni yapmalıyız. Vesika sistemi kaldırılıncaya kadar, dağıtım mutlak eşitlik ilkesine göre değil, yapılan işin niceliğine ve önemine göre yapılacaktır. Asalaklar, aylaklar ve sömürücülerin hepsi, değişmez fiyatlarla mal alma olanağından yoksun bırakılmalıdır. Ekonomik plan uygulamalarının yükünü omuzlayan kilit noktadaki işçilere düzenli ve yeterli ihtiyaç maddesi sağlanması güven altına alınmalıdır. “Herkes yaptığı işe göre” bu—hem ekonomik yönden elverişli hem de adil bir dağıtım sloganıdır. Herkese daha çok ve daha

iyi çalışmak, böylelikle daha çok kazanmak fırsatı sağlanmaktadır.

Temel ekonomik görevin—Beş Yıllık Plan uygulamasının başarıyla çözümü için, bütün emekçi halkın çabası ve heyecanı gereklidir. Bu konuda sendikalara son derece önemli bir görev düşmektedir. Sendikaların liderliğinde, hızlı ve verimli çalışma, sosyalist rekabet, işçileri, köylüleri, kadın, erkek, yaşlı, genç herkesi içine alacak bir genel çalışma yöntemi durumuna gelmelidir. Bulgaristan'da, çalışmak bir onur, vefakar ve kahramanlık sorunu niteliğini kazanmalıdır. Ülkemizin ekonomik ve kültürel gücünü artıran, ulusal serveti çoğaltan emek kahramanlarını, yeni buluşlar getirenleri, kafa ve kol işçiliğinde yetenekli ustaları ülke tanımalı, onları en iyi, en değerli evlatları olarak onurlandırmalıdır. *Yeni Bulgaristan'da herkesin yeri adı veya soyu ile değil kendisi için söyledikleri veya düşündükleri ile değil sadece yaptıklarıyla, ülkesinin ekonomik, kültürel ve politik gelişimine bulunduğu katkıyla belirlenecektir.*

Bu konuda başka hiçbir kıstas olamaz.

Ekonomimizin bütün dallarındaki yaygın kurucu faaliyet, yapı işçileri, mühendisler ve teknisyenlerden oluşan bir ordunun kurulmasını ve bunların modern araç ve gereçlerle donanımını gerektirmektedir. Çalışma birliklerimizin ve gençlerimizin yaptıklarını bütün ulus hayranlıkla izlemektedir. Temel projelerden çoğu, gurur ve onur verici “gençlik yapımı” adını taşıyacaktır. Çalışma birliklerinin ve zorunlu emek hizmeti yapanların (trudovaks) ve aynı zamanda yerel çalışma birliklerinin çalışmalarının tam kullanımını devam ettirirken, aynı zamanda da, modern yapım tekniğinin buluşlarıyla donatılmış, işlerini seven ve usta yapım işçilerinden

oluşan bir sürekli yapım ordusunu çoğaltmalıyız. Yapım mesleği, Bulgaristan'da en onurlu mesleklerden biri olmalıdır.

Ekonomimizin bütün dallarındaki yaygın kuruluşlarda iş bulamayan köylülerden ve çalışma kapasiteleri evde boşuna harcanan ev kadınlarından yeni emekçi kadroları oluşturacağız. *Ulusal iş gücünün büyük bölümü üretici olmadan harcandığı veya yılın önemli bir kesiminde yetersiz ölçüde kullanıldığı sürece zengin bir ulus olamayız ve yaşam standardımızı geliştiremeyiz.* Aralıklı çalışan şehirli ve köylü işçilerin çoğu, yeni yapılarda ve endüstri kuruluşlarında iş bulacaklardır. Daha çok sayıda çocuk yuvası ve ana okulunun kurulması, kamu kantinleri ve çamaşırıklarının açılması, ev işlerinin yükünü azaltacak ve ev kadınlarına emeklerini ve yeteneklerini daha akılcı ve toplum yönünden yararlı alanlara kaydırmak olanağı sağlayacaktır. Ücretsiz kurslar ve okullar açarak. yedek emekçileri eğitmeye, yani işçi ve köylü gençlik arasından kalifiye endüstri ve yapı işçileri yetiştirmeye başlamış bulunuyoruz. Bu daha da büyük bir enerjiyle sürdürülmelidir.

Ülkemiz sosyalist kalkınma yoluna koyuldu. Halk Demokrasisinin yönetiminde demokratik halk hükümeti, proleteryanın liderliğinde proleter-köylü ittifakı, büyük çaplı endüstri üretimi, başta kooperatif ve el sanatları kooperatifleri olmak üzere yeni kuruluşlar ve işbirliği ile üretici güçlerin hızla gelişmesi, en az bunlar kadar önemli olan SSCB'nin kardeşçe desteği ve sosyalist gelişimimizi güvence altına alan, hızlandıran Halk Demokrasileriyle ekonomik işbirliği gibi sosyalist kuruluşumuz için gerekli temel etmenlerin hepsi bulunmaktadır.

Birinci Beş yıllık Plan döneminde, görevimiz endüstri ve tarımda sosyalizmin temellerini atmak olacaktır. Plan

özellikle bu görevin yerine getirilmesini amaçlamaktadır. Gelecek iki ya da üç Beş Yıllık Plan dönemleri bu temeller üzerinde sosyalizmin ve sosyalist toplumun kurulduğuna tanık olacaktır.

Sosyalizmin ekonomik ve kültürel temellerini atmak için yapmamız gerekenleri şöyle sıralayabiliriz:

1. Beş Yıllık Planın başarıyla uygulanması için bütün güç ve kaynakların seferber edilmesi.

2. Üretim ve değişim araçlarının tamamen toplumsallaştırılması, yani bunların emekçi halkın mülkiyetine dönüştürülmesi; her türlü hak edilmemiş kazancın “Çalışmayan yemeyecek” ilkesi uyarınca ortadan kaldırılması.

3. Ulusun bütün ekonomik faaliyetinin bir genel ekonomik planda birleştirilmesi, malzeme, araç, yiyecek ve öteki kaynaklarda tutum ekonomisi uygulanması.

4. Ulusal servetimizin artırılması, petrol aranması, kendi ferro ve ferro-olmayan metalürjimizin kurulması.

5. Büyük enerji istasyonları kurarak, mevcut ocaklardan daha fazla kömür çıkartarak ve yeni yataklar arayarak elektrik enerji üretimi ile endüstri ve tarım alanlarındaki elektrik ihtiyacı arasındaki dengesizliğin ortadan kaldırılması, düşük dereceli kömürün elektrik enerjisine çevrilmesi.

6. Hafif endüstrimizde ikili ve üçlü vardiya sistemi uygulayarak, endüstriyi rasyonalize edip, yeniden kurarak ve halkın ihtiyaçlarını tamamen karşılamak için birbirine bağlı iş dalları arasındaki dengesizliği ortadan kaldırarak, tam kapasiteyle çalışmanın sağlanması.

7. Elektrik gücünü, kömür ve demir üretimini, makine yapımını, kimya, lastik ve öteki endüstri

dallarını geliştirerek, hafif ve ağır endüstriler arasındaki orantıyı ağır endüstri lehine değiştirip, halkın refahının artırılması ve ekonomimizin ithalata daha az bağımlı kılınması.

8. Endüstriyel ürünlerin ekim alanını genişleterek endüstrimiz için gerekli hammadde üretiminin en üst noktaya çıkarılması, hayvancılığın geliştirilmesi ve toprak altı servetlerinin daha yoğun işletilmesi.

9. Halkın, endüstrinin ve ihracatın artan ihtiyaçlarını karşılamak için, çok verimli ve yüksek kaliteli üretim yapan kooperatifler ve devlet çiftlikleri esasına dayanarak tarımın radikal biçimde yeniden kurulması.

10. Yine aynı esasa dayanarak ekmek sorunumuzun kökten çözümlenmesi, toprağı modern makinelerle işleyerek suni gübre kullanarak, orman koruma kuşakları ve sulama tesisleri kurarak mahsulün verimli olmasının sağlanması.

11. Başta domuz ve kümes hayvanları olmak üzere üretken hayvancılığın geliştirilmesi, yemlik için ekim alanlarının genişletilmesi, ot nadası yapılması.

12. İklim koşullarını düzeltmek ve yapım için giderek artan kereste ihtiyacını karşılamak üzere planlı ormancılığın geliştirilmesi, selden korunma tedbirlerinin alınması, ormanlardan gerektiği biçimde yararlanılması, ormanların yıllık çoğalmasından yararlanılması, (keten, patates, vb.) dağlık tarım yapılması ve yayla otlaklarında hayvancılığın geliştirilmesi.

13. Deniz ve Tuna balıkçılığının geliştirilmesi, suni balık gölleri kurulması ve nehirlerimizde balık yetiştirilmesi.

14. Demiryolları şebekemizin genişletilmesi ve elektrifikasyonu, bakımlı karayolları yapımı, otomobil ve uçak seferlerinin geliştirilmesi ile rahat ve hızlı ulaşım sisteminin kurulması.

15. İşçi, emekçi köylü ve aydınların maddi ve kültürel standartlarının yükseltilmesi, temel ihtiyaç maddelerinin daha fazla sağlanması.

16. Devlet ve kooperatif ticaretinin yayılması ve güçlendirilmesi, tarımda tüketim fazlası ürünlerin satın alınması ve şehir ile köy arasındaki ticaretin geliştirilmesi için güvenilir bir mekanizmanın kurulması.

17. Kitleleri eğiterek yeni *sosyalist iş disiplininin* kurulması, hızlı ve verimli çalışmayı, sosyalist rekabeti geliştirecek biçimde yeni işçi ve emekçilerin çalıştırılması.

Ekonomik görevlerin yerine getirilmesi, Bulgar halkının kültürel ve ideolojik düzeyinin yükseltilmesiyle sıkı sıkıya bağlantılıdır. Bu nedenle, şehir ve köylü emekçilerin ve aydınların sosyalist ruh içinde kültürel ve politik eğitimine özen gösterilmelidir.

Kapitalizmin çürümüş kalıntısını kökünden temizlemek, bürokrasiyi, israfı ve asalaklığı ortadan kaldırmak, emek üreticiliğini artırmak. Beş Yıllık Planı uygulamak ve genelde ulusumuzun sosyalizm yolunda ilerlemesini sağlamak için kültürel ve ideolojik cephede vereceğimiz savaşın birinci derecede önem taşıdığını hiç unutmamak gerekir.

Bu gelişimin sonucu olarak, Bulgaristan, birkaç Beş Yıllık Plan dönemi içinde geri kalmış bir tarım ülkesi halinden gelişmiş bir endüstri-tarım ülkesine dönüşecektir. Bu, tarım ürünlerimizin verimini en üst derecede artırarak endüstriyel gelişimimize hız

vereceğimiz, buna bağlı olarak da ulusal servet ve refahımızın büyük ölçüde artacağı, ulusumuzun emperyalizme karşı ekonomik bağımsızlığının ve savunma kapasitesinin güven altına alınacağı anlamına gelir.

Bu kalkınma, *sosyalist çizgide olacaktır*. Şehirlerdeki sömürücü sınıfların—şehir burjuvazisinin—son kalıntıları da ekonomik yönden tasfiye edilecektir. Zanaatkarlar el sanatları kooperatiflerinde birleşeceklerdir. Köy burjuvazisi—kulaklar (zengin köylüler) —giderek zorlanacak ve emekçi köylüleri sömüren ekonomik egemenliklerinden uzaklaştırılacaktır. Bu arada kooperatif çiftliklerin gelişmesi, ağaların tamamen ortadan kalkmasına yol açacaktır. Antagonistik sınıflar olmayacak; toplum, çıkarları çatışmayan ve birleşik çabalarıyla ülkemizi sosyalizme, sonra da komünizme yöneltecek işçi, köylü-emekçi ve aydınlardan oluşacaktır.

“İnşaat cephesinde SSCB'nde sosyalizmin tartışma götürmez başarıları,” diye yazdı Yoldaş Stalin, “göstermiştir ki, proletarya burjuvazisiz ve burjuvaziye karşı başarılı olarak ülkeyi yönetebilir, endüstriyi burjuvazisiz ve burjuvaziye karşı başarıyla inşa edebilir, bütün ulusal ekonomiyi burjuvazisiz ve burjuvaziye karşı yönlendirebilir, kapitalist kuşatmaya karşı sosyalizmi başarıyla inşa edebilir.”

Henüz yetersiz olmakla birlikte, edindiğimiz deney kesinlikle göstermektedir ki, Bulgar işçi sınıfı, Sovyet kardeşlerinin örneğini izlemeye sadece istekli değil, aynı zamanda kararlı ve yeteneklidir.

Ülkemizin sosyalist kalkınması, nüfus sorununuzun çözümü için bir ön gerekliliktir. Önümüzdeki Beş Yıllık Plan dönemlerinde Bulgaristan'ın nüfusu, doğum artışları ve çocuk ölümlerinin azalmasıyla on milyona varmalıdır.

Böylelikle halkımız sağlıklı ve verimli bir ulus olduğunu, biçimde ulusal, özde sosyalist olan kendi kültürünü yarattığını ve insanlık kültürü hazinesine katkıda bulunduğunu kanıtlayacaktır.

VII. İTİCİ GÜÇ VE ÖNDER OLARAK PARTİ

9 Eylül, 1944 arifesinde, Partinin faşizme karşı uzun mücadelede çelikleşmiş, vahşi faşist diktatörlük şartları altında yeraltı faaliyetlerinin deneyimlerinden geçmiş 25,000 üyesi vardı. 9 Eylül'den sonra, Parti yönetici bir parti olduğu zaman ve yeni bir temelde ülkemizin yeniden inşası için çalışmaya başladığı zaman, binlerce işçi, emekçi köylüler ve aydınlar ona doğru meyillendi. Bulgaristan'ın bir halk demokrasisi olarak sosyalizme doğru gelişmesini güvence altına almak için güçlerini katmaya istekli olan ülkemizdeki en faal, militan ve ilerici unsurlarını çeken manyetik bir merkez oldu. 9 Eylül'den sadece altı ay sonra, Merkez Komitesinin Yedinci Genişletilmiş Genel Kurulunda, Parti üyeleri sayısı 254,000'di.

Bu Parti büyümesi izleyen yıllarda devam etti. 1946 sonunda, üye sayısı 490,000'i geçti. İsteyerek emekçilere kapılarını genişçe açtı ve büyük çapta üye kabul etti. Politik yaşama ilk defa uyanan ve kurtuluş savaşı ve faşist diktatörlüğün yıkılması sonucu Partiye doğru meyillenen büyük sayıda emekçileri dışlamak istemedik. Siyasi olgunlaşmamışlıklarına rağmen, öncü içinde bir oynayabilecek, Parti içinde ve 9 Eylül-öncesi kadroların yardımıyla siyasi olarak yetiştirme ve eğitime niyetiyle birçok işçiyi Partiye almaya karar verdik. Bundan dolayı, bir okullar ve parti kursları ağı kurduk, birçok eğitsel sınıflar, çevreler, dersler ve tartışma grupları örgütledik.

Merkez Komitesi Onaltıncı Genel Kurul Oturumunda bu siyaseti onayladı. Ama aynı zamanda, yeni üyelerin ideolojik-politik eğitiminin yeterli olmaktan çok uzak olduğunu da kaydetti. Bu o kadar kolay değildi ve uzun bir zamana gereksinim vardı. Dolayısıyla, Partinin sıra neferi üyelerinin ideolojik ve politik düzeyi, özellikle vilayetlerde, Partinin hakim rolünü güvence altına alması için gerekli olandan hala daha çok geridedir. Çoğu köylerde olan, belirli sayıda üyeler ve hatta bütün birincil parti örgütleri, hala daha öncü olarak rolünü dolduramayan, olayların gerisinde kalan, geriye dönük fikirlerin savunucuları haline gelen ve sadece zorluklara karşı mücadele etmemekle kalmayan, fakat bazen dairelerde, fabrikalarda ve tarlalarda disiplini küçümsemeye gidecek kadar ileri gidiyorlar. Bu, devlete tahılların zorunlu ulaştırılması sırasında açıkça görüldü. Bazı köylerde halka yiyecek sağlanmasını güvence altına almak için kampanyaya öncülük etmeyen ve hatta pratikte tahılların ulaştırılmasını sabote eden “Parti üyeleri” ve hatta Parti liderlikleri vardı. Bu, aynı şekilde, yardım yapmayan ve bazen kooperatif çiftliklerin yaratılmasını engelleyen bazı köy Komünistleri için de geçerlidir.

Tüm bunlar gösteriyor ki, Partinin büyük çoğunluğunu oluşturan sıra neferi dürüst ve sadakatli üyeleri arasında, sırf kişisel ve bencil amaçları için Partiye sızmış olan kaza eseri, morali bozuk ve mevki düşkününü unsurlar vardır. Bu kişiler sağlıklı bir atmosfer yaratmakta, disiplini zayıflatmakta ve bozulma virüsünü yaymaktadırlar. Bu, farklı gruplar arasında mevki için yarışan iç çekişmelerle parçalanmış “hasta” örgütlere yol açmaktadır.

Komünist Partisi—emekçilerin öncüsü—içinde böyle şeylere tahammül edilemez. Partiyi tüm yabancı, kaza eseri olan, morali bozuk ve mevki düşkününü unsurlardan temizlemek için sert ve hızlı önlemler alınmalıdır. Mayıs 1948'de Merkez Komitesi Politbürosu bu yılın sonuna kadar yeni Parti üyeleri kaydı yapılmasını durdurma kararı aldı. Onaltıncı Merkez Komitesi Genel Kurul Oturumu bu kararı Temmuz'da kesinleştirdi ve bugünkü kongreye aday üyelik konulması ve Partinin toplumsal kompozisyonunun denetlenmesi için önlemler önermeye karar verdi. Ayrıca, kaza eseri unsurlardan Partinin daha da temizlenmesini karara bağladı.

Bunun sonucu olarak, bugünkü Beşinci Kongreye, Parti 8,053 birincil Parti örgütüyle ve 464,000 üyesiyle gelmektedir. Bu Parti üyelerine Ordu ve Emek Kolordusundaki üyeleri ve iki Partinin kaynaşmasından sonra Partiye giren Sosyal-Demokrat Partinin üyelerini de eklersek, toplam 496,000'a—yani yaklaşık yarım milyona—ulaşır.

Birincil Komünist Parti örgütü olmayan hiçbir köy, fabrika ya da inşaat, şehir bölgesi ve semt yoktur: Yedi milyonluk Bulgaristan'da 500,000 Parti üyesi –bir özdeyişin dediği gibi dağları harekete geçirebilen yenilmez bir güç, her Parti üyesinin bilinçli ve eğitilmiş bir Komünist-Bolşevik olması, Partisi, ülkesi ve büyük Komünizm davası için ölmeye hazır, geniş Partisiz kitlelerin örgütleyicisi ve gerçek birer lideri olmaya muktedir olma şartıyla, bu gerçekten güçlü bir siyasi ordudur.

Genel olarak kabullenilmiş siyasi Parti önderliği altında, yaklaşık 1,000,000 üyesi olan Anavatan Cephesi, 680,000 üyesiyle sendikalar, Bulgar Kadınlar Birliği-539,000, Halk Gençlik Birliği-586,000, Çiftçiler Birliği-

1,000,000, kooperatifler-2,000,000'un üzerinde, vb. gibi kitle örgütleri vardır. Bu ülkemizin bütün siyasi, ekonomik ve kültürel yaşamının Partimizin seçkin siyasi önderliği altında hareket ettiğini açıklar.

464,000 Parti üyesinin sosyal kompozisyonuna ilişkin elde detaylı bilgi olan dağılımı aşağıdaki gibidir:

İşçiler	123,000 veya %27
Köylüler	207,000 veya %45
Memurlar	76,000 veya % 16
Zanaatkarlar	30,000 veya %6
Serbest meslek, öğrenciler, ev kadını, emekliler ve diğerleri	28,000 veya %6

Memurlar arasında devlet aygıtını sağlamlaştırmak için veya devletleştirilmiş işyerlerinin müdürleri olarak atanan, Parti tarafından gönderilen birçok eski işçi vardır. Ayrıca, sosyalizmin inşasına faal olarak çekilmelerine yardımcı olan Partinin aydınlar üzerindeki etkisi de belirtilmelidir. 500,000 üye sayısı Partinin öncü rolünü oynaması için aşağı yukarı yeterli iken, sosyal kompozisyonu hala daha istenilir düzeye getirilmesi gerekir. Parti içindeki işçilerin, esas olarak sanayi ve inşaat işçileri arasından yüzdeliği %30 veya %35'e çıkarılmalıdır. Şu anda parti üyesi olan işçiler aşağıdaki şekilde bölünebilir:

Sanayi işçileri	%40
Zanaatkarlar	%16
Tarım işçileri	%12
Genel işçiler (inşaat işçileri dahil)	%32

Partinin köylü kompozisyonu tatmin edici kabul edilebilir: Parti üyesi olan köylülerin %11'i kooperatif çiftliklere katılmıştır, %57'i yoksul köylü ve %32'i orta köylüdür.

Yaş guruplarına göre, Parti üyeleri aşağıdaki gibi ayrılabilir:

20'ye kadar	%10'dan az
20-30	%25
30-40	%39
40-50	%25
50-60	%8
60 üzeri	%2

Gençlik arasındaki çalışma en iyi ve en faal olanlarını Partiye almak için yoğunlaştırılmalıdır.

Parti üyelerinin eğitim yönünden sınıflandırılması ise şöyledir:

Okuma-yazması olmayan	%7
Kamu Okul eğitimi	%45
Yarı Yüksek-Okul	%30
Yüksek Okul	%6
İlkokul	%1
Kolej	%3
Üniversite	%2

Rhodopa ve Ludogorie bölgelerinde, esas olarak ulusal azınlıklardan (Türkler, Çingeneler ve diğerleri) gelen görelî olarak büyük sayıda (31,000) okuma-

yazması olmayan Parti üyeleri –üyeleri arasında cahilliği tasfiye etmek için Partiye acil önlemler alması görevini koymaktadır. Halkımızın öncüsü, Parti içinde 31,000 okuma-yazma bilmeyen üye varken, cahillerin olmadığı yanlış düşünceden kurtulmalıyız. Kısmen okuma-yazma bilmeyenlerin hatırı sayılır sayısı (esas olarak köylerde) bizi bir okuma kitabı ve bir dizi herkesçe anlaşılabilir, büyük harflerle ve basit dilde yazılı broşürler yayınlamaya neden olmalıdır. Gazetelerin tartışmayı takip eden kolektif okunması, aynı zamanda köylerde radyo yayını ayrıca hatırı sayılır öneme sahiptir.

Ayrıca, Parti içindeki kadınların oranı -%13 yetersizdir. Kadın işçiler, tüm Parti üyelerinin, %44 köylü kadın, %16 sekreter, %19 ev kadını ve %3 öğrenciye karşın sadece %18'ini oluşturur. Kadınların büyük siyasi ve sosyal faaliyet göstermesi ve şok çalışma ve sosyalist yarışmanın ilerletilmesinde oynadığı büyük rol karşısında, kadınların ve özellikle Parti içinde kadın işçilerin zayıf katılımı kabul edilemez. Parti örgütlerimiz açıkça kadınlar arasında ve özellikle kadın işçiler arasında çalışmayı küçümsemekte, ve fabrikalarda, dairelerde ve kitle örgütlerindeki normal işleri yanında ev işleri görevleri de yaptıkları hesaba katıldığında Partiye katılma ve içinde kalmalarına yardım edememektedirler. Çok sık ve çok uzun konferanslar; kadın aktivistlerinin işle aşırı yüklenilmesi; birçok Parti üyeleri arasında bile varolan, kadınlara karşı bir küçük-burjuva tavır; kadınlar arasında belirli bir aşağılık kompleksi, çok-eski bağımlılıklarının kalıntısı; utangaçlık ve Parti üyeliğinin gereksinmeleriyle başedip edemeyecekleri konusundaki belirsizlik – Partideki daha fazla kadın üye olmasının önündeki engeller bunlardır. Kadının Parti içindeki yetersiz katılımı, Parti üyesi kadınların hem sayısını artıracak hem de

partinin sosyal kompozisyonu iyileştirecek zayıf bağ budur.

Öncü kadroların niceliksel ve niteliksel kompozisyonu Partinin gücünün ve çalışmasının göstergesidir. Hatta, 1923'ten önce, doruk noktalarında iken bile Partinin 40,000'den fazla üyesi yoktu, şimdi ise sadece Parti komitelerinin sayısı 45,000'den fazladır. Bunlardan 3,558'i eski partizanlar ve siyasi tutuklulardır; 676'sı 20 yıldan fazla Parti üyesidir, 2,536'sı 10 ile 20 yıl arası, 3,415'i 5 ile 10 yıl arası, 22,000'i 3 ile 5 yıl arası ve 17,000'i üç yıldan az yıllık Parti üyesidirler (son sözedilenler esas olarak birincil Parti örgütlerinin önderlikleri içindedir). Bundan dolayı, eski Parti üyelerinin komitelerin seçimi sırasında ihmal edildiği yolundaki hala daha işitilen şikayetler mazur görülemez.

Birincil Parti örgütleri ağı hemen hemen ülkenin tüm yerlerini kucaklamaktadır ve halkımızın tüm kategorilerinden emekçilerle bağlantısı vardır. 4,900 birincil köy bölge örgütleri, 878 kent bölge örgütleri, 854 fabrika örgütleri, kurum ve bakanlıklarda 811, kooperatif çiftliklerde 209, makine-traktör istasyonlarında 16, devlet çiftliklerinde 13, zanaat kooperatiflerinde 89, ulaşımda 120, madencilikte 49, inşaat işlerinde 23 ve okullarda 91, ya da toplam olarak 8,053 birincil Parti örgütlerimiz vardır. Bu Partimiz için muazzam bir başarıyı temsil eder. Bununla birlikte, birincil Parti örgütlerinin hala daha sağlamlştırılması ve kitlelerin gerçek önderleri ve örgütleyicileri olmaları gerekmektedir. Şimdiki büyük görev Parti örgütlerinin sayısını artırmaktan çok onların çalışmalarının kalitesini iyileştirmektir. Partinin artan etkisi yalnızca onun üyelerinin sayısına bağlı değildir, ama herşeyden önce onların kalitesine, Marksist-Leninist eğitimine, Partinin davasına olan sadakatine, onların

kitlelerle bağ içinde olma, onları örgütleme ve Parti ve hükümet tarafından belirlenen ulusal görevlerin yapılması yönünde önderlik etme yeteneğine bağlıdır.

Bu bakımdan Parti içindeki durum tatmin edici olmaktan uzaktır. Merkez Komitesi'nin 16. Genel Kurulunda vurgulandığı gibi, Parti içinde belirli sayıda üyeler gerçekte en fazla üye adayı olabilirler. Parti örgütlerinin yaşamında, iç parti demokrasisi istenilen düzeyde değildir. Kimin olduğuna bakılmaksızın, eleştiri ve özeleştiri, hala daha yukarıdan aşağıya parti yaşamında temel motif değildir. Parti örgütleri içinde insanlara emir verme yöntemlerinden hala daha tamamıyla kurtulmuş değiliz ve Partinin kollektif bilincini ve tecrübesini nasıl geliştireceğimizi her zaman bilmiyoruz ve önemsemiyoruz. Parti önderlikleri çalışmalarını hala daha kollektif önderlik temelinde örgütlemiş değildir.

Dahası, Vladamir İliç Lenin'in, Partinin istikrarı için iki şeyin kesin öneme sahip olduğu yönündeki zeki gözlemini sık sık unutuyoruz: insanların (kadroların) seçimi ve kararların yerine getirilip getirilmediğini denetleme. Ayrıca pratikte, Yoldaş Stalin'in sık sık altını çizerek vurguladığı "kadrolar herşeyi belirler" deyişine yeterli dikkat etmiyoruz.

Bugün ne sol-kanat ne de sağ kanat grupları ya da hizipleri vardır. Parti böyle grup ya da hiziplere müsamaha etmez ve etmeyecektir. Bununla birlikte, hala daha bireysel parti üyeleri arasında belirli birkaç sağ-kanat ve sol-kanat eğilim vardır. Ayrıca, yukarıda söz edilen durumlardan başka, zorluklar karşısında vazgeçen, sınıf düşmanı önünde teslim olmaya hazır parti üyeleri vardır. Başkaları herhangi bir parti ya da devlet disiplinine uymayı reddediyorlar, ya da gelişmenin

aşamalarını tanımakta başarısız oluyorlar, sosyalizme doğru yürüyüşte özel bir yol olarak Halk Demokrasisini ve Anavatan Cephesini anlamada başarısız oluyorlar; yüksek sesli “devrimci” demagojik sözcükler arkasına saklanarak, pratikte sosyalizme doğru gelişmenin önünde engel olmaktadırlar.

Kapitalist unsurlara karşı uzlaşmaz sınıf mücadelesi yoluyla ve ekonomimizde planlama ilkesini uygulama yoluyla ülkemizde kapitalist sistemi tasfiye etmek ve sosyalizmi inşa etmek için Partinin siyasetinin doğruluğuna, Partimiz içinde hiç kimse tarafından itiraz edilmemektedir. Genel olarak kabul edilmektedir ve pratikte sağlam bir biçimde uygulanmaktadır.

Ne yazık ki, bununla birlikte, aşağıdan yukarıya Partimiz içinde tam düşünce ve eylem birliği hala daha yoktur. Bunu başarmak için daha çok sert çalışacağız. Merkez Komitesinin kararlarının resmi olarak kabul edildiği, pratikte ise farklı ve çarpıtılmış bir biçimde uygulandığı durumlar az değildir. Parti içinde hala daha “küçük diktatörler vardır ki, gerçek ya da hayali geçmiş erdemlerine dayanarak, mevkilerini sömürmekte ve herhangi bir kanuna veya karara uymayı reddetmekte ve keyfi bir biçimde hareket etmektedirler. Hala daha gevezeler ve şişirilmiş egolar, büyük ve inatçı hırsları vardır ki, onların yapamayacağı hiçbir şey yoktur, ve buna rağmen, şeyleri sistematik ve verimli bir biçimde yürütmekten ve başladıkları şeyi bitirme yeteneğinden veya zekasından yoksun olanlar vardır.

Parti, yanlış yapanları aydınlatma ve düzeltme ve hatta adam olmazları atma yoluyla böyle sağlıksız olgularla sözle ve eylemle savaşmalıdır. Parti, yanlış anlama ya da bencil kariyerist amaçlar için giren sahte-komünistlerden arındırılacaktır. Büyük davamızın

başarısının temel garantisi olan aşağıdan yukarıya düşünce ve eylemde Bolşevik birliğin yaratılması için tüm gücümüzle çalışacağız.

Partimizi sürekli olarak ve şaşmadan güçlendirmek için aşağıdaki şeyleri yapmalıyız:

1. Parti örgütlerini, saflarına giren zararlı, kariyerist ve rastlantısal unsurlardan temizleme.

2. Partiye girmek isteyen yeni üyeler ve adaylar arasında sıkı bir seçim yapma ve sosyal kompozisyonunu kurallara sıkı bağlı kalarak denetleme ve sistemli olarak proleter kompozisyonunu artırma.

3. Önderlik kalıntılarını aşarak parti içi demokrasiyi geliştirme. Parti önderlikleri ve örgütleri içinde parti problemlerini tartışma ve kararlaştırma. Her parti üyesine somut bir görev sorumluluğu verme ve yerine getirilmesini denetleme. Parti içinde sağlam eleştiri ve özeleştiriyi teşvik etme, üyelerinin genel faaliyetini yükseltme, örgütlerinin Parti disiplinini ve birliğini sıklaştırma.

4. Daha geniş bir temelde her parti üyesinin ve adayının sistemli Marksist-Leninist kolektif ve bireysel eğitimini örgütleme. Öğrenmek, kendini eğitmek ve ilerlemek istemeyen bir üye Partimizin gerçek bir üyesi değildir ve olamaz.

1947 sonunda Partimizin örgütsel yapısında bazı değişiklikler yapıldı. Devlet aygıtımızın yeniden örgütlenmesi ve idari ilçelerin kaldırılmasına dayanarak, Parti "ilçe komitelerinin" kaldırılması gerekirdi. Partimizin ülkenin yönetiminde öncü bir güç olarak devletin yapısından farklı bir yapısı olamayacağından dolayı, bu kaçınılmazdı. İlçe parti önderlikleri dağıtıldığı zaman, kadroları devlet aygıtında, merkezde ya da yerel

bölgelerde iş aldılar: ya da Partinin ve Anavatan cephesinin bölge ve belediye örgütlerine bunları sağlamlaştırmak için döndüler.

İlçe komitelerinin kaldırılmasından sonra Merkez Komitesi 95 ilçe ve 7 belediye Parti komiteleriyle daha doğrudan temas kurabildi ve denetleme yapabildi. Bölge komitelerinde gerçek durum hakkında daha iyi bir fikir sahibi oldu ve faaliyetleri hakkında daha doğrudan kontrol yapabiliyordu ve gerekli desteği verebiliyordu. Diğer yanda, bölge parti önderlikleri faaliyetlerinde daha büyük inisiyatif gösterdiler ve Parti örgütlerinin başını çekebilecek kadrolar büyüdü.

Fakat bu yeniden örgütlenmenin olumlu yanları yanında ayrıca ciddi güçlükler vardı. Bazı anemik bölge komiteleri daha önce ilçe komitelerinden aldıkları bazı yardımlardan yoksun kaldılar. Merkez Komitesi onlardan çok uzaklaşmıştı, bu arada aygıtı güçlenmek yerine geçici olarak zayıflamıştı. Bu konuda 16. Genel kurul Toplantısından sonra önlemler alınmasına rağmen Merkez Komitesi aygıtı yeteri kadar sağlamlaşmamıştı.

Bu konuda ne yapılmalı?

1. Merkez Komitesinde, bölge komitelerine verdiği yardımı iyileştirmek ve güçlendirmek üzere eğitim aygıtının sağlamlaştırılması için önlemleri artırmak gerekir: Merkez Komitesi üyeleri ve diğer önder yoldaşlar kişisel olarak bölge ve belediye Parti komitelerini daha sık ziyaret etmelidir.

2. Birincil örgütlerin, özellikle sanayi işletmelerindekilerin parti kadroları arasından yeni yoldaşları teşvik ederek bölge komiteleri sağlamlaştırılmalıdır. Bölge sekreterleri mevkilerinde daha uzun tutulmalıdırlar, ve yerel saygınlığa sahip olan etkili aktivistler olarak sağlamlaştırılmalıdır.

Geçtiğimiz son dört yıl içinde, Parti yönetici bir parti olduğundan bu yana, parti önderliğini güvence altına almak ve devlet aygıtımızın bir dizi önemli çark dişleri içindeki çalışmayı iyileştirmek için personelde birkaç değişiklik yapmak gerekiyordu. Böylece, Halk Ordusu'na 3,533, İçişleri Bakanlığına 2,000, Sanayi Bakanlığına 1,101, ve diğer bakanlıklara 5,576 parti üyesi seçip göndermek gerekiyordu. Diğer bir deyişle, 12,000'den fazla parti üyesi seçilmişti ve devlet aygıtında çalışmak üzere işe gönderilmişti. Bu kolay bir iş değildi, ve uygulanması birçok ve çeşitli zorlukların üstesinden gelmek gerektiriyordu.

Devlet ve ekonomik aygıt içine o kadar çok Komünistin girmesiyle bürokrasinin üstesinden yeteri kadar çok yardımcı olacağını birisi bekleyebilirdi. Ne yazık ki, çoğu durumlarda tam aksi bir durum vardı. Bazı yoldaşların bürokrasiyi söküp atmak yerine ne kadar kolay kendilerinin bürokratlaşması dikkate değerdir. Bürokrasiye karşı mücadele etmek kolay bir görev değildir. Büyük çaba ve azim gerektirecektir. Bürokrasinin tamamen üstesinden gelmek için halk devlet yönetiminde ve kamu kontrolünde daha da büyük görev almalıdırlar. Bu anlamda, Halk Konseylerine bağlı çeşitli dairelere bağlı komitelerin oynayacağı önemli bir rol vardır. Tüm bunlar halkın genel kültürel ve siyasi düzeyini yükseltmeyle bağlıdır. Bürokratik çarpıtmalara ve uyuşukluğa karşı mücadele gündemden hiç alınmamalıdır. Bürokrasinin her belirtisi acımasızca teşhir edilmeli ve sansürden geçirilmelidir.

Ne de Partimizin parlak zaferlerinin bazı yoldaşları ve kalitesi düşük yazılar yazan Parti yazarlarını kendini beğenmişliğe ve kibirliliğe teşvik ettiğini unutmalıyız.

Partinin normal olarak gelişebilmesi ve gelecekteki karmaşık görevlerini yerine getirebilmesi için, tekrar tekrar öğretmenlerimiz Lenin ve Stalin'in Komünist Partilerini uyardığı bu büyük tehlikeye karşı tüm gücü ile savaşmalıdır.

Ve böylece, 9 Eylül 1994'ten beri, dört yıllık halk hükümeti sırasında, Partimiz, halk demokrasisi ve sosyalizm yolunda yeni bir yaşam inşa etmek için kararlı, itici ve öncü güç olarak, birinci derecede siyasi bir parti olarak büyüdü ve gelişti. Cesur Bolşevik eleştiri ve özeleştiri sayesinde, Parti esas olarak hızlı büyümeden dolayı olan kendi zayıflıkları ile mücadele etmekte, ve gerçek bir Marksist-Leninist Parti olarak kendini daha da sağlamlaştırmaktadır.

Partimizin önünde, Merkez Komitesi ve büyük önder, Yoldaş Stalin'in birden fazla defa bize verdiği tavsiye ve öğütleriyle paha biçilmez yardımlar yapan büyük bir Bolşevik Partisi örneği vardır. Komünist ve İşçi Partileri Enformasyon Bürosu'nda faal bir yer alan Partimiz, Bolşevik Partisinin ve ilerici insanlığın önderi –Joseph Vissarionoviç Stalin'in başını çektiği dünya komünizminin büyük ailesine ait olmakla gururludur.

Enternasyonal komünist hareketinin bütün tecrübesi gerçek bir Leninist olmadan gerçek bir Marksist olunamadığı ve bir Stalinist olmadan gerçek bir Leninist olunamayacağı gerçeğini ispatlamaktadır.

Merkez komitesinin siyasi raporunu şu parti sloganı ile tamamlıyorum:

Marx, Engels, Lenin ve Stalin'in muzaffer bayrağı altında, sosyalizme ve komünizme doğru ileri!

TARTIŞMAYA YANIT - [SONUÇ KONUŞMASI, 25 Aralık, 1948'de, Beşinci Parti Kongresinde, Rapor üzerine Tartışmaların Sonuçlanmasından sonra sunuldu]

Yoldaşlar ve Delegeler,

Şimdiye kadar söylenenlerden sonra, kendimi kısa bir sonuç konuşması ile sınırlayabileceğimi sanıyorum.

Tartışmalar, Merkez Komitesinin siyasi raporu ve aynı zamanda kongrenin gündemindeki diğer raporlarla, yapılan değerlendirmelerle ve çıkarılan sonuçlarla, Bulgaristan'da sosyalizmin ekonomik ve kültürel temellerinin inşası üzerine partinin genel çizgisiyle ve siyasi ve kültürel yaşamımızla ilgili tüm alanlarda koyduğu somut görevle Kongrenin tam oybirliği içinde olduğunu göstermiştir. Kongre parti siyasetinin temel problemlerinde tamamen oybirliği içinde idi. Şüphesiz ki bu gelecekteki başarımızın en önemli güvencelerinden biridir.

Doğru bir parti çizgisinin ortaya çıkarılması ve parti üyeleri tarafından oybirliği ile onaylanması en önemli oldu ve faktördür. Bununla birlikte, Partinin genel çizgisi üzerine iyi kararların ve deklâasyonların sadece bir başlangıç olduğu, sadece bir kazanma isteğini gösterdiği, ama zaferle eşdeğer olmadığı üzerine Stalin'in paha biçilmez tavsiyelerini unutmamalıyız.

“Doğru bir çizgi hazırlandıktan sonra,” diyor Stalin, “problemin doğru bir çözümü bulunduktan sonra, başarı işin nasıl örgütlendiğine; parti çizgisinin uygulanması için

mücadelenin örgütlenmesine; personelin doğru seçimine; öncü organların kararlarının yerine nasıl getirildiğinin denetlenmesine bağlıdır. Aksi takdirde, Partinin doğru çizgisi ve doğru çözümler ciddi olarak önyargılı olmaları tehlike içindedirler. Dahası, doğru bir çizgi hazırlandıktan sonra, örgütsel çalışma siyasi çizginin kaderi, başarısı ya da başarısızlığı dahil herşeye karar verir.”

Beşinci Kongremiz tarafından oybirliğiyle kabul edilen genel parti çizgisinin başarısı için şunlar gereklidir: a) Yolumuz üstünde olan belirli sayıdaki tüm zorluklara karşı sistemli ve sadık bir mücadele yürütmek, Partinin, işçi sınıfının, Anavatan Cephesinin bütün güçlerini seferber ederek onların üstesinden gelmek; b) yeni güçleri sosyalist inşada her zamankinden daha da fazla faal olarak örgütlemek; c) kadroların sürekli ve sıkı bir seçimini yapmak, zorluklara karşı mücadelede yetenekli olanları önder mevkilere getirmek, ve büyümek ve gelişmek istemeyenleri ya da yeteneksiz olanları uzaklaştırmak.

Şimdi Partimizin sorumlu kilit mevkilerde bulunan üyeleriyle ve yetkisinin eşi görülmemiş bir düzeye yükselmiş olduğu devletin yönetiminde durduğu bir sırada, çalışan halkımızın şimdi Partimizi ve çizgisini takip etmeye hazır olduğunu dile getirdiği bir sırada –Sofya'nın çalışan halkının dünkü görkemli gösterisinde de görüldüğü gibi, örgütlerimizin ve onların önderliklerinin rolü çok önemli olmaktadır. Parti önderliklerimiz şimdi tüm eksikliklerin, çıkarmaların ve yanlışların sorumluluğunu taşımaktadırlar. Partimiz ve kadrolarının çalışması üzerinde büyük bir görevin, Beş-Yıllık Planın, aynı zamanda Kongrenin öteki önemli kararlarının yerine getirilmesinin başarılı bir şekilde uygulanması durmaktadır.

Raporumda Partimizin ne kadar güçlü bir güç olduğunu, ne kadar sosyal bir desteğe sahip olduğunu, varolan kitle örgütleriyle ne kadar sağlam ve sıkı bağları olduğunu, işçi sınıfı, emekçiler içinde ne kadar derin kökleri olduğunu gösterdim. Ve eğer, hepsinin başarı için gerekli olduğu bu büyük olasılıklara rağmen, eksiklerimiz, zayıflıklarımız ve ihmallerimiz hala daha varsa, hata bizim içimizde, özellikle yetersiz somut parti önderliğimizde, örgütsel çalışmamız içine sokulan ciddi kusurlarda yatmaktadır.

Siyasi çizgimizin gereksinmeleri ve partimizin görevleri dikkate alındığında, örgütsel çalışmamızdaki geriliği en erken bir zamanda aşmalıyız. Faaliyetimizin tüm alanlarında, özellikle ulusal ekonomimizde, örgütsel önderlik düzeyini, siyasi önderlik düzeyine çıkarmalıyız ki, örgütsel çalışmamız Partinin siyasi çizgisinin ve kararlarının uygulanmasını güvence altına alabilsin.

Kongrede belirtildiği gibi, bu açıdan belirleyici önemi olan kadroların seçimi, kararların yerine getirilmesinin kontrolü ve Parti içinde eleştiri ve özeleştirin, parti içi demokrasinin yaygınlaştırılmasıdır.

Kongremiz parti kadrolarının, özellikle inşamızın tüm alanlarında parti siyasetinin başarısında esas belirleyici olan orta kadroların büyüdüğünü inkar edilemezcesine göstermektedir. Parti kadrolarımızın daha da büyümesini her yönden desteklemeliyiz ve tereddüt etmeden adam olmaz bürokratları ve kırtasiyecilik müptelalarını, şişmiş kafalı küçük diktatörleri, gevezeleri, verimsiz kişileri uzaklaştırmalıyız. Yeni kadroları, örgütleme yeteneklerini kanıtlamış ve verimli işçileri önderlik mevkillerine cesurca terfi ettirmeliyiz.

Tek tek her parti üyesine verilen görevlerin ve kararların icrası, kadroların doğru seçilmesi, büyümesi ve

yetiştirilmesi, çalışmalarındaki yanlışlıkların ve eksikliklerin zamanında düzeltilmesi için çok önemlidir. Çalışmamızdaki çoğu kusurların ve ihmallerin nedeninin sürekli ve doğru bir kontrol sisteminin yokluğundan kaynaklandığını söylemek hiç de abartma sayılmaz.

Yalnızca böyle bir kontrol bürokrasiye karşı, parti kararlarının uygulanmasını örgütleme ve kılavuzluk yapmaktan yoksun olanlara karşı, Parti çizgisinin tüm çarpıtmalarına karşı başarılı bir mücadeleyi güvence altına alabilir. Bununla birlikte, bu kontrol (denetim) sistemli ve sebatkar olmalı ve örgütlerin kendi önderleri tarafından yürütülmelidir.

Merkez Komitesinin Onaltıncı Genel Kurulunda kaydedildiği gibi, Partimiz içinde eleştiri ve özeleştiri hala daha gelişmesinde gerçek bir itici bir güç haline gelmedi. Bu bakımdan, Kongre, özellikle Beş-Yıllık Plan ve örgütsel problemlerin tartışılması yönünden şüphesiz ki ileri bir adımdı.

Partimizde yapıcı eleştiri ve özeleştirisinin yaygınlaştırılması ve çalışmamızdaki açık yetersizliklerin ortaya koyulması, Kongreden sonra aşağıdan yukarıya parti içinde de bizim sebatkar ve en önemli görevimiz olmalıdır.

Hiç unutmamalıyız ki gerçek bir Komünist Partisi için bilgenin en yüksek doruğu kendi hatalarını açıkça kabul etmesi, cesurca onların nedenlerini teşhir etmesi ve her zaman onları kökten düzeltmeye hazır olmasıdır.

Parti içinde ve yaşamımızın tüm alanlarında dostluklar riske girecek, birilerini üzecek ya da kişisel zorluklar yaratacak diye somut olarak hatalarımıza işaret etmeme zararlı alışkanlığından tamamen kurtulmalıyız. Parti veya devlet konularında karar verirken hısım akraba kayırcılığımız olmamalıdır. İşçi sınıfının partisinin, halkın

çıkarları tüm böyle küçük-burjuva düşüncelerin ve önyargıların üstünde durmalıdır.

Tartışmada ortaya konan ve bazı soruların yazılı olarak bana iletilmesi üzerine, ilke konularında iki düşünceyi belirtmek istiyorum.

1. Raporumda söylediklerimden, yani, bugünkü şartlarımız altında, tarım kooperatiflerinin gelişmesiyle, köy ekonomisinin gelişmesi için ulusallaştırmayı zorunlu bir şart olarak görmüyoruz, toprak ulusallaştırılmadan genelde sosyalizmin köyde inşa edilmesinin mümkün olabileceği sonucu hiçbir şart altında çıkarılmamalıdır. Bununla birlikte, yoksul ve orta köylülerin kooperatif çiftlikler içine yavaş yavaş kazanarak, makine-traktör istasyonlarını geliştirerek, çiftliklerin kiralanmasını yasaklayarak, toprağın alım satımını sınırlandırarak ve sonra yasaklayarak, kooperatif çiftçilerin kendilerinin kararı sayesinde kirayı düşürerek ve sonra kaldırarak, şartlar elverdiğinde, toprağın ulusallaştırılması pratik problemi tüm toprağın kendi kalıcı kullanımlarına devrederek çözülecektir. Böylece, bugün kendi küçük toprak parçasının kölesi olan çalışan köylü, yenileştirilmiş ve makineleştirilmiş büyük-çaplı kooperatif çiftlikler içinde toprağın meyvelerinin en geniş biçimde kullanılması olanaklı olacaktır.

2. İkinci düşünce raporumda verilen halk demokrasisi kavramına gönderme yapmaktadır. Bu probleme değinen bazı yoldaşlar esas olarak halk demokrasisini Sovyet rejiminden ayırt eden, yanlış ve zararlı sonuçlara götürebilecek şeye vurgu yapmaya meyillendiler.

Marksizm-Leninizm'e göre, Sovyet rejimi ve halk demokrasisi bir ve aynı iktidarın iki biçimidirler –kent ve köylerdeki emekçi halkla ittifak içinde ve başında olduğu işçi sınıfının iktidarı. Proletarya diktatörlüğünün iki

biçimidirler. Bulgaristan'da kapitalizmden sosyalizme geçişin özel biçimi, tüm ülkeler için geçerli olan kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi üzerine temel yasaları değiştirmez ve değiştiremez. Kapitalist unsurlara karşı ve sosyalist ekonominin örgütlenmesi, proletarya diktatörlüğü olmadan, sosyalizme geçiş gerçekleştirilemez.

Ama, burjuva demokrasisi sömürücü büyük işveren azınlığın emekçi halkın büyük çoğunluğu üzerinde sermayenin diktatörlüğü iken, halk demokrasisi emekçi halkın ezici bir çoğunluğunun çıkarları için proletarya diktatörlüğünün işlevlerini yerine getirir ve en geniş ve en tam demokrasiyi —sosyalist demokrasiyi gerçekleştirir.

Halk Demokrasisi ve Sovyet rejiminin en önemli ve belirleyici yönü olgusundan; yani, her ikisi de emekçi halkla ittifak içinde ve başında olduğu işçi sınıfının iktidarını temsil etmeleri, SSCB'de sosyalist inşanın büyük tecrübesinin eksiksiz incelenmesi ve en geniş uygulanması ile ilgili çok yüksek derecede canalıcı bazı sonuçlar takip etmektedir. Ve bu tecrübe, bizim şartlarımıza uygulandığında, Bulgaristan'da ve aynı zamanda diğer halk demokrasilerinde sosyalizmin inşası için tek ve en iyi modeldir.

Todor Pavlov'un, bu Kongrede proletarya diktatörlüğünün bir biçimi olarak Halk Demokrasimizin tanımının kanunu düzeni çığneme çabalarını teşvik edeceği yönünde belirttiği korkular hatırı sayılır bir kıpırdanma yaptı. Böyle korkular tamamen yersizdir. Proletarya diktatörlüğünün işlevlerini yerine getiren halk demokrasisi, özü ve karakteri itibarıyla herhangi bir keyfiliğe ve kanunsuzluğa müsamaha etmez. Bu iktidar, mevkisine bakmaksızın, herkes tarafından saygı duyulacak kadar güçlüdür.

Biz Partimizin yürüdüğü yolun düz olacağına ilişkin herhangi bir hayale kapılmıyoruz—ve Partimiz içinde böyle hayali olan ciddi Parti üyeleri de yoktur—Bu yolun sert ve taşlı olduğunu biliyoruz, ama işçi sınıfı, halkımız ve ülkemiz için tek emin yol budur.

Hala daha çok zorlukları aşmamız gerektiğini kavriyoruz. Ama, ayrıca, biz biliyoruz ki—ve halkımız da iyi bilir—Partimiz tarihi misyonunu yerine getirmekten korkmadığını göstermiştir. Partimiz ayrıca, ne kadar büyük olurlarsa olsunlar ve ister iç isterse dış düşmanlardan, hangi merkezden çıkarlarsa çıksınlar, tüm zorlukları nasıl aşacağını bildiğini göstermiştir.

Şimdi, Beşinci Kongremizin tarihi kararları ile silahlanmış, durmadan ve yorulmadan, büyük Bolşevik Partisi ve ortak öğretmenimiz ve kılavuzumuz, Yoldaş Stalin'den öğrenerek, hiç şüphe yoktur ki, Partimiz Kongrede seçilecek ve Leninist-Stalinist ruhlu, sağlam, demir disiplinli, çalışkan, zorluklar ve tehlikeler karşısında korkmayan bir Merkez Komitesi önderliğinde—herşeye rağmen ülkemizde başladığımız sosyalist bir toplumu inşa etme görevini muzaffer bir sonuca ulaştıracaktır.